

české Vězeňství

ročník 14 • číslo 6/2006

Foto na titulní straně: Zima na Mírově
Foto na zadní straně: Původní hodinový
stroj z věže Mírova
Autor: Karel Neuvirt

Z obsahu čísla 6/2006

Luděk Kula: U svých podřízených musím cítit, že jim srdce aspoň trochu bije za vězeňskou službu

Rok 2006, přestože ještě neskončil, nemohu hodnotit jinak než jako rok úspěšný. Domnívám se, že se nám podařilo udělat další kroky ke stabilizaci personálu, zlepšila se vnitřní i vnější komunikace, české vězeňství ukazuje každodenně svoji profesionalitu...

*Rozhovor s generálním ředitelem Vězeňské služby ČR
genmjr. PhDr. Luděkem Kulou*

str. 10

Základní aspekty hodnocení odsouzených

Otázku, proč hodnotit, si nepochybně položí každý hodnotitel, který bude v budoucnu v rámci procesu hodnocení využívat proklamovaný nástroj SARPO 1. A zcela oprávněně. Předpokládáme, že ho všeobecné heslovité odkazy na pojmy jako systémovost, jednotnost, efektivnost apod. příliš neuspokojí, proto se pokusíme být v tomto příspěvku konkrétnější. Na položenou otázku se pokusíme odpovědět prostřednictvím základních očekávaných pozitivních přínosů.

Odborná tematika

str. 13

Představujeme odborné pracovníky vězeňské služby

Vychovatele, sociální pracovníky, psychology, pedagogy a další specialisty, kteří se věnují práci s vězni.

Fotogalerie

str. 30

Konference ICPA ve Vancouveru

Mezinárodní sdružení nápravných a vězeňských zařízení – tak by se dal volně přeložit název International Corrections and Prisons Association, instituce známé spíše pod zkratkou ICPA.

Ze zahraničí

str. 36

Nepřekonatelní Růžička a Cassidy

Jubilejní 30. ročník Přeboru Vězeňské služby ČR ve služební kynologii všestranných psů se konal ve dnech 9.–13. října v Zotavovně Pracov. Služební kynologie

str. 45

Zprávy

Zpravodajství z Generálního ředitelství VS ČR a organizačních jednotek vězeňské služby.

str. 2-9, 35, 46

Vážení čtenáři,

je nepochybné, že Vězeňská služba ČR potřebuje pro svoji každodenní činnost finanční prostředky. Rozhodujícím zdrojem těchto finančních prostředků je státní rozpočet. V roce 2006 činí rozpočet výdajů více než 7,1 mld. Kč. Zcela minoritní zdroj tvoří zisk z hospodářské činnosti vězeňské služby, zejména z výroby nábytku a kovovýroby, který se především využívá k dalšímu rozvoji této činnosti, ale i k drobným investicím u těch věznic, které hospodářskou činnost provozují. V roce 2005 činil zisk z hospodářské činnosti zhruba 16 mil. Kč. Jiné zdroje financování své činnosti vězeňská služba nemá, např. pokud jde o dnes populární zdroje nejrozličnějších evropských fondů. To je možná prostor do budoucnosti, jak zlepšit současnou finanční situaci českého vězeňství.

Používání finančních prostředků, jinými slovy hospodaření vězeňské služby, má své zákonitosti a řídí se tzv. rozpočtovými pravidly, přesně řešeno zákonem 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Nadpoloviční část rozpočtu tvoří výdaje na mzdy a s nimi související výdaje, tj. pojistné a tvorba fondu kulturních a sociálních potřeb. V letošním roce je takto určeno pro 10 639 tabulkových míst pracovníků více než 4,3 mld. Kč. Téměř 900 mil. Kč se vynaloží na výplatu starobních důchodů bývalým příslušníkům a příspěvků za službu. Zbývající část rozpočtových výdajů, tj. asi 1,8 mld. Kč, je pak možné využít na krytí materiálových, energetických a dalších potřeb včetně výdajů na investiční rozvoj vězeňské služby. V této části rozpočtu dominantní roli, více než 48 %, tvoří výdaje na stravování vězňů a nákup energií, pohonných hmot a vody. Zejména položka energií nám dělá těžkosti, neboť vlivem zdražování výrobců a distributorů očekáváme meziroční nárůst výdajů oproti roku 2005 u plynu o téměř 30 % a u elektřiny 10 %.

Investiční činnost v roce 2006 ve srovnání s rokem 2005 musela být značně omezena kvůli přibližně o 250 mil. Kč nižšímu objemu finančních prostředků. Nemohla být zahájena řada akcí ke zlepšení bezpečnosti, a to jak na úseku vnějších oplocení, tak signálnězabezpečovacích prostředků. Problémy vznikají i při financování rozšíření kapacity v areálu Rapotice ze současných asi 50 míst na cílovou kapacitu více než 400 míst. V říjnu tohoto roku vláda odsouhlasila navýšení rozpočtu na investice o 30 mil. Kč, jedná se však pouze o jednu desetinu původně deklarovaného navýšení. Tyto prostředky byly beze zbytku rozděleny na bezpečnost, mj. budou zakoupeny další rentgeny zavazadel, detekční rámy a rentgeny vozidel ke zjištění případného úkrytu osob.

Návrh rozpočtu na rok 2007 není příliš optimistický, především z hlediska možností výdajů na investice, opravy a údržbu. Je na místě, abychom stále usilovali o snižování každodenních provozních nákladů, hledali co nejefektivnější a nejméně nákladné postupy k zajištění jednotlivých činností vězeňské služby. Současně samozřejmě bude působit i naše „diplomacie“ k příslušným institucím, jež cílem bude posílit finanční zdroje do vězeňství.

Ing. František Slezák,
ředitel ekonomického odboru GR VS ČR

Ocenění zásluh

Generální ředitel Vězeňské služby ČR genmjr. PhDr. Luděk Kula udělil

MEDAILI VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY II. STUPNĚ

pprap. Robertu VOJKŮVKOVI, inspektoru strážní služby, Vazební věznice Brno (12. 10. 2006);

MEDAILI VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY III. STUPNĚ

pprap. Zdeňku MALÉMU, inspektoru strážní služby, Vazební věznice Brno (12. 10. 2006);

npor. Janu SLIVKOVI, inspektoru dozorcí služby, Vazební věznice Brno (12. 10. 2006);

pprap. Milanu ŠULCOVI, dozorcí II. třídy, Vazební věznice Brno (12. 10. 2006);

PLAKETU VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY I. STUPNĚ

Antonimu SADOWSKÉMU, generálnímu konzulovi Polské republiky v Ostravě (24. 10. 2006);

Ing. Michalu ŘEHÁČKOVI, zástupci ředitele odboru výkonu vazby a trestu, Generální ředitelství VS ČR (1. 11. 2006);

Mgr. Bohdanu PIVOŇKOVI, hlavnímu kaplanu, Generální ředitelství VS ČR (1. 11. 2006);

PLAKETU VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY II. STUPNĚ

PhDr. Jitce ČMUHAŘOVÉ, vedoucí oddělení vnějších vztahů Kabinetu GŘ, Generální ředitelství VS ČR (16. 10. 2006);

Mgr. Michalu PETRASOVI, radovi VS, Generální ředitelství VS ČR (16. 10. 2006).

Genmjr. PhDr. L. Kula a Mgr. B. Pivoňka

Zleva plk. PhDr. Z. Kreuzzieger,
PhDr. E. Beidermannová, Mgr. M. Petras,
PhDr. J. Čmuhařová, plk. Mgr. M. Hospodka

Ing. M. Řeháček a genmjr. PhDr. L. Kula

Vazební věznice Brno oslavila padesátiny

BRNO • Oslavy 50. výročí otevření věznice v Brně-Bohunicích trvaly několik dní.

Nejprve se uskutečnilo setkání s bývalými zaměstnanci věznice, nezapomnělo se ani na zástupce médií včetně prezentace současné výstroje a ukázky zákroku pod jednotným velením.

Oslavy vyvrcholily slavnostním shromážděním, na němž převzali z rukou ředitele VV Brno plk. Mgr. K. Schmeidlera Medaile VS ČR ředitel polské věznice v Poznani plk. Mgr. Robert Bulak a jeho zástupce pplk. Mgr. Ing. Marek Grześkowiak, pplk. Mgr. Miroslav Petřík, zástupce ředitele Nemocnice pro obviněných a odsouzených a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Trenčíně. Polská delegace pak předala řediteli VV Brno historickou šavli.

PhDr. Soňa Haluzová

Vyznamenání příslušníků

MINISTR SPRÁVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY JUDR. JIŘÍ POSPÍŠIL PŘIJAL 12. ŘÍJNA 2006 VE SVÉ KANCELÁŘI ČTYŘI PŘÍSLUŠNÍKY VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR Z VAZEBNÍ VĚZNICE BRNO, ABY JIM OSOBNĚ PODĚKOVAL ZA STATEČNOST PROJEVENOU PŘI ŘEŠENÍ ZÁVAŽNÉ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI, KTERÁ SE V BRNĚNSKÉ VAZEBNÍ VĚZNICI STALA. GENERÁLNÍ ŘEDITEL VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR GENMJR. PHDR. LUDEK KULA JIM PAK ZA PŘÍTOMNOSTI MINISTRA JIM PŘEDAL RESORTNÍ VYZNAMENÁNÍ.

Ve večerních hodinách 23. září 2006 došlo ve Vazební věznici Brno k mimořádné události, která ohrozila zdraví a životy vězňených osob i příslušníků Vězeňské služby ČR. Jeden z odsouzených ve své světnici zapálil molitanové matrace a měl v úmyslu využít silného kouře a eventuální nepřehledné situace k pokusu o útěk. Skutečně pak překonal veškeré stavebnětechnické prostředky a od svého pokusu upustil teprve po opakovaném varovném výstřelu, když zjistil, že přílehlá strana ohradní zdi, kterou se také pokusil zdolat, je již zajištěna hlídkami Policie ČR.

Ministr spravedlnosti pogratuloval vyznamenaným příslušníkům – pprap. Robertu Vojkůvkovi, pprap. Zdeňku Malému, npor. Janu Slivkovi, pprap. Milanu Šulcovi – a poděkoval jim za statečnost, kterou při mimořádné události projevili. Ve svém krátkém vystoupení ocenil práci Vězeňské služby ČR jako celku a mj. řekl: „Považuji za čest, že se mohu s vámi setkat. Patří vám veliký dík. Váš zásah byl rychlý, vysoce profesionální a měl by být také příkladem pro vaše kolegy. Byl bych rád, kdyby se podobné případy vždycky podařilo vyřešit stejně úspěšně.“

(LB)

Za věrnou službu

PRAHA-RUŽYNĚ • Za čtyřicet let věrné služby pro Vazební věznici Praha-Ružyně byl 9. října 2006 oceněn kpt. Zdeněk Zoubek. Poděkování a finanční dar přijal od ředitele plk. Ivana Horáka.

Bc. Ludmila Šamánková

Oprava

V minulém čísle Českého vězeňství došlo k chybě v popisku pod fotografií na str. 2, kdy vyznamenaný muž napravo od generálního ředitele VS ČR byl nesprávně označen za Ing. arch. L. Pasnišinu. Ve skutečnosti se jedná o plk. JUDr. Jaroslava Vaňka, ředitele Policie ČR Brno. Oběma pánům a všem čtenářům se za toto nedopatření omlouváme.

Redakce Českého vězeňství

Generální konzul se loučil s Ostravou

OSTRAVA • Na tradičním setkání zástupců českých a polských policejních a pohraničních služeb dne 17. října v sídle generálního konzulátu Polské republiky v Ostravě si své názory a zkušenosti vyměnili také zástupci polské a české vězeňské služby.

O týden později navštívili ředitelé Vazební věznice Ostrava a Věznice Heřmanice plk. JUDr. Jan Hlislík a plk. JUDr. Ladislav Mička generálního konzula Polské republiky v Ostravě Antoniho Sadowského ještě jednou, aby mu na závěr jeho čtrnáctiměsíční mise v České republice předali jménem generálního ředitele VS ČR za rozvoj mezinárodních vztahů mezi Polskou republikou a Vězeňskou službou České republiky Plaketu VS ČR I. stupně. V neformálním rozhovoru pak diskutovali o zaměstnávání odsouzených a srovnávali podmínky věznění v České a Polské republice. „Myslím, že polským odsouzeným je v českých věznicích lépe, než kdyby si trest museli odpykat doma,“ poznamenal diplomat. Oba zástupci VS ČR popřáli generálnímu konzulovi mnoho úspěchů nejen v pracovním, ale i v osobním životě.

Mgr. Vlastimil Nohejl

Zleva plk. JUDr. Jan Hlislík, generální konzul Antoni Sadowski, plk. JUDr. Ladislav Mička

Celorepubliková porada ředitelů

PRACOV • CELOREPUBLIKOVÁ PORADA ŘEDITELŮ ORGANIZAČNÍCH JEDNOTEK VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR VE DNECH 18.–19. ŘÍJNA 2006 BYLA PŘÍLEŽITOSTÍ K BILANCOVÁNÍ PRACOVNÍCH VÝSLEDKŮ VE VŠECH OBLASTECH VĚZEŇSKÉ SLUŽBY V PRŮBĚHU LETOŠNÍHO ROKU. ÚKOLY, KTERÉ GENERÁLNÍ ŘEDITEL VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR GENMJR. PHDR. LUDĚK KULA NA TÉTO PORADĚ ULOŽIL, KONKRETIZOVALY POSTUP PŘI DOKONČOVÁNÍ PLÁNU NA LETOŠNÍ ROK A TERMÍNY NĚKTERÝCH ÚKOLŮ SE JIŽ TÝKALY ROKU 2007. NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ROZHODNUTÍ BYLA SPJATA S FINANCOVÁNÍM VĚZEŇSTVÍ. NA PORADĚ BYLI PŘÍTOMNI DVA PŘEDSTAVITELÉ MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI, NÁMĚSTEK MINISTRA ING. MGR. FRANTIŠEK STEINER, PH. D., A ŘEDITEL INVESTIČNÍHO ODBORU MSP ING. MICHAEL MRZKOŠ, KTEŘÍ HOVOŘILI PŘEDEVŠÍM O ROZPOČTOVÝCH KAPITOLÁCH VĚZEŇSKÉ SLUŽBY. ÚČASTNÍKY PORADY TAKÉ OSOBNĚ POZDRAVIL PŘI KRÁTKÉ NÁVŠTĚVĚ MINISTR SPRÁVEDLNOSTI JUDR. JIŘÍ POSPÍŠIL.

Kromě finančních otázek, kterým se věnovala ekonomická náměstkyně generálního ředitele VS ČR Ing. Radoslava Hüttnerová a ředitel ekonomického odboru generálního ředitelství Ing. František Slezák, se účastníci zabývali bezpečnostní problematikou. Náměstek generálního ředitele pro bezpečnost a výkon služby plk. Mgr. Milan Václavěk provedl rozbor mimořádné události ve Vazební věznici Brno, kde si požár a pokus o útěk odsouzeného dne 23. září vyžádal zásah v součinnosti Vězeňské služby ČR, Policie ČR a Hasičského záchranného sboru. V této souvislosti bude ve všech vazebních věznicích a věznících prověřována připravenost zaměstnanců a nácvik formou modelových situací. Ředitel odboru výkonu vazby a trestu generálního ředitelství VS ČR plk. Mgr. Milan Hospodka pozitivně hodnotil snížení přeplněnosti věznic na 103%, informoval o chystaných reprofilačních opatřeních a postupu přípravy nových interních předpisů. Ředitelé organizačních jednotek vězeňské služby si během porady prohlédli nové výstrojní součástky pro příslušníky vězeňské stráže i pro odsouzené a obviněné. Ře-

ditel odboru informatiky generálního ředitelství VS ČR Ing. Aleš Kadlec hovořil o postupu zavádění vězeňského informačního systému, modul VIS je již zaveden na vstupních branách vězeňských objektů, pozornost je nyní věnována zprovoznění modulu zaměstnávání a ekonomiky týkající se vězňů osob.

Na dotazy týkající změn, které od počátku roku 2007 vyplynou ze zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, odpovídal jeden z autorů tohoto zákona, JUDr. Petr Tomek. O zkušenostech projektu realizovaného ve Věznici Příbram a přípravě dalších společných projektů v oblasti vězeňství hovořil Mgr. Miroslav Krutina z oddělení právních analýz Českého helsinského výboru, který ve svém vystoupení mj. sdělil, že ČHV podporuje rozšíření pravomocí vězeňské služby při přeřazování odsouzených do jednotlivých typů věznic, a dokonce při rozhodnutích o podmíněném propuštění. V této souvislosti zmínil například své poznatky o fungování parolové rady ve Velké Británii, která má tuto pravomoc, a teprve případná odvolání proti jejímu rozhodnutí řeší soud. Vyjádřil také vězeňské službě uznání za dosavadní práci a přislíbil, že ČHV bude apelovat na vládu v oblasti zvýšení rozpočtů pro vězeňství a řešení otázek zaměstnávání vězňů.

PaedDr. Lubomír Bajcura

Poradní sbory projednávaly zaměstnávání odsouzených

Členové poradního sboru ředitele Věznice Oráčov

ORÁČOV • Jednání poradního sboru ředitele Věznice Oráčov, které se konalo 27. října, se zúčastnili také význační představitelé státních orgánů a občanských organizací. Ředitel věznice plk. Mgr. Pavel Trásák zhodnotil dosavadní činnost poradního sboru a všem přítomným poděkoval za dobrou spolupráci. Hlavním bodem programu byla problematika zaměstnávání vězňů osob, činnost výstupního oddělení, projekt parole a zahraniční zkušenosti ve vězeňství. Diskutovalo se také o plánech do budoucna. Tisková mluvčí Petra Gregová zmínila i úspěšnou mediální politiku věznice, která se projevuje v oboustranně prospěšné spolupráci s regionálním tiskem.

(pg)

KARVINÁ • Hlavním bodem letos již druhého jednání poradního sboru ředitele věznice, které se konalo 1. listopadu, bylo zaměstnávání odsouzených. Zasedání se zúčastnili stálí členové poradního sboru a hosté z firem a organizací, u kterých jsou odsouzení zaměstnáni nebo na základě dohody v rámci programu zacházení a brigád pro ně vykonávají nějakou potřebnou činnost. Z jednání vzešly zajímavé návrhy na další možnosti zajištění práce pro odsouzené.

(ms)

Z jednání pedagogické rady

STRÁŽ P. R. • V INSTITUTU VZDĚLÁVÁNÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR JEDNALA 26. ŘÍJNA 2006 PEDAGOGICKÁ RADA O HLAVNÍCH SMĚRECH ROZVOJE SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ VĚZEŇSKÉHO PERSONÁLU A PLÁNU ČINNOSTI INSTITUTU V ROCE 2007. K ZAMĚŘENÍ DLOUHODOBÝCH CÍLŮ SE V DISKUSI VYJADŘOVALI PŘÍZVANÍ PŘEDSTAVITELÉ GENERÁLNÍHO ŘEDITELSTVÍ VS ČR A Z POHLEDU POTŘEB PRAXE TAKÉ TŘI ŘEDITELÉ VĚZNIC.

Z analýzy vzdělávacích potřeb, zaměřené zejména na funkce vychovatelů a speciálních pedagogů, vyplývá, že pro téměř tisíc zaměstnanců je třeba připravit podmínky pro absolvování vysokoškolského studia. Institut vzdělávání se při řešení tohoto problému orientuje na rozšíření dosavadní spolupráce s Vysokou školou Jana Ámose Komenského v Praze, Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně, Technickou univerzitou v Liberci, Masarykovou univerzitou v Brně a pokračují jednání s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Univerzitou Karlovou v Praze. Novinkou je v rámci celoživotního vzdělávání vězeňského personálu nový typ doplňujícího pedagogického studia dotovaný z grantu Evropské unie a realizovaný ve spolupráci s Vysokou školou tělesné výchovy a sportu PALESTRA, s. r. o., v Praze, který zahrnuje tři semestry „na míru ušitých“ kurzů, po jejichž absolvování by nejlepší studenti mohli dokončit svá studia získáním bakalářského titulu.

Ředitel Věznice Opava plk. Mgr. Petr Prasek v diskusi zmínil dobrou spolupráci s opav-

skou univerzitou, kde někteří zaměstnanci Věznice Opava přednášejí a řada dalších tam studuje. Obdobnou dobrou zkušenost týkající se studia zaměstnanců na univerzitě v Ústí n. L. zmínil ředitel Vazební věznice Litoměřice plk. Mgr. Jiří Beránek. Za užší spolupráci s vysokými školami, které připravují příslušníky ozbrojených sborů, se přimlouval ředitel odboru legislativního a právního Generálního ředitelství VS ČR JUDr. Petr Veit, CSc. Připomněl zejména Policejní akademii v Praze, Univerzitu obrany v Brně a Vojenskou akademii ve Vyškově. S jeho názorem ladily i diskusní příspěvky vedoucího pedagogického oddělení IVVS mjr. Ing. Františka Vlacha a zástupce ředitele odboru vězeňské a justiční stráže Generálního ředitelství VS ČR, ředitele justiční stráže plk. Ing. Bc. Ivo Mrhala. Oba zmínili nezbytnost věnovat pozornost základní odborné přípravě a novým příslušníkům, kteří neprošli základní vojenskou službou a teprve si osvojují bezpečnostní návyky při ostrých školních střelbách a pravidlech vojenské disciplíny.

plíny. Ing. Vlach ze stejného hlediska komentoval nové osnovy základní odborné přípravy pro občanské zaměstnance vězeňské služby, v nichž bude větší pozornost věnována, obdobně jako v případě uniformovaného personálu, bezpečnostní a forenzní problematice. Vytvoření společné komise mezi svým odborem a Institutem vzdělávání VS ČR pro koordinaci kurzů celoživotního vzdělávání navrhoval ředitel odboru výkonu vazby a trestu GR VS ČR plk. Mgr. Milan Hospodka a jeho názor přijali představitelé Institutu vzdělávání s pochopením. Vedoucí oddělení vysokoškolských studií Institutu vzdělávání VS ČR PaedDr. Jana Paukertová, Ph. D., upozornila na to, že program celoživotního vzdělávání tvoří nejen kurzy povinné, ale i nepovinné, které předpokládají vlastní motivaci každého zaměstnance.

Institut vzdělávání VS ČR plní také úkoly v oblasti penologického výzkumu. O spolupráci s Institutem pro kriminologii a sociální prevenci, Centrem adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a dalšími českými a mezinárodními výzkumnými organizacemi hovořil zástupce ředitele Institutu vzdělávání VS ČR pro vědu a výzkum PhDr. Jan Pachman.

Během pedagogické rady se předmětem jednání opakovaně a z různých hledisek stávalo téma, které tvoří základ vzdělávání vězeňského personálu. Je to především úsilí o zvyšování právního vědomí všech zaměstnanců. Týká se nejen respektování lidských práv vězňů osob a vysokých bezpečnostních nároků při jejich střežení a zacházení s nimi, ale i etické úrovně personálu obecně. Na jeho formování se podílí nejen škola, ale především každodenní praxe.

PaedDr. Lubomír Bajcura

Senátoři se zajímali o vězeňskou problematiku

PRAHA-PANKRÁC • Senátoři navštívili 4. října Vazební věznici Praha-Pankrác. Generální ředitel VS ČR genmjr. PhDr. Luděk Kula a jeho I. náměstek plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger jim při besedě odpovídali na otázky týkající se problematiky zaměstnávání vězňů osob, vazebních věznic a návrhů na úpravu stávajících právních norem, kterými se řídí činnost Vězeňské služby ČR. Poté si senátoři prohlédli vazební věznici a navštívili Památník Pankrác, kde je dr. Aleš Kyr seznámil s historií vězeňství v České republice.

Mgr. Michaela Hájková

Návštěva z Polska

ZNOJMO • Znojemskou věznici navštívila ve dnech 13.–17. 9. v rámci dohody o vzájemné spolupráci tříletná polská delegace vedená ředitelem věznice v Kaliszi kpt. Mgr. Jaroslavem Banasikem. Během svého pobytu na Moravě se hosté seznámili s českým vězeňským systémem, prohlédli si Věznice Znojmo a Mírov a podrobně se zajímali o činnost oddělení, v nichž sami pracují. Zúčastnili se i tradičního znojemského vinobraní v historické části města a slavnostního programu na znojemském hradě, kam byli pozváni starostou města Znojma.

Ludmila Kurdíková

S vězni o drogách

OSTRAVA • Koncem září se v sále Vazební věznice Ostrava konala pro odsouzené přednáška o drogové problematice s pracovníky obecně prospěšné společnosti Renarkon, o. p. s., která se vyprofilovala v jednu z největších nestátních neziskových organizací působících v oblasti prevence a léčby drogových závislostí. V diskusi na závěr se odsouzení mohli zeptat na vše, co je z této oblasti zajímavé, a společnost Renarkon všem nabídla pomoc, pokud ji budou potřebovat.

(mb)

Hosté ze Slovenska

Liberec • Vazební vězňáci Liberec navštívili 8. listopadu 2006 v rámci výměnné mezinárodní stáže vzácní hosté. Zástupce ředitele Odboru vězeňské a justiční stráže plk. Ing. Ivo Mrhal přivezl pod Ještěd kolegy ze slovenského Generálního riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže v čele se zástupcem náčelníka Odboru ochrany a obrany pplk. PhDr. Ladislavem Romanem.

Slovenští přátelé si prohlédli prostory věznice a živě se zajímali zejména o signálnézabezpečovací techniku instalovanou v rámci rozsáhlé rekonstrukce objektu teprve před dvěma lety a operační středisko poslední generace. O odborný výklad se postaral služební zástupce ředitele Vazební věznice Liberec pplk. Ing. Pavel Khaml a vedoucí oddělení vězeňské a justiční stráže mjr. Bc. Milan Charvát.

Václav Mitáš

Pplk. Ing. Khaml seznamuje plk. dr. Romana s možnostmi operačního střediska, přihlíží zleva kpt. Ing. Kapitán z GR ZVaJS a pplk. Ing. Mrhal

Polští kolegové v Ostravě a Karvině

Zástupkyně ředitele Vazební věznice v Czenstochowé mjr. Mgr. Danuta Kalamán, uprostřed ředitel Vazební věznice Ostrava plk. JUDr. Jan Hlislík, zástupce ředitele VV Ostrava Ing. arch. Ludvík Pasnišín (vpravo)

OSTRAVA • Začátkem září přijela na pracovní návštěvu do ostravské vazební věznice pětičlenná polská delegace z Vazební věznice v Czenstochowé v čele se zástupkyní ředitele mjr. Mgr. Danutou Kalamán. Přivítal ji osobně ředitel plk. JUDr. Jan Hlislík.

Při besedě s vedoucími oddělení a referátů D. Kalamán předala zástupcům ředitele Vazební věznice Ostrava pplk. Mgr. Aloisi Pařízkovi a Ing. arch. Ludvíku Pasnišínovi Stříbrný odznak Ministerstva spravedlnosti Polska za zásluhy ve vězeňství. Poté si polští hosté prohlédli vězeňskou část vazební věznice a jednotlivá oddělení a odpoledne i zajímavé části Ostravy.

Následující den navštívili za doprovodu vedení VV Ostrava karvinskou věznici, pohovořili s jejím ředitelem plk. JUDr. Jánem Lazárem a vedoucími zaměstnanci a navštívili sekci specializovaného oddělení pro imobilní odsouzené.

Marcela Struhalová

Švýcarští studenti přijeli na exkurzi

KARVINÁ • Studenti a profesori sociální práce švýcarské univerzity Berner Fachhochschule z Bernu navštívili za doprovodu zaměstnankyň Zdravotně-sociální fakulty Ostravské univerzity v polovině září věznici, aby se seznámili s podmínkami výkonu trestu odsouzených.

Hosty přivítal ředitel věznice plk. JUDr. Lazár a společně se sociální pracovníci Bc. Fikáčovou a speciální pedagožkou Mgr. Kedroňovou informoval studenty o systému vězeňství v České republice a seznámili je se sociální prací s pachatelé trestných činů. Po krátké besedě si hosté prohlédli věznici.

Marcela Struhalová

S polskými přáteli

Slavnostní podepsání dohody – zleva pplk. Mgr. Ing. Jan Ciesla, plk. Mgr. Kazimierz Markiewicz, plk. JUDr. Karel Kocourek a pplk. Mgr. Milan Sim

VALDICE • Koncem září se uskutečnilo další společné setkání s polskými přáteli, na němž byla uzavřena dohoda o vzájemné spolupráci mezi Věznicí Valdice a Zakladem Karnym No 1 Wrocław. Smlouvu podepsali ředitel ZK Wrocław plk. Mgr. Kazimierz Markiewicz a ředitel Věznice Valdice plk. JUDr. Karel Kocourek. Při této příležitosti K. Kocourek předal svému polskému protějšku Medaili Vězeňské služby České republiky I. stupně, kterou mu za dlouholetou a aktivní spolupráci při prohlubování vzájemných vztahů mezi oběma věznicemi v oblasti služební, sportovní, kulturní a rekreační udělil generální ředitel Vězeňské služby ČR gen-mjr. PhDr. Luděk Kula.

Součástí setkání byla i soutěž tříčlenných družstev reprezentujících obě věznice ve střelbě z pistole vz. 82 a ze samopalu vz. 61. Celkovým vítězem se stal Květoslav Pavlů, na dalších místech se umístili mjr. Miloslav Bret, Kazimierz Slaboszewski, Ivan Slepíčka, Waldemar Pogorzelski a Miroslav Czuba. V hodnocení družstev zvítězila Věznice Valdice.

Při slavnostním večeru, jehož se zúčastnili i kolegové z ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, kteří zde právě byli na odborné stáži, byly vítězům střelecké soutěže předány diplomy.

Z. Šoltys, Josef Witschel

Návštěva z Velké Británie

ŘEPY • V rámci dokončení příprav projektu PAROLE ve spolupráci Vězeňské služby ČR, Probační a mediační služby ČR a zahraničních poradců navštívila 20. září 2006 oddělení pro výkon trestu v Řepích Christine Knott, zástupkyně ředitele britské Národní služby pro práci s pachateli. Ženským oddělením pro výkon trestu ji doprovodil 1. náměstek GR VS plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger, ředitel Vazební věznice Praha-Ruzyně plk. Ivan Horák a vrchní sestra Domova sv. Karla Boromejského Vlasta Křemečková. Ch. Knott ocenila ojedinělý způsob propojení odlišných světů – řádových sester, pacientů léčebny dlouhodobě nemocných a odsouzených žen.

Bc. Ludmila Šamánková

Vážený pane plukovníku Kreuzziegere,

ráda bych Vám poděkovala za umožnění návštěvy ve věznici v Řepích minulý týden a Vaším kolegům za to, že si našli čas a věznicí mě provedli. Byl to pro mne úžasný zážitek. Jak jsem se již zmínila, velmi nám záleží na partnerství mezi našimi veřejnými službami a nevládními organizacemi, především pokud jde o poskytování probačních a vězeňských služeb, což je oblast, která zde ve Velké Británii není příliš rozvinutá. To, co jsem viděla, zvláště podmínky ve věznici a způsob, jakým personál a kolegové pracují s odsouzenými ženami, na mne učinilo velký dojem.

Přeji Vám a české probační a mediační službě vše nejlepší, pokud jde o projekty parole a hodnocení rizik, a jsem přesvědčená, že se budou dobře rozvíjet. Pokud Vám budu moci být v něčem nápomocná, neváhejte a obraťte se na mne.

S úctou Christine Knott

Finský host

OSTRAVA • Vazební věznice Ostrava uvítala koncem září hosta z finské věznice Kari Nieminen, který při své návštěvě Ostravy projevil zájem o prohlídku vazební věznice. Její ředitel plk. JUDr. Jan Hlislík společně se svým zástupcem Ing. arch. Ludvíkem Pasnišinem ho seznámil s podmínkami výkonu trestu odnětí svobody u nás. Potom si finský host (na snímku uprostřed) prohlédl vězeňskou i administrativní část vazební věznice. Při loučení uvedl, že české vězeňství lze v mnohém srovnat s vězeňstvím ve Finsku.

(mb)

Otázka pro

ŘEDITELE ODBORU
LEGISLATIVNÍHO A PRÁVNÍHO
JUDR. PETRA VEITA, CSC.

Jaké legislativní změny se chystají v oblasti vězeňství v nejbližší budoucnosti?

Jedná se o novely zákonů č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží ČR, a novelu zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a o návrh zákona o výkonu zabezpečovací detence.

Velmi stručně nastíním některé z nich. Stávající zákon o veřejném zdravotním pojištění neukládá zdravotním pojišťovnám povinnost uzavřít smlouvu s vězeňskou službou. My ovšem ze zákona svým klientům zdravotní péči zabezpečit musíme. Bez přijetí novely by tedy mohlo dojít až k uzavření vězeňských nemocnic a k ohrožení zdraví osob umístěných ve věznicích, což by v konečném důsledku mohlo být vnímáno i jako porušení mezinárodní úmluvy proti mučení nebo krutému nelidskému zacházení, kterou je Česká republika vázána. Novela zákona by toto nebezpečí měla eliminovat.

Další novelou, kterou z hlediska resocializace svých klientů považujeme za dominantní, je novela tzv. školského zákona, která umožní poskytovat odsouzeným, kteří o to mají zájem, středoškolské vzdělání. Vězeňská služba to sice dělá, ale v novém školském zákoně toto ustanovení chybí. Předmětný návrh je již připraven a s ministerstvem školství projednán.

Ministerstvo spravedlnosti také připravuje dílčí novelu stávajícího trestního zákona, která by měla umožnit zavést nový institut ochranných opatření, tedy institut zabezpečovací detence.

A ještě několik slov k novele zákona o výkonu trestu odnětí svobody, která je pro nás také velmi důležitá. Řeší totiž problematiku zaměstnávání vězňů, a to v tom smyslu, že by odsouzení již nemohli odmítat práci u nestátních organizací. V současné době musí odsouzení udělit písemný souhlas s tím, že budou zaměstnáni u podnikatelských subjektů.

Petr Veit

Proměna liberecké vazební věznice

Zrekonstruovaný vstup do Vazební věznice Liberec

LIBEREC • Před dvěma lety byla slavnostně otevřena nová část liberecké vazební věznice, v níž z bývalých soudních prostor vznikly čtyři nové oddíly k ubytování 135 odsouzených. Stavební úpravy však již nutně potřebovala i stávající část. Rekonstrukční práce byly zahájeny již v polovině roku 2005 výměnou dosluhujících více než čtyřicet let starých celových dveří a usazením nových z provenience Věznice Heřmanice na úroveň stěny chodby.

Výměnu vyžadovala i schodiště a podlahy chodeb, na niž na samém konci roku 2005 uvolnil z rozpočtových rezerv 500 tisíc Kč generální ředitel Vězeňské služby ČR genmjr. PhDr. Luděk Kula. Z nich byla uhrazena nová dlažba. Na beton a tmely putovaly finance ze zisku libereckého střediska hospodářské činnosti. Práce pak zastali pod vedením oddělení logistiky v čele s Miroslavem Zembolem odsouzení zaměstnaní ve vnitřním provozu věznice nebo formou brigád v rámci pracovních aktivit programu zacházení.

Součástí vybavení strážního stanoviště je i čtečka občanských průkazů výrazně urychlující odbavení veřejnosti

Ze stejného zdroje nakonec vystačily peníze i na rekonstrukci vstupního prostoru, který již nevyhovoval esteticky ani hygienicky a neodpovídal ani nejnovějším bezpečnostním požadavkům. Ani zde nebylo nutné sáhnout k zadání prací dodavatelským firmám, protože zapojením odsouzených je oddělení logistiky schopno dosáhnout kvality prací srovnatelné s odbornými firmami.

V rámci rozšiřování ubytovací kapacity bylo vybudováno i nové radiodiagnostické pracoviště zdravotního střediska. V Liberci dosloužil rentgen umístěný ve dvou celách, a tak bylo nové a k pacientům velmi šetrné zařízení umístěno v jedné z volných ordinací a stále slouží i odsouzeným z Věznice Rýnovice. Dvě cely tak byly znovu vráceny zpět původním

V popředí je ještě stará parketová podlaha, za ní betonový podklad a na konci chodby již nová dlažba

účelům a s minimálními náklady dnes tvoří kulturní zázemí obviněným.

Další adaptaci bylo nutné realizovat i na pracovištích. Liberecká vazební věznice aktuálně zaměstnává kolem 45 % procent odsouzených. Vzhledem k tomu, že jedna z firem přišla s nabídkou možnosti rozšíření spolupráce, bylo třeba najít prostory pro zaměstnání dalších zhruba dvaceti vězňů s ostrahou. Jako nejvhodnější se ukázala adaptace stávající centrální posilovny a počítačové učebny na další dílny SHČ. Odsouzení však o zázemí pro volnočasové aktivity nepřijdou. Posilovna byla přemístěna do nově zrekonstruovaných prostor v suterénu věznice a počítače na jednotlivé oddíly, kde bude probíhat výuka v rámci kroužků práce s PC. Vzhledem ke klesajícímu počtu obviněných bude jedno z křidel na podzim letošního roku přebudováno na ubytovnu odsouzených ve věznici s dozorem, kteří by měli najít zaměstnání na nestřežených pracovištích mimo

věznici. Vedení věznice již nyní jedná s případnými zájemci z externích podnikatelských subjektů, takže zaměstnanost odsouzených ve Vazební věznici Liberec by tak v dohledné době mohla výrazně přesáhnout 50 procent.

Více nám o průběhu rekonstrukce řekl vedoucí oddělení logistiky Vazební věznice Liberec Miroslav Zemboľ.

Všechny práce probíhají za plného vězeňského provozu. Jak se daří vše zkombinovat tak, aby nebyl chod věznice narušen?

Je samozřejmě nutná úzká spolupráce všech oddělení, zejména oddělení výkonu vazby a trestu či oddělení vězeňské a justiční stráže, bez jejichž kooperace by takový rozsah adaptace byl nemyslitelný. Jako důležitou ovšem vnímám zejména kvalitní výchovnou práci s vězni, které pochopitelně stavební ruch do jisté míry obtěžuje. Výchovní pracovníci na ně musí přenášet ideu, že všechno, co se ve věznici děje, bude v důsledku prospěšné i pro ně samotné. Zdá se, že liberečtí vězni, ale i zaměstnanci to tak vnímají.

Kterou z etap rekonstrukce považujete za nejnáročnější?

Nejnáročnější byla zřejmě rekonstrukce podlah a výměna celových dveří. To všechno byly velmi prašné práce, které si vyžádaly obrovské přesuny sutě a stavebního materiálu. Museli jsme zlikvidovat původní téměř 120 let staré parketové podlahy a vyvézt veškerou navážku pod nimi. Protože se na věznici nedá umístit nápis „Pro účely adaptace zavřeno“, museli jsme velmi často stěhovat zejména obviněné z cely na celu a to se samozřejmě neobejde bez potíží. Z odborného hlediska pak byla velmi složitá příprava kolaudace nového RTG pracoviště.

Co ještě libereckou vazební věznici v dohledné době čeká?

Vzhledem ke snižování počtů obviněných hodláme reprofilitovat pět cel na oddíl pro výkon trestu, takže bude nutné provést drobné stavební úpravy a instalaci slaboproudých elektrických zařízení. Letos bychom ještě měli v rámci rozšíření ubytovací kapacity zvládnout adaptaci zázemí pro příjem vězňů na nové výstupní oddělení, což bude také poměrně náročná akce, která přijde na téměř dva miliony korun.

Mgr. Václav Mitáš

Nová návštěvka

ODOLOV • Od srpna letošního roku mohou odsouzení s volným pohybem přivítat své návštěvy v nových prostorách. Stavební práce začaly letos v dubnu. Kromě řemeslníků firmy, která rekonstrukci prováděla, se na ní pod vedením odpovědného stavbyvedoucího a mistra podíleli také odsouzení. Technický dozor investora zajišťovali zaměstnanci věznice. Stavba byla provedena včas a ve vysoké kvalitě, bez závad a nedodělků. Kolaudační řízení proběhlo ke všeobecné spokojenosti 20. července 2006.

Nová návštěvní budova je patrová, v přízemí je velká návštěvní místnost pro asi 40 osob, v přílehlé chodbě jsou sociální zařízení včetně WC pro invalidy. V patře je další návštěvní místnost s kapacitou asi 30 osob, sociální zařízení a malá kancelář pro potřeby zaměstnanců věznice.

Ing. Eva Linhartová, vychovatelka

Kolaudace

SVĚTLÁ n. S. • V pondělí 25. září 2006 se ve Věznici Světlá nad Sázavou konala slavnostní kolaudace akce Vnější a vnitřní spojovací a signálnězabezpečovací prostředky. Zahájila ji ředitelka věznice plk. Mgr. Kamila Meclová, která připomněla, jak celá akce probíhala. První etapa rekonstrukčních prací, stavební část, byla dokončena v září 2004. Druhá, signálnězabezpečovací zařízení, na ni navázala po roční odmlce. Dnes je věznice protkána 250 kilometry kabelů, které propojují desítky kamer, celových, katrových a dveřních signalizací, hlásek, čidel, magnetických zámků a řadu dalších bezpečnostních prvků. Po šesti letech od založení světelské věznice se tak poda-

řilo přetvořit bývalé školní zařízení v nejmodernější věznici v ČR.

Kolaudace se kromě zaměstnanců vězeňské služby a dodavatelů zúčastnil zástupce stavebního úřadu ministerstva spravedlnosti Vlastimil Vyšín (na snímku při přestřihování pásky), starosta města Světlá nad Sázavou Josef Böhm, předsedkyně a místopředseda Okresního soudu Havlíčkův Brod JUDr. Helena Geržová a JUDr. Jan Doležal a skupina bývalých politických vězňů.

Ing. Eva Hodná

Justiční areál Na Míčáncích otevřen

PRAHA • Netradičním, ale stylovým poklepáním dražebním kladívkem symbolicky ukončil 30. října veřejný ochránce práv JUDr. Otakar Motěj vstavbu justičního areálu Na Míčáncích. Slavnostního otevření areálu se zúčastnili ministr spravedlnosti ČR JUDr. Jiří Pospíšil, představitelé justice, vězeňské služby, Policie ČR a další hosté. Areál soustřeďuje čtyři obvodní soudy a státní zastupitelství pro Prahu 4, 8, 9 a 10. Pořádek a bezpečnost objektu bude zajišťovat 56členná jednotka justiční stráže Vazební věznice Praha-Pankrác.

Mgr. Michaela Hájková

Mírovská věznice bude mít novou výrobní halu

MÍROV • Ve Věznici Mírov budou mít novou halu na výrobu nábytku. Současné dílny již nevyhovují nejen bezpečnosti práce, ale ani nárokům na nové strojní vybavení a chybějí i skladovací prostory. Nová výrobní hala, kterou má vedení mírovské věznice naplánováno od roku 1991, bude dvoupodlažní, bude v ní pracovat čtyřicet až padesát vězňů osob a předpokládá se, že roční obrát výroby bude činit až šedesát milionů korun. O kancelářský nábytek z Mírova je velký zájem. Je jím vybaven například Finanční úřad ve Zlíně, kanclář ombudsmana a částečně i nový justiční areál Na Míčáncích.

(red)

§ Právník odpovídá

Z jakých důvodů se vyžaduje souhlas odsouzených se zaměstnáváním mimo státní subjekty?

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody (§ 30 zákona č. 169/1999 Sb.) umožňuje od 1. 1. 2000 odsouzené zaměstnávat buď samotnými věznicemi (v rámci jejich provozu, vlastní výroby nebo podnikatelské činnosti), nebo u jiných subjektů na základě smlouvy mezi věznicí a tímto jiným subjektem. Jiné subjekty přitom poskytují věznicím za práci odsouzených dohodnuté plnění. K zaměstnávání odsouzeného ze strany věznice nebo subjektu zřízeného státem nebo subjektu, jehož většinovým vlastníkem je stát, není třeba jeho souhlasu. Ten zákon požaduje pouze v případě zaměstnávání u subjektů dalších s tím, že souhlas musí být písemný a odsouzený ho může odvolat.

Předchozí zákon o výkonu trestu odnětí svobody (zákon č. 59/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů) umožňoval zaměstnávat odsouzené buď v rámci vlastní podnikatelské činnosti věznic, nebo na základě smlouvy u jiného podnikatelského subjektu nebo organizace. Souhlas odsouzeného nebyl vyžadován a odsouzený zařazený do práce byl povinen pracovat, pokud mu to dovoľoval zdravotní stav.

Podle čl. 9 Listiny základních práv a svobod nesmí být nikdo podroben nuceným pracím nebo službám s tím, že toto ustanovení se nevztahuje na práce ukládané podle zákona osobám ve výkonu trestu odnětí svobody nebo osobám vykonávajícím jiný trest nahrazující trest odnětí svobody.

Zásadní význam však má Úmluva o nucené nebo povinné práci č. 29 ze dne 28. června 1930 přijatá generální konferencí Mezinárodní organizace práce (vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 509/1990 Sb.). Úmluva zavazuje státy, které ji ratifikovaly – tedy i Českou republiku –, k potlačení všem forem užívání nucené nebo povinné práce. Tato Úmluva mluví na praktiky otrokářské a feudální a na robotní povinnost (jak konstatoval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 5. 2. 2003 č. j. Pl. ÚS 34/02). Za nucenou nebo povinnou práci podle Úmluvy se nepovažuje „práce ani služba vymáhaná v důsledku odsouzení soudním rozhodnutím, pokud se tato práce nebo služba vykonává pod dohledem a kontrolou veřejného úřadu a pokud se řečená osoba neprotahuje ani nedává k dispozici soukromým jednotlivcům, soukromým společnostem ani soukromým právníkům osobám“. Ze závěrů kontrolních orgánů pro provádění úmluv a doporučení Mezinárodní organizace práce respektovaných jako výklad Úmluvy vyplývá, že odsouzení

- mohou být nuceni konat veřejné práce a práce pro veřejný podnik;
- nesmí být nuceni k práci pro soukromý podnik, mohou však konat práce pro takový podnik dobrovolně, tj. se svým souhlasem.

Lze než konstatovat, že současná zákonná úprava možnost zaměstnávání odsouzených bez jejich souhlasu oproti Úmluvě zužuje. Na podnět Vězeňské služby ČR zpracovalo ministerstvo spravedlnosti návrh novely zákona o výkonu trestu odnětí svobody, která má umožnit zaměstnávání odsouzených bez jejich souhlasu i u dalších „veřejných podniků“, např. u obcí a krajů a jimi zřízených organizací. V současnosti k návrhu probíhá připomínkové řízení.

JUDr. Lubomír Šimek

LUDĚK KULA

„U SVÝCH P
CÍTIT, ŽE JIM
BIJE ZA VĚZE

V instituci, jakou je vězeňská služba, která profesně sdružuje více než deset tisíc zaměstnanců, život pulzuje rychle a rozmanitě. Vězeňství není stojatá voda. Stále se něco děje. Některé změny jsou přínosné, milé a vítané, jiné naopak. Pane generální řediteli, ohlédnete-li se za rokem 2006, který co nevidět skončí, jak byste ho hodnotil?

Každý rok v životě vězeňské služby je náročný. Rok 2006 však, přestože ještě neskončil, nemohu hodnotit jinak než jako rok úspěšný. Domnívám se, že se nám podařilo udělat další kroky ke stabilizaci personálu, zlepšila se vnitřní i vnější komunikace, české vězeňství ukazuje každodenně svoji profesionalitu, zdokonalují se programy zacházení s vězni a nezapomíná se ani na bezpečnost.

Ano, věznice musí být především bezpečné. Od svého nástupu do funkce generálního ředitele této oblasti věnujete maximální pozornost. Jaké konkrétní výsledky toto vaše úsilí přineslo? Jaká bezpečnostní opatření byla v průběhu tohoto roku přijata?

Pořád platí to, co jsem řekl při nástupu do funkce, že jen v bezpečných věznicích lze úspěšně provádět programy zacházení. A podle tohoto tvrzení se snažím chovat. I v letošním roce jsme instalovali další nové bezpečnostní prvky – detektory Garrett, detekční rámy a rentgeny, střežicí čidla, brunoválce, ale také nové snímače tepové frekvence, které se dnes zkouší v Plzni a jež dokážou odhalit osoby v zavazadlových prostorech, což se po loňském útěku odsouzených Čabradý a Roztočila ukázalo jako velmi potřebné. V ruzyňské vazební věznici máme detekční křeslo, které dokáže snímat tělesné dutiny.

Snažíme se uvést v život jednotný bezpečnostní systém podle kategorizace věznic. Ze tří věznic se zvýšenou ostrahou byly vytvořeny dvě, a to na Mírově a ve Valdicích, „děčkoví“ vězni byli vymístěni z Plzně tak, aby tato věznice mohla zaměstnávat co největší počet odsouzených. Nedávné mimořádné události v Odolově ukázaly, že je nezbytné do dozorových věznic instalovat mříže a zavést další alespoň minimální bezpečnostní prvky.

Možná že někdy v budoucnu dokáže technika nahradit práci lidí – strážných, dozorců, příslušníků eskortních služeb, zásahových jednotek a dalších. V současné době se však vězeňská služba bez těchto profesí neobejde. Kromě toho s bezpečností věznic velmi úzce souvisí i odborná práce s vězněnými osobami. Evropským trendem je individualizace, která vyžaduje stále více pracovníků. Jak je na tom vězeňská služba s počtem zaměstnanců? Máme jich dost? Ve kterých profesích lidé chybí? Co podle vás nejvíc brání tomu, aby se do služby ve vězeňství hlásilo více kvalitních pracovníků? Co dělá vězeňská služba pro to, aby se to změnilo?

Technické bezpečnostní prvky, o kterých jsem hovořil, to je jen jedna stránka bezpečnosti. Tou druhou je dynamická bezpečnost. A na tu by se nemělo zapomínat. Moderní technika může být dobrým pomocníkem, může lidem práci usnadnit, ale nikdy ji v pl-

PODŘÍZENÝCH MUSÍM A SRDCE ALESPON TROCHU VĚZEŇSKOU SLUŽBU

ném rozsahu nenahradí. Podmínkou je ovšem řádný výkon služby zaměstnanců. Všichni bychom měli pracovat v symbióze jako jeden tým s cílem vytvořit bezpečnou věznici. Taková souhra vyžaduje dobrou komunikaci, profesionalitu a svědomitý přístup k povinnostem. Při mimořádných událostech se ukazuje, že většinou selhal zaměstnanec. V tom případě nám nepomůže žádná technika. Takže dynamickou bezpečnost je potřeba neustále připomínat.

Co se týká odborné práce s vězni, vězeňská služba se dlouhodobě snaží, a v posledních letech tato její snaha graduje, mít ve svých řadách kvalitní personál a daří se jí to. Řekl bych dokonce, že ve srovnání s jinými evropskými státy, které jsem měl možnost navštívit, je náš personál co do vzdělanosti jeden z nejlepších. Jsou to lidé, kteří mají odborné znalosti i zkušenosti nejen s prací s vězni, ale i s řízením lidí, a je to na jejich výsledcích vidět. Myslím si, že naše vězeňská služba se na tomto poli právem může pyšnit dosaženými výsledky. Evropským trendem je individualizace. Ano, samozřejmě je to ideální trend, ale je velmi drahý a náročný. Domnívám se, že se nám ještě dlouho nepodaří, aby na jednoho vychovatele, pedagoga, sociálního pracovníka byl jeden dva maximálně tři vězni tak, jak je tomu ve vyspělých zemích Evropské unie. Přestože všichni víme, jak je to důležitá věc, státní rozpočet na to prostě zatím nemá.

K počtu zaměstnanců. Vězeňská služba má k dnešnímu dni 10 700 zaměstnanců, z nichž 10 000 pracuje ve vězeňských zařízeních a 700 jsou zaměstnanci justiční stráže. Vězňů je 19 000, takže poměr zaměstnanců vůči vězňům je 1:1,9. Je to poměr úměrný počtu vězňů a ve srovnání s okolními státy jsme na tom velice dobře. Pochopitelně nemůžeme se srovnávat

se severskými zeměmi, kde je poměr 1:1, ale nejsme na tom vůbec špatně.

Myslím, že počet zaměstnanců je celkem příznivý. Pokud by se nám podařilo získat další tabulky, rádi bychom posílili právě oblast odborného zacházení s vězni.

Dnes nám nejvíce chybí lékaři, především psychiatři. Zde se zcela jasně projevuje trh. Lékaři jsou velmi dobře placeni, ale my je tak zaplatit nemůžeme. Proto kvalitní lékaře sháníme velmi těžko. Ideální by bylo, kdybychom docílili toho, aby se přijímání personálu stalo skutečně výběrem. Pokud se nám to podaří, projeví se to i na práci vězeňské služby.

Co pro to můžeme udělat? Samozřejmě je to věc motivace, věc prestiže, je to celá škála mechanismů. Asi nejjednodušší by bylo říct zvedneme platy, přijde víc lidí. Zčásti to bude asi pravda, ale důležité je i to, aby vězeňská služba navenek působila jako kvalitní, vzdělaný, soudržný celek. Aby v povědomí lidí nebyla na tom posledním stupínku společenského žebříčku. Aby se o ní v médiích nehovořilo pouze v negativěch. To jsou všechno faktory, které ovlivňují veřejnost a pochopitelně i zájemce o práci, kteří k nám s těmito předsudky přicházejí. Musíme proto, a my se o to dlouhodobě snažíme, zbourat ve společnosti vžitě nesprávné představy a povznést vězeňskou službu ve vnímání veřejnosti na vyšší úroveň. Jak? Můžeme začít třeba zlepšováním pracovního prostředí, pružným manažerem, přístupem nadřízených, systémem patronů v prvních dnech nástupu a specializovaných školení, která by příslušníky a zaměstnance připravovala na zátěžové situace... Je toho celá řada.

Letos v říjnu jste dosáhl dvaceti let ve službě. Možná právě proto, že jste začínal jako řadový příslušník a ke generálským prýmkám se dopracoval postupně,

dokázete posoudit i ocenit práci svých podřízených. Za dobu svého působení v čele vězeňské služby jste udělil celou řadu resortních medailí a plaket. Považujete i morální ocenění zásluh jednotlivců za důležitou motivaci do jejich další práce?

Jednoznačně odpovídám ano a již jsem inicioval nové nařízení generálního ředitele, které značně rozšíří možnost udělování plaket, medailí a jiných ocenění. Domnívám se, že peníze nejsou úplně všechno. Je spousta zaměstnanců, kterým, když dáte vybrat, jestli chtějí peníze, nebo vyznamenání, tak řeknou vyznamenání, protože jsou na svoji práci hrdí. A jsou na ni hrdí právem a já si toho velice vážím. Proto se domnívám, že morální ocenění je dalším účinným motivačním nástrojem, ale musí se s ním umět zacházet.

Přímou diskusí s podřízenými prostřednictvím mimořádných vydání časopisu České vězeňství jste prokázal, že jste ochoten jim naslouchat a řešit jejich pracovní problémy. Nicméně dokázete být i velmi nekompromisní. Co je pro vás u podřízených nepřijatelné?

Víte, já jsem velice rád, že se na mě příslušníci a zaměstnanci právě formou otázek a odpovědí v našem časopise otevřeně obracují, a já se jim snažím odpovídat tak, jak to opravdu cítím. Nechci hodnotit, jestli je to dobře, nebo špatně. Víím, že někteří mí kolegové to považují za velmi dobrý způsob řešení problémů, jiní naopak za zbytečné, protože se podle nich údajně stejně nic nevyřeší. Chtěl bych pouze všem vzkázat, že je to z mé strany snaha o otevřenou komunikaci, že nechci zalézat do ulity a že se nebojím přímé konfrontace. Pochopitelně nikdo, kdo napíše třicet anonymních dopisů, ve kterých použije spoustu vulgarismů, nemůže čekat, že na to budu reagovat. Nicméně všemi připomínkami

HOVOŘÍME S GENERÁLNÍM ŘEDITELEM VĚZEŇSKÉ
SLUŽBY ČR GENMJR. PHDR. LUĐKEM KULOU

se zabývám, i těmi anonymními, pokud jsou slušné, dávám je přešetřit, na příslušné věznice si zajedu a ověřím si, kolik je na té které stížnosti pravdy, a v rámci možností se je snažím řešit. Všechno se jistě nepodaří, ale pokud se nebudeme společně ani snažit, bude to špatné. Proto jsem se rozhodl, že v otázkách a odpovědích v tomto časopise budu i nadále pokračovat.

Co je pro mě u podřízených nepříjemné? Určitě podraz, faleš mezi námi, nedůsledný výkon služby, liknavost. A aspoň trošičku musím z příslušníka a ze zaměstnance cítit, že mu srdčko bije i pro organizaci, která ho platí.

A teď bych se ráda dotkla poněkud citlivé, avšak pro zaměstnance zásadní otázky, a sice mezd a zaměstnaneckých výhod. Lze předpokládat, že se platy budou zvyšovat? A jaře jste ve zmíněném mimořádném čísle našeho časopisu uvedl, že připravujete jistá stabilizační a motivační opatření pro zaměstnance. Můžete dnes prozradit, jaká to jsou a odkdy budou platit? A ještě jedna otázka, proč v létě nedostali příslušníci slíbené nové uniformy a kdy je dostanou?

Pravděpodobně bude platit zákon č. 361, tak zvaný služební zákon, kde bude spousta změn včetně zvýšení platového ohodnocení příslušníků. Uvědomuji si, že se to týká jen jedné části personálu vězeňské služby, a trápí mě to. Byl bych nejradši, kdyby stejný zákon platil pro všechny, aby se srovnaly rozdíly mezi příslušníky a občanskými zaměstnanci. Pro mne je jenom jedna vězeňská služba, já v tom rozdíl nedělám. Bohužel naše legislativa to vidí trochu jinak, ale věřím, že se podaří nejen navýšit platy u příslušníků, ale i u občanských zaměstnanců.

Co se týká motivačních opatření, je pravda, že dlouhodobě chystám stabilizační program, ale je to velmi, velmi složitá věc, protože každý takový krok je vázán na nemalé finanční prostředky. Mohu však nastínit své představy: po určitém věku by měl mít pracovník vězeňské služby nárok na resortní vyznamenání, rád bych rozšířil plakety, zavedl finanční příspěvky za službu. Chtěl bych, to se ovšem nemusí podařit realizovat, aby příslušník nebo zaměstnanec po pěti letech dostal k platu řekněme tisíc korun, po deseti letech dva tisíce korun, po patnácti tři tisíce. Přesně to ještě nedokážu vyčíslit, ale byl bych rád, aby každá etapa byla motivační. Dokážu si představit, že by vězeňská služba dobrému zaměstnanci uhradila tuzemskou a po více letech zahraniční dovolenou, chtěl bych, abychom se zaměřili na rekreační, rehabilitační a zdravotní pobyty, prostě je toho celá škála, ale nechť se překvapí, až vyjde nařízení generálního ředitele. Mělo by být zpracováno do konce tohoto roku.

Proč příslušníci nedostali nové uniformy? Ano, máte pravdu, slíbeny byly. Problém byl v tom, že když se uniformy ve Znojme testovaly, museli jsme mnohokrát měnit materiály. Chtěli jsme, aby byly nemačkové, vzdušné a kvalitní. Toto skloubit je velmi složité, protože většinou to, co je kvalitní, se mačká. Nakonec jsme ale našli kompromis a teď vás mohu ujistit, že uniformy už jsou objednány a do jara, nejpozději do léta 2007 je příslušníci dostanou. Dobře vím, jaké to je sloužit ve 40 stupních vedra na oddělení, kde jste dvanáct hodin, nebo v eskortních autobusech a na dalších a dalších pracovištích. Chtěl bych však jen ještě podotknout, že to je ze strany vedení opět velmi vstřícný krok vůči

zaměstnancům, protože nové stejnozkroje pro šest tisíc lidí stojí obrovské finanční prostředky. A někde se ty peníze musí najít. Nám se to podařilo.

Peněz není nikdy dost, to slyšíme stále. Přesto vězeňská služba vynaložila nemalé částky do investic na modernizaci některých vězeňských zařízení, rekonstruovaly se vchody, kuchyně, jídelny, návštěvní místnosti... Stále je to však jen kapka v moři toho, co by bylo třeba udělat. Které investiční záměry se nepodařilo realizovat, které musely být odloženy či přímo zrušeny z důvodu nedostatku finančních prostředků? Je nějaká naděje, že by se na investičních akcích finančně podílela i Evropská unie?

Vězeňská služba letos investovala obrovské peníze do zařízení věznic, do techniky, do bezpečnosti a trvalo by dlouho, než bych všechno vyjmenoval. Mým cílem je zaměřit se nyní na zlepšování prostředí, a to nejen vězňů, ale i tam, kde pracují naši lidé. Moc mě mrzí, když vidím věznic, kde lidé pracují ve špatných podmínkách. To se musí změnit.

Investičních záměrů, které se nepodařilo realizovat, je bohužel také celá řada. Jeden příklad za všechny – operační středisko Pankrác. Před pěti sedmi lety byla jeho rekonstrukce vyčíslena na 30 milionů. Dneska už je to 180 milionů a já bohužel musím říci, že tahám ze skříně kostlivec, které tam zanechal někdo jiný. Co se týká finančního podílu Evropské unie, samozřejmě dnes už umíme z jejich fondů peníze čerpat, ale tyto prostředky půjdou spíše na vzdělávání a na programy zacházení, na investiční akce těžko.

Vyřeší nová věznice v Rapoticích situaci s přeplněnou ubytovací kapacitou?

To nedokážu říct, ale pravda je to, že k dnešnímu dni máme 18700 kapacitních lůžek a 19000 vězňů, takže celkové přeplnění nečiní více než dvě procenta. V tomto ohledu je u nás situace poměrně příznivá. Rapotice k tomu svou kapacitou 500 míst rozhodně přispějí, ale zde je potřeba připomenout, že poté, co jsem v loňském roce nařídil přezkoumat všechny ubytovací kapacity a najít v rámci vlastních prostor volná lůžka, se nám s minimálními náklady podařilo rozšířit kapacitu ve vlastních zařízeních o 600 lůžek. V roce 2007 plánujeme další rozšíření vlastní kapacity o 600 lůžek. Podařilo se nám, a to považuji za velký úspěch, zprovoznit nové budovy ve Věznici Kynšperk, které budou otevřeny v prosinci 2006, kde získáme 216 lůžek. Za těmito čísly stojí systémová mravenčí práce pracovníků na různých úrovních. Když všechny tyto kapacity zprovozníme a nedojde-li k nějaké nepředpokládané události v trestní politice, tak bude mít vězeňská služba dost kapacit. A už se nebude opakovat to, co v minulých letech, že budou věznice přeplněné o 30 i více procent.

Před časem proběhla tiskem zpráva, že je ohrožena výstavba první soukromé věznice, protože je předražená. Do jaké míry je to pro vězeňskou službu nepřijatelná zpráva?

Tento projekt je skutečně na začátku, v tuto chvíli nevím, jak se bude dál vyvíjet. Pokud bude pokračovat, tak by tato věznice měla mít kapacitu zhruba 600 lůžek, byla by umístěna také v Rapoticích, ale postavena nebude dříve než v roce 2009.

Ministr Pospíšil chystá zdražení pobytu ve vězení. Vy sám jste na tiskové konferenci s ním prohlásil, že předložíte návrh na zrušení sociálních dávek u vězňů, kteří odmítnou nabízenou práci. Uděláte to?

Připravovaných novel zákonů je celá řada. Vězeňská služba iniciovala změny v zákonu č. 169 o výkonu trestu odnětí svobody týkající se zaměstnávání vězňů. Jednoznačně budeme požadovat, aby vězni byli povinni pracovat, a to i u soukromých subjektů. Požadovali jsme novelu zákona týkající se placení sociálního příspěvku a kapesného vězňů, neboť se domnívám, že vězni mají všechny sociální věci zajištěny a příspěvek na kouření a čaj nutný není a zbytečně zatěžuje rozpočet. Chceme také legislativně upravit postavení našich školských zařízení a vězeňských nemocnic a zavést zákonnou formulaci toho, že odsouzený by v případě nenastoupení do výkonu trestu ztratil nárok na podmíněné propuštění a další změny.

Jak jste zatím spokojen se zaváděním nového vězeňského informačního systému VIS?

Samozřejmě nemohu být spokojen s tím, že ještě spousta věcí není vychytána, ale na druhé straně musím poděkovat zaměstnancům, správním pracovníkům, informatikům, ale dnes už vlastně všem, kteří s tímto informačním systémem mají co do činění, že se s tím tak statečně poprali a že dnes můžeme konstatovat, že to nejhorší už máme za sebou. VIS je skutečně potřeba, je to dobrá věc, ale jeho samotné zavedení bude ještě běh na dlouhou trať.

Letošní rok přinesl i řadu zajímavých setkání se zahraničními partnery na různých úrovních, především s kolegy ze zemí Visegrádské čtyřky, která jste, a to je třeba připomenout, nejednou inicioval vy sám. V čem spatřujete hlavní přínos kontaktů s vězeňskými službami v zahraničí?

Především ve výměně názorů a zkušeností. Máme totiž s Maďarskem, Polskem a Slovenskem podobné problémy, a to nejen ve vězeňství. Máme si co říct a jsem rád, že se naše spolupráce začíná prohlubovat a zasahovat i do středního a dnes už i do nižšího managementu.

Vězeňskou službu v tomto roce navštívil i Výbor proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání Rady Evropy (CPT). K jakým závěrům dospěl?

Se zprávou CPT budete seznámeni pravděpodobně prostřednictvím Českého vězeňství, až bude mít finální podobu. Zatím nám byla zaslána k připomínkám, teprve se k ní budeme vyjadřovat, rozporovat to, s čím nesouhlasíme. Podstatné je, že při hodnocení návštěvy CPT na úřadu vlády bylo konstatováno, že vězeňská služba od roku 2002, kdy tu byl CTP naposledy, udělala velký pokrok. Pochopitelně nálezy byly, některé závažné, my se jimi budeme zabývat a přijmeme patřičná opatření

Na jaké úrovni je podle vás české vězeňství?

Myslím si a několikrát jsem to již řekl, že české vězeňství se nemá za co stydět. Má moderní věznice, kvalitní personál a svoji práci dělá velice dobře. Vždycky je co zlepšovat, ale já jsem na naše vězeňství hrdý.

Mgr. Eva Montgomeryová

ZÁKLADNÍ ASPEKTY HODNOCENÍ ODSOUZENÝCH

1. ČÁST

Jindřich Hůrka

Michal Petras

První česká verze nástroje hodnocení rizik a potřeb – SARPO 1 (Souhrnná Analýza Rizik a Potřeb Osob) byla představena v minulém čísle Českého vězeňství a byly též zmíněny některé záležitosti týkající se problematiky hodnocení odsouzených. Záměr pilotáže tohoto nástroje ve věznicích a střediscích PMS jsme nastílnili v hrubých rysech; pracovní tým dokončuje přípravnou fázi tohoto projektu (výběr hodnotitelů, jejich školení, technické, materiální a personální zabezpečení, spuštění pilotu) a rád by již v příštím roce *vyпустиł* stroj do praxe na ostrou zkoušku. Než budeme schopni přinést konkrétnější informace o nastavení, průběhu a poté o prvních výsledcích pilotáže, bylo by užitečné věnovat se zodpovězení některých základních otázek: **Proč, Co a Koho a Jak hodnotit.** Tyto zdánlivě triviální otázky v sobě skrývají hlubší filozofickou (a praktickou) rovinu, jež vytváří zásadní podklad pro následné smysluplné uchopení celého problému. Ten či onen postoj k fenoménu *hodnocení odsouzených* se významně dotýká konkrétních lidských životních příběhů a má nad nimi jistou moc. Nepřesné, zavádějící a nespravedlivé vyhodnocení odsouzeného může vést v konečném důsledku k jeho poškození, v opačném případě k poškození společnosti. Uvedené otázky si заслужují podrobnější odpověď, proto bychom rádi v sérii několika článků poskytl určitý pohled na

toto téma, se zaměřením na první verzi nástroje SARPO 1. To, že odpovědi přinesou otázky nové a další, je nasnadě – budeme se je snažit pozitivně zaznamenávat a postupně se jim věnovat. Těšíme se na případné reakce a komentáře od zainteresovaných odborníků. V této části se budeme věnovat otázce: *proč hodnotit.*

PROČ HODNOTIT?

Pokud si tuto otázku nepoložil už dříve, polož si ji nejspíš každý hodnotitel, který bude v budoucnu v rámci procesu hodnocení využívat proklamovaný nástroj SARPO 1. A zcela oprávněně. Předpokládáme, že ho všeobecné heslovité odkazy na pojmy jako *systémovost, jednodušnost, efektivnost* apod. příliš neuspokojí, proto se pokusíme být v tomto příspěvku konkrétnější. Na položenou otázku se pokusíme odpovědět prostřednictvím základních očekávaných pozitivních přínosů.

1. SYSTEMATIZACE A STRUKTURA

Systematizaci neprohlašujeme, že doposud žádný systém neexistoval! Novost spočívá zejména v nové struktuře systému hodnocení, který lépe postihuje jeho úroveň a pohledů při hodnocení vězňených osob. Tento systém od sebe neoděluje jednotlivá rizika pachatele v časové perspektivě – minulost, současnost, budoucnost. Zdá se nám, že *dosavadní hodnocení* je více zaměřené na *přítomnost* odsouzeného a odráží spíše stupeň jeho adaptability a adaptace na podmínky věznění neboli izolace. Zároveň sleduje úspěšnost vnější snahy o korekci jeho chování a jednání v podmínkách výkonu trestu. *Minulost* je zase představována tendencí recidivního uchopení kriminální skutečnosti a *budoucnosti* chybí dlouhodobý náhled perspektivy „vývoje“ odsouzeného a v důsledku s tím ochrany celé společnosti.

Nový systém hodnocení zavádí strukturu hodnocení zahrnující rovnoměrně všechna rizika, členěná podle časového hlediska. *Minulost* je zaměřená na nejzávažnější rizikové faktory vyplýva-

jící z charakteru trestné činnosti, v případě využití alternativních trestů na jejich dosavadní úspěšnost, a sleduje kontinuitu aktuálně zjištěných rizik do *přítomnosti*. V případě výskytu aktuálních rizikových faktorů je hodnocení nadto obohaceno o zacílení na zjištění rizika potenciální újmy, které označuje stupeň pravděpodobnosti, že pachatel může způsobit újmu nebo škodu konkrétním objektům. Citlivě se zde začínají zkoumat všechny okolnosti kriminálního děje, jejich vzájemné propojení na osobu pachatele a na potenciální objekt újmy. *Budoucnost* zastupují dynamické faktory (oblast tzv. kriminogenních potřeb), které se mohou měnit nebo lépe řečeno, u kterých můžeme ve spolupráci s hodnocenou osobou dále usilovat o pozitivní změnu.

Hodnocení zároveň systematicky klade silný důraz na celkovou *motivovanost* odsouzeného (a jeho připravenost), s čímž chceme dále intenzivně pracovat. Zachycením vývoje postojů osoby a určitého *stupně* motivace nám může dát jistou představu, jak navrhnout plán resocializace a jeho uskutečnění, samozřejmě vždy k daným možnostem prostředí a samotné osobnosti. Odsouzený musí být seznámen se zjištěnými riziky a spolupodílet se na návrzích jejich snižování.

2. KOMPLEXNOST A EFEKTIVITA

Dosavadní praxe dokazuje, že i v dnešním systému dochází ke snahám o efektivnější výkon trestu, účelnější a individualizovaný způsob zacházení. Mnohdy však tyto snahy začínají a končí na hranici vězeňské služby, dané věznicí, oddělení nebo v horším případě jen konkrétního pracovníka. Systém neumožňuje příliš smysluplně navázat na dosavadní zacházení mnohdy kvůli tomu, že se změnou umístění odsouzených se většinou mění personální, materiální a technické podmínky. Mnohdy však i kvůli tomu, že způsob zacházení se přizpůsobuje pouze pohledu hodnotitele. Jeden hodnotitel vidí potřebu pracovat na určité stránce

osoby odsouzeného, druhý zase nikoliv apod. Celý tento vývoj změn ve způsobu zacházení nelze vlastně pořádně zmapovat, a tím pádem ani správně vyhodnocovat. Nový nástroj umožní *přehledné členění rizik* a dosavadní práce s nimi, umožní vyhodnocovat *efektivnost navržených opatření a úspěšnost jejich plnění*. Bude vycházet z jednotného počátečního stavu či postupně dosažených změn. Hodnotitel nebude nucen znovu opakovat úkony, které před ním provedl již někdo jiný. *Bude se tak moci více zaměřit na celkový posun ve snižování rizik, na rozpracování oblastí potřeb a realizaci konkrétních praktických kroků. Dále se zaměří více na podíl hodnocené osoby na změnách, na zvyšování její motivace řešit svoje problémy apod.*

3. JEDNOTA JAZYKA A OBJEKTIVITA

Zavedení jednotné struktury hodnocení s sebou přináší i užívání společného jazyka. To je velice důležité, protože nejednotnost terminologie, výkladu, co který termín přesně znamená a jak ho použít, vede nakonec k celkovému nedorozumění. Při užívání shodného jazyka se však nejedná o snahu o unifonní nebo rigidní jazyk. Jednotu zde představuje ujasněnost v cíli a způsobu hodnocení jako takového. *Nástroji nejde o to, abychom se ptali stejně, ale abychom se ptali na stejně závažné a důležité věci.* Nejde mu o to, abychom dospěli k jedné odpovědi, ale abychom zaměřili úsilí k jednotnému společnému zájmu. Přitom nám nebrání dívat se na věc z různých úhlů pohledu. Jednotu jazyka je potřebné zajistit nejen v rámci vězeňské služby, nýbrž v rámci celé politiky trestní justice. To není lehký úkol, ale je možné prostě někde začít, nástroj je ideální příležitost. Tato ujasněnost dodá hodnotícímu rámci jistou důslednost, která poskytuje celkovému hodnocení pocit smysluplnosti a patřičné vyváženosti. Přispěje nepochybně k *posílení objektivitě hodnocení*; terminologická rozřístěnost je též výsledkem příliš vysoké míry subjektivního pohledu hodnotitele a pokládání různých důrazů při hodnocení osobnosti odsouzeného. Výsledkem pak bývají dvě rozdílná hodnocení na jednu osobu. Zcela eliminovat subjektivní přístup hodnotitele by nebylo správné (a ani to nejde, zejména u hodnocení rizika možné újmy), jde však o to, přinést určitou vyváženost. *Profesionální úsudek hodnotitele* je cenný, vychází ze vzdělání a zkušenosti, má mít ovšem jasné stanovené limity, v jakém rozsahu a v kterých částech hodnocení ho vyžadovat. Takový úsudek musí být vždy dostatečně podložený a obhajitelný. *Objektivní metoda hodnocení* je zajištěna výpočtem podle přesně stanoveného vzorce; v kombinaci se subjektivním se potom můžeme přiblížit při interpretaci konečného výsledku k načrtnutí věrohodného profilu odsouzeného, k jeho aktuálním potřebám a pravděpodobnosti jeho možného selhání v budoucnosti. Díky vyšší míře objektivitě se můžeme více spolehnout na to, že budeme s odsouzeným pracovat na jeho skutečných problémech, a můžeme se soustředit více na *hledání cest k nápravě*.

4. ÚČELNOST

Můžeme si položit otázku: co je vlastně cílem hodnocení, proč hodnotit vězněné osoby? Odpověď **protože musíme!** je velice pragmatikou a mnohdy realistickou odpovědí. Nic-

méně víme, že na výsledek hodnocení současně navazuje program zacházení neboli *resocializační plán*, zahrnující, co dál s odsouzeným. Také nástroj SARPO I nechce hodnotit jen pro samotné hodnocení. V hodnocení hledáme především odpovědi na otázku, jakým způsobem minimalizovat rizika, jak motivovat odsouzeného k řešení těchto rizik a jak postupovat při naplňování jeho kriminogenních potřeb. Tím se stává hodnocení jakýmsi odrazovým můstkem pro následné resocializační programování. Umožní plné využití předcházejících zjištění a dat, případně plné navázání na dosavadní průběh zacházení s osobou a hodnocení v kontextu celého období výkonu trestu. Účelem výkonu trestu by měla být právě tato identifikace rizik a potřeb pachatele a práce s nimi, byť jen částečná; při vědomí toho, že v daném úseku životního příběhu (právě) odsouzeného je možné se dotknout pouze něčeho a že jeho problémy leckdy objektivně přesahují naše možnosti, schopnosti a podmínky k jejich úplnému vyřešení. Celkově však tento přístup soustředěné identifikace rizik a potřeb vede ke zvýšení ochrany samotné osoby, blízkého okolí a vůbec společnosti po jejím propuštění.

5. ŠIRŠÍ EFEKT

Výhodou sběru konkrétních dat v procesu vyhodnocování je možnost jejich následného zpracování, třídění a vyhodnocování. Data budou součástí dalšího výzkumu pro ověření vhodnosti nastavení a jeho zdokonalení, identifikaci rizikových faktorů ovlivňujících selhávání odsouzených, vzájemné souvislosti rizikových faktorů s dalšími sebranými daty, posouzení odsouzeného se zřetelem k jeho rizikům a potřebám apod. V horizontu několika let by potom mělo dojít k zavedení nového a navazujícího systému *hodnocení pachatelů v celém spektru trestní justice*. Nejedná se o nic jiného než o vzájemnou propojenost činností vězeňské a probační služby na základě jednotné metodiky posuzování rizik a potřeb pachatelů a činností soudů v rámci jejich rozhodovací pravomoci.

ZÁVĚR

Nově vyvíjený systém hodnocení směřuje k citlivějšímu uchopení reality. Je třeba razantně odmítnout názor, že lze vytvořit jediný a univerzální nástroj, který by postačil pro všechny účely hodnocení. Tato filosofie dává přednost, řekněme, *cestě evoluce* před cestou totality. Totalitní přístup vede místo k sestavení rozumného nástroje použitelného v praxi spíše k obluďnému a ošidnému stroji podobnému tomu ve filmu *Jáchyme, hoď ho do stroje!* Stroj se zahrne daty a výstupem je doslova osudový výsledek. Nejde tedy o jakési sociální inženýrství, vedoucí k produkci pseudoprofilů pachatelů a pasivitě hodnotitele pod záštitou odstranění „subjektivních odchylek“. Bylo by významnou chybou zbavit se v procesu hodnocení *člověka hodnotitele*, být v mnoha ohledech nedokonalého, nepřesného a chybného. Nakonec přece, kdo zajistí údaje, promluví s odsouzeným, vyplní formulář, zjistí výsledek a dá se do práce?

Mgr. Michal Petras, metodik OVVaT GR VS,
Mgr. Jindřich Hůrka, sociální pracovník
Věznice Plzeň

PROJEKTY Z EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU

Po začlenění České republiky do Evropské unie v roce 2004 se otevřel větší prostor pro možné čerpání finančních prostředků na základě projektů v různých oblastech ze čtyř strukturálních fondů. Jedním z těchto fondů je Evropský sociální fond (ESF), v rámci něhož jsou prostřednictvím jednotlivých operačních programů (spolu)financovány projektové aktivity zaměřené na priority vzdělávání, zaměstnávání a pomoc lidem, jimž hrozí sociální izolace ve společnosti. Dvouleté programovací období 2004–2006 nabídlou velkou šanci podnikatelským i nepodnikatelským subjektům; neziskové organizace v pomáhajících profesích mohly prostřednictvím projektů v uvedených oblastech uplatnit svoji iniciativu a kreativitu.

O tom, že je zde mnoho potřeb, které si zaslouží zájem, péči, odbornou intervenci, zlepšení či nápravu, není jistě pochyb. Týká se to i penitenciární, resp. postpenitenciární oblastí. Cílová skupina osob odsouzených k trestu odnětí svobody je skupinou, které po propuštění z výkonu trestu reálně hrozí nebezpečí sociálního vyloučení ze společnosti. Zainteresovaní odborníci dobře vědí, s jakými problémy se osoba propuštěná na svobodu musí „náhle“ potýkat: potíže s ubytováním, prací, rodinnými a dalšími vztahy, financemi, životní orientací, smysluplností bytí atd. bývají často silné a komplikované a řada bývalých odsouzených je i přes vnitřní odhodlání a dobrou motivaci neschopna se upřímně minulých pokusech nezvládnout. Nakonec třeba „ve staré známé společnosti a ve starém naučeném schématu“ opakuje trestnou činnost a opět končí ve věznicích s dalším trestem odnětí svobody.

Na osoby ve výkonu trestu je kromě osob s výjimečným či doživotním trestem možné pohlížet jako na ty, kteří se v určité dohledné době vrátí zpátky mezi nás, většinou společenost. Proto do uvedené cílové skupiny, které ESF zejména doporučuje podporovat – osoby po výkonu trestu – jednoznačně patří osoby ještě ve výkonu trestu, zvláště ty, které se intenzivně připravují na propuštění. Příprava již

Y FINANCOVANÉ SKÉHO HO FONDU

MOŽNOSTI, ÚSKALÍ, VÝZVY

ve výkonu trestu a na ni navazující kontinuální psychosociální práce k sobě neodmyslitelně patří; projekty směřující do té či oné priority musí přirozeně sledovat tuto linku. V západní Evropě přitom není ojedinělý názor, že celý výkon trestu je v podstatě přípravou na propuštění a bezproblémové začlenění odsouzeného do společnosti.

Některé neziskové organizace již první projekty ve spolupráci s vězeňskou službou, resp. věznicemi připravily (byly žadatelem a příjemcem finanční dotace). Obecně jsou aktivity zaměřeny do oblasti před propuštěním a po něm, scénář je poměrně shodný – nabídka absolvování (akreditovaných) kurzů či školení ve věznici a po propuštění nabídka reintegrační podpory při uplatnění na trhu práce. Neziskový sektor je důležitým partnerem vězeňské služby. Jako činitel hrající významnou roli v úsilí o zdravý rozvoj občanské, svobodné společnosti a demokracie jí pomáhá, aby se v zákrutech dnešní posttotalitní a postmoderní doby nestala do sebe uzavírajícím „státem ve státě“. Slovo *služba* v názvu a charakter a zaměření neziskových organizací jasně naznačují a vybízejí, že by mělo jít všem o společnou věc: o ochranu společnosti. Tou nejlepší ochranou je jistě „napravený“ pachatel, který již nechce opakovat páchaní trestné činnosti ani není nucen ji opakovat nebo je u něho toto riziko minimalizované.

Dosavadní zkušenosti s projekty jsou zatím skromné, ukázaly však kromě dobrých stránek i některé slabiny. *Doslova přes noc* se najednou objevilo mnoho „odborníků“ na penitenciární problematiku, řada „lektorů“ by chtěla připravovat odsouzené pro život na svobodě. Tento záměr lze jistě kvitovat. Otázka zní, zda pro to mají dostatečnou kvalifikaci, dovednosti a zkušenosti z práce s touto cílovou skupinou. Některé organizace si nechaly schválit dotaci na projekt, aniž by ho předem konzultovaly s vězeňskou službou, a nyní potřebují ten a ten počet odsouzených k dispozici, některé realizované aktivity zcela dublují práci zaměstnanců vězeňské služby

apod. V podtextu jako by znělo: *Jsmo to přece my, kdo ví, jak se to dělá, napíšeme si projekt, dostaneme peníze, vy nám jen navedte vězně a my už je poučíme, co dál. Vždyť jsme přece partneři, ne?* Samozřejmě se jedná o určitou nadsázku, hrubě vystihující některá negativa „spolupráce“.

Předně je třeba konstatovat, že odborní zaměstnanci vězeňské služby jsou přes všechny problémy, které služba sama zde má, těmi pravými odborníky na oblast zacházení s odsouzenými, jejich riziky počínaje a potřebami konče. I přes nemožnost proniknout do „druhého“ života odsouzených dobře a důvěrně znají problematiku, každodenně se s odsouzenými stýkají, řeší jejich drobné i životní obtíže, doprovázejí je při jejich krizích, poskytují poradenství, speciálněvýchovnou činnost apod. Garantují též jistou *logiku* průběhu výkonu trestu u odsouzených, kteří se musí v systému základně orientovat, aby věděli stručně řečeno *odkud, kam, proč a s kým*. Jsou určitým způsobem zodpovědní za to, aby nepřipustili zbytečné zmatení odsouzených všelijakými „skvělými“ nabídkami a nereálnými sliby „úžasných“ služeb.

Dále jsou vázáni zákonnými předpisy, které stanoví jasná kritéria pro přípravu určitých kategorií odsouzených ve výstupních odděleních – jako jeden z hlavních úkolů vězeňské služby jsou vynakládány značné finanční prostředky na tuto činnost, jež je ve většině věznic stále zkvalitňována. Na odborné zaměstnance jsou kladeny poměrně vysoké požadavky, co vše musí splnit, než mohou začít pracovat s odsouzenými. Minimálně stejné požadavky je rovněž nutné klást na všechny jiné osoby, které by chtěly s odsouzenými ve výkonu trestu jakkoli pracovat. Ze zákonných, etických a profesních důvodů je potřebné bránit se veškeré neodbornosti, neprofesionalitě a neúčelnosti. Pozn.: není tedy třeba zápat s našim nedostatečným sebevědomím, přestože nízká společenská (a žel i někdy odborná) prestiž penitenciárních odborníků jistě nenapomůže.

Zřetelně se zatím ukazuje, že kromě specifického vzdělávání a tam, kde nejsou finanční prostředky na realizování některých odborných akreditovaných kurzů, není pro externí organizace při přípravě odsouzených v průběhu výkonu trestu na budoucí propuštění příliš prostoru. O to více, dosud zcela téměř nevyužitého, je ho v následné postpenitenciární péči, která je oblastí všeobecně velmi zanedbávanou. Zde je spousta různých možností k uplatnění podnětných projektů, zároveň však platí, že jde o činnost poměrně namáhavou, časově náročnou a s nároky kladenými na vysokou odbornost realizátora. (Samozřejmě daleko jednodušší je nechat si předvést odsouzené ve výkonu trestu, kteří *musí* poslouchat a *měli by* být vděční za projevový zájem.) Ovšem ty neziskové organizace, které se na tomto postpenitenciárním poli postupně osvědčí, budou jednou dobrým a žádaným partnerem vězeňské služby.

Někoho by možná napadlo, zda vězeňská služba trochu nezaspala. Nemyslím si. Na obhajobu lze uvést, že vězeňská služba doposud využívala projektovou činnost v žádostech o finanční podporu z rezortních účelově vázaných finančních prostředků. Dále se celá oblast projektování a využití ESF (a dalších fondů) teprve rozjíždí a všichni, včetně státu, se učí. Navíc to celkově není příliš přehledné a dynamika vývoje občas zaskočí. Vězeňská služba činí nyní důležité kroky: začala realizovat jako žadatel a příjemce projekt v pražských věznicích v oblasti přípravy odsouzených na propuštění, přičemž jedna žádost o dotaci na projekt nebyla dříve v tomto roce ministerstvem práce a sociálních věcí schválena (Věznice Příbram), několik věznic realizuje různé projekty, i opakovaně, jako hlavní partner externích organizací, GR VS si intenzivně mapuje tuto problematiku, jeho odbor výkonu vazby a trestu uspořádal ve spolupráci s IV VS v listopadu první workshop na toto téma ve Stráži pod Ralskem, byl vytištěn první informační materiál o ESF a připravuje se celorepubliková metodika, která nastaví potřebné *mantinely*.

Na roky 2007–2013 se do České republiky *valí* na první pohled neskutečná částka přes 700 mld. Kč. Co nás čeká? Jednak tříleté programovací období, které umožní projektovat aktivity i časově náročnější. Doufejme, že kromě otravných věcí, které nemůžeme příliš ovlivnit, tj. záplava „zaručených odborníků“, okopírovaných = ukradených projektů, korupce ve schvalovacích komisích, unijní byrokracie atd., nás čekají též smysuplné a inspirativní projekty, pravá partnerství se spolehlivými neziskovými organizacemi a mnoho příležitostí pro náš odborný personál poznávat nové a růst. Pevně věřím, že potenciál vymyslet a zpracovat téma do projektu ve vězeňské službě stále je, vždyť potřebných oblastí v zacházení s odsouzenými je dost; chce to ale odhodlání, vytrvalost a dobrý management. Je to výzva pro Vězeňskou službu České republiky: využít evropské peníze jako žadatel a jejich příjemce a být kvalitním partnerem pro neziskový sektor.

Mgr. Michal Petras,
metodik OVVaT GR VS

Evropská konference ředitelů a koordinátorů vzdělávání ve vězeňství

Vězeňská služba České republiky uspořádala ve dnech 21.–24. září 2006 v hotelu Panorama v Praze ve spolupráci s Evropskou asociací pro vzdělávání ve vězeňství (European Prison Education Association – EPEA) 6. ročník Evropské konference ředitelů a koordinátorů vzdělávání ve vězeňství.

Tato mezinárodní konference navazovala na předchozí, které se konaly v Polsku (1994), Estonsku (1996), na Kypru (1998), na Maltě (2000) a v Anglii (2004). Konference jsou určeny pro ředitele či koordinátory vzdělávání vězňů, kteří působí na celonárodní nebo státní úrovni.

Stejně jako na předchozích konferencích bylo jednání zaměřeno především na výměnu zkušeností z oblasti vzdělávání vězňů a na aktuální problematiku týkající se této oblasti. Jednání probíhala jak v plénu, tak i v sekcích – workshopech.

Konferenci, které se zúčastnilo 30 delegátů ze 17 zemí (a to nejen evropských, ale i z USA a Austrálie), zahájil 1. náměstek generálního ředitele Vězeňské služby ČR plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger. Ve svém vystoupení přivítal jménem ministra spravedlnosti ČR a generálního ředitele Vězeňské služby ČR (kteří se nemohli zahájení konference z pracovních důvodů zúčastnit) všechny delegáty, jmenovitě pak předsedkyni EPEA Anne Costelloe a zástupce Rady Evropy Romana Huňu. Zdůraznil, že pro rozvoj českého vězeňství jsou východiskem nově revidovaná Evropská vězeňská pravidla a pro oblast vzdělávání vězňů pak Doporučení výboru ministrů Rady Evropy No R(89)12 o vzdělávání ve vězeních. Informoval účastníky o dvojím způsobu, jakým je vzdělávání vězňů v ČR zajišťováno, a to prostřednictvím jednotlivých věznic a odloučených pracovišť Středního odborného učiliště Vězeňské služby ČR. V závěru svého vystoupení vyjádřil přesvědčení, že tato konference přispěje k dalšímu rozvoji oblasti vzdělávání vězňů.

Anne Costelloe podala informace o aktuální činnosti EPEA, přičemž zdůraznila, že v současné době se pracuje intenzivně na přípravě 11. mezinárodní konference EPEA, která se bude konat ve dnech 13.–17. června 2007

v Dublinu v Irsku. Hlavním tématem konference bude vzdělávání dospělých.

Roman Huňa vystoupil s prezentací zaměřenou k revidované verzi Evropských vězeňských pravidel s tím, že se zaměřil na pasáže věnované vzdělávání ve vězeních. Na jeho prezentaci pak navázal Kevin Warner z Irska svým příspěvkem na téma Vzdělávání vězňů v evropském kontextu.

V bloku věnovaném českému systému vzdělávání vystoupil ředitel Středního odborného učiliště Vězeňské služby ČR PaedDr. Martin Váňa se základními informacemi o českém vězeňském systému a s prezentací o Středním odborném učilišti a činnosti jednotlivých školských vzdělávacích středisek. Ředitel odboru výkonu vazby a trestu Plk. Mgr. Milan Hospodka informoval o vzdělávání vězňů ve věznicích, kde nejsou zřízena školská vzdělávací střediska. Seznámil delegáty s celou škálou realizovaných vzdělávacích aktivit od kurzů v rozsahu základní školy až po možnosti studia vězňů na vysokých školách. K tomuto bloku pak následovala panelová diskuse.

Ve třech workshopech byla diskutována témata možností vstupu vězenního osob na trh práce a jejich uplatnění na něm (Birgitta Personová, Švédsko), problematika realizace tělovýchovných a sportovních aktivit ve výkonu trestu (Kevin Warner, Irsko) a otázky odborné přípravy učitelů působících ve vězeňských zařízeních (Joseph Giordmania, Malta).

Torfinn Langelid z Norska prezentoval na plenárním zasedání systém všeobecného a odborného vzdělávání v Norsku, Jane Bateman z Anglie se zaměřila na problematiku vzdělávání a zaměstnávání vězňů v souvislosti s dopadem těchto aktivit na snižování míry recidivy a profesor Terje Manger z Norska informoval o výzkumu provedeném v norských

věznicích a zaměřeném na vzdělanostní strukturu vězňů a na zmapování jejich vzdělávacích potřeb. V následné diskusi vystoupili delegáti z různých zemí s informacemi o aktuální situaci v oblasti vzdělávání vězňů v jejich zemích.

Samostatný blok byl věnován problematice výuky v prostředí moderních komunikačních technologií. Andreas Lund (Norsko) seznámil delegáty s projektem PIPELINE (Partnerství ve vězeňském vzdělávání – Výuka v prostředí informačních sítí). V tomto projektu je zapojeno i Střední odborné učiliště Vězeňské služby ČR, konkrétně Školské vzdělávací středisko Rýnovice. Bengt Wallin (Švédsko) podal informace o švédském projektu zaměřeném na možnosti výuky prostřednictvím internetu.

V průběhu konference měli delegáti také možnost osobně navštívit tři české věznice, ve kterých se seznámili jak s obecnými podmínkami výkonu trestu, tak i s činností školských vzdělávacích středisek. Skladba věznic byla volena tak, aby podle svého zájmu mohli být účastníci seznámeni s výkonem trestu u mladistvých a mladých dospělých mužů (Všehrady), u žen (Světlá nad Sázavou) a dospělých mužů v uzavřené věznici (Rýnovice).

Závěr konference byl věnován přípravě další konference koordinátorů a ředitelů vzdělávání vězňů. Bylo dohodnuto, že se tato konference bude konat v roce 2008 ve Švédsku.

Všichni členové mezinárodního organizačního týmu se shodli na tom, že pražská konference byla velice přínosná a velmi dobře zorganizovaná. To potvrdily i ohlasy některých účastníků, obdržené po skončení konference elektronickou poštou. Je potěšitelné, že z těchto reakcí lze vyvodit, že Vězeňská služba České republiky se své role hostitele a organizátora této konference zhostila se ctí.

PaedDr. Martin Váňa

NA NÁVŠTĚVĚ V RÝNOVICÍCH

RÝNOVICE • Školské vzdělávací středisko Věznice Rýnovice se pochlubilo svými úspěchy a zkušenostmi v oblasti vzdělávání vězňů účastníkům 6. mezinárodní konference ředitelů a koordinátorů vzdělávání vězňů, kteří si 22. září přijeli prohlédnout rýnovickou věznici. Hosty z osmi států světa (Norsko, Irsko, Nizozemsko, Švédsko, Malta, Velká Británie, Rumunsko, USA) přijal její ředitel plk. Bohuslav Baudyš. Školské vzdělávací středisko prezentovalo zejména výuku počítačového kreslení a konstruování, která je na vysoké úrovni a při níž žáci dosahují výsledků srovnatelných se studenty středních škol mimo věznici. Účastníci konference se také zajímali o problematiku drog, jejich průniku do věznic, léčbu a terapeutické programy. I v tomto ohledu měla věznice co nabídnout. Ve specializovaném oddělení pro drogové závislosti si návštěvníci prohlédli prostory pro pracovní terapie i pro skupinovou práci a vyměnili si zkušenosti se specialisty tohoto oddělení. Ukázalo se, že s nedostatkem kvalitních zaměstnanců, zejména psychologů, se potýkají ve většině států.

Bc. Monika Králová

Vězeňství není byznys

**GENERÁLNÍ ŘEDITEL VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR GENMJR. PHDR. LUDĚK KULA PŘIJAL 14. LISTOPADU DELEGACI ÁZERBÁJDŽÁNSKÉ VĚZEŇSKÉ SPRÁVY, KTEROU DO ČESKÉ REPUBLIKY PŘIVEDL DR. ROMAN HUŇA, VE-
DOUCÍ PROJEKTU RADY EVROPY A EVROPSKÉ KOMISE, KTERÝ JE ZAMĚŘEN NA MODERNIZACI ÁZERBÁJ-
DŽÁNSKÉHO VĚZEŇSKÉHO SYSTÉMU. VYUŽILI JSME PŘÍLEŽITOSTI A POLOŽILI MU NĚKOLIK OTÁZEK.**

Rada Evropy a Evropská komise jsou dvě rozdílné instituce. Je obvyklé, že spolu participují na projektech, jako je ten, který se právě uskutečňuje v Ázerbájdžánu?

Ano, v současné době probíhají podobné společné projekty také v Turecku, v několika balkánských státech, v Gruzii, Arménii a v dalších zemích. Rada lidí se stejně jako vy ptá, jakým způsobem obě instituce na těchto projektech spolupracují. Takže velmi stručně. Rada Evropy je nejstarší evropskou mezivládní politickou organizací. Byla založena v roce 1949, má sídlo ve Štrasburku a v současné době sdružuje 46 členů včetně České republiky. Její doménou je oblast demokracie, právního státu, hájení lidských práv. Vznikla vlastně proto, aby se už nikdy neopakovaly hrůzy druhé světové války a aby jednotlivé státy mezi sebou spolupracovaly. A je to v podstatě jediná evropská instituce, což je instituce Evropské unie, projekty podporuje finančně, například z 80 procent hradí již zmíněný ázerbájdžánský projekt. Vše ostatní je úkolem Rady Evropy, která ví, co a jak je potřeba dělat.

Proč jste si vybral právě Českou republiku jako cíl studijní cesty našich ázerbájdžánských kolegů?

V první řadě proto, že české vězeňství udělalo obrovský krok kupředu, pokud jde o modernizaci a aplikaci Evropských vězeňských pravidel, a nyní se řadí k zemím, jejichž vězeňské systémy jsou na poměrně vysoké úrovni.

V Ázerbájdžánu reforma vězeňství probíhá od roku 1997 a projekt, na kterém nyní

Dr. Roman Huňa, programový poradce, Sekretariát Rady Evropy, Divize trestní justice

pracujeme a který zastřešují, je vlastně výsledek celé předcházející práce. Týká se především čtyř oblastí, a sice oblasti legislativní, oblasti řízení, sem spadají i finance a lidské zdroje, dále oblasti vzdělávání a oblasti re-integrace. V každé z nich pracují experti Rady Evropy. Je jich celkem dvanáct. Jsou to lidé z různých zemí, odborníci na vězeňství. A právě v oblasti vzdělávání mám dva experty Rady Evropy z České republiky – Martina Váňu a Ivu Prudlovou. Kromě toho stálým expertem je také Čech, Bohuslav Burkiewicz, který v Baku odvádí skvělou práci a je pro mne a pro zdárný vývoj projektu nesmírně důležitá osoba. Činnost všech tří českých expertů na tomto projektu je vlastně takovou dobrou reklamou pro Českou republiku a určité přispívá k dobrému jménu českého vězeňství ve světě. Máte, že váš systém vzdělávání je velmi kvalitní, máte vysoké kvalifikované pracovníky a Institut vzdělávání ve Strážci pod Ralskem je vybaven moderní technikou. Kromě toho je mezi oběma zeměmi v této oblasti nastartována dobrá spolupráce, kterou Rada Evropy velmi vítá. Váš generální ředitel Luděk Kula se před několika měsíci setkal osobně v Baku s náměstkem ministra spravedlnosti a šéfem vězeňské správy Ázerbájdžánu Nazimem Alekberovem. Ten by měl na oplátku zase začátkem příštího roku přijet do Prahy. Takže i to byl důvod, proč jsme si naplánovali studijní cestu do České republiky. Mohli jsme si samozřejmě vybrat i jinou zemi, ale sami Ázerbájdžánci řekli, že by nejraději jeli k vám, protože Česká republika byla také v minulosti součástí sovětského bloku a potýkali jste se s podobnými problémy.

Které vězeňské systémy považuje Rada Evropy za nejvyspělejší?

V první řadě bych chtěl říct, že neexistuje ideální vězeňský systém. Prostě neexistuje. Dá se říci, že nejlepší, jaký dosud známe, je systém v Kanadě a v severských státech Evropy, velmi daleko jsou také v Německu a Rakousku, ale v oblasti vězeňství je stále co zlepšovat, stále co vyvíjet. Je to tak říkajíc neverending story a chce to čas. Problémy jsou všude stejné – politické, finanční, společenské... Důležité je, že máme na čem stavět. Mám na mysli Evropská vězeňská pravidla, což je taková bible vězeňství. Jsou to doporučení, která jsou závazná pro všechny členské státy, a je v nich všechno. Například jaký druh světla má pronikat do cely, kolik času má vězeň strávit venku, kolik čtverečních metrů životního prostoru má mít atd. Je to materiál, který nemá obdobu. Všechno je v nich zakotvené, definované, všechno má jasný název. Není to dogma, každý stát si je může aplikovat na své podmínky, ale ten základ, na kterém Rada Evropy už třicet let pracuje, ten tam je pro každého našeho členu. A to je ten obrovský vklad Rady Evropy.

Jak se Rada Evropy dívá na možnosti vstupu soukromého kapitálu do vězeňství?

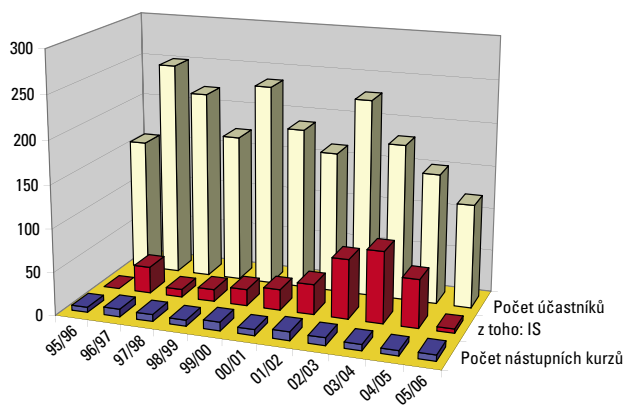
V poslední době se o tom hodně hovoří, ale Rada Evropy vstup privátního kapitálu do vězeňství nepodporuje. V Evropských vězeňských pravidlech, která byla letos v lednu výborem ministrů Rady aktualizována, je to jasně zakotveno. Vězeňství je v první řadě záležitost státu a společnosti. Jedná se vlastně o sociální péči, o proces nápravy člověka, který pochybil a který si musí uvědomit, že udělal něco špatného. Jde tedy i o výchovný aspekt. Trestem je omezení svobody. Samozřejmě že to stát stojí peníze, ale v žádném případě vězeňství nesmí být byznys.

Mgr. Eva Montgomeryová

Malé ohlédnutí za desetiletým vzděláváním v Kroměříži

K 31. červenci letošního roku ukončilo svou činnost vzdělávací středisko v Kroměříži. Generální ředitel Vězeňské služby České republiky genmjr. PhDr. Luděk Kula udělil jeho zaměstnancům za dlouholetou a aktivní práci při zajišťování celoživotního vzdělávání pracovníků vězeňské služby vysoká resortní vyznamenání.

Graf počtu nástupních kurzů, počtu absolventů a individuálních studujících

lávání. Provizorně stále využívalo prostory a volné ubytovací kapacity JŠ a Centra odborné přípravy technické Kroměříž. V roce 1999 byla zahájena spolupráce se Středním odborným učilištěm zemědělským Na Lindovce, které středisku poskytlo 24 ubytovacích míst a možnost využívat zázemí učiliště – učebny, pracoviště VT, tělocvičnu a stravování. A od roku 2001 vedení učiliště dalo k dispozici dalších

STATISTIKA VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Z porovnání historického vývoje a statistiky počtu studentů za toto období vyplývají určité souvislosti:

- léta 1995–2000 jsou obrazem počtu pracovníků vzdělávacího střediska a využívání zbytkové kapacity Justiční školy;
- období od roku 2000 až do 31. 7. 2006 představuje nárůst činnosti vzdělávacího střediska v souvislosti s ustálením počtu zaměstnanců a zahájení spolupráce se SOU a SOŠ Na Lindovce a naplňování plánu Celoživotního vzdělávání. O specializační kurzy je velký zájem. Od roku 2004 je kvantita nahrazována kvalitou specializačních kurzů;
- u nástupních kurzů je znatelný velký nárůst individuálních studentů, a to zejména u specialistů, kteří jsou v přímém styku s odsouzenými a podílejí se na programech zacházení;
- na základě doporučení pedagogické rady IVVS přijalo vedení VS ČR rozhodnutí o povolování individuálního studia;
- v roce 2006 bylo zahájeno vzdělávání v nástupních kurzech (základní odborná příprava) podle nového modelu:
 - ZOP B1 – pro zaměstnance v přímém styku s vězňnými osobami, kteří se nepodílejí na programu zacházení. Třítýdenní kurz zakončený testem;
 - ZOP B2 – pro zaměstnance v přímém styku s vězňnými osobami, kteří se podílejí na programu zacházení. Osmítýdenní kurz zakončený komisionální zkouškou;
 - ZOP B3 – pro zdravotnický personál. Týdenní kurz zakončený testem;
 - I – nástupní školení. Příprava v příslušné organizační jednotce zakončená přezkoušením pracovníkem IVVS.

Důležitým faktorem u specializačních kurzů je jejich délka, tzv. stanovení studentodnů, které slouží ke statistice oblovnosti a nákladovosti. Kurzy byly různé délky – šestnáctitýdenní, čtrnáctitýdenní, desetitýdenní, pětítýdenní, čtyřtýdenní, dvoutýdenní, týdenní, třídní.

Ve spolupráci s Generálním ředitelstvím VS ČR se konaly i akce, které nebyly součástí plánu Celoživotního vzdělávání (viz graf).

Program Celoživotního vzdělávání byl nastartován v roce 1995. Účelem bylo zajistit přehledné a ucelené vzdělávání zaměstnanců vězeňské služby na všech úrovních řízení v souladu s novými trendy rozvoje demokratické společnosti. Při přípravě těchto kurzů bylo spolupracováno s řadou akademických subjektů:

ZAČÁTKY

Vzdělávací středisko v Kroměříži zahájilo svou činnost 28. listopadu 1995. Začínalo s jedním pracovníkem v prostorách kolejí Justiční školy (JŠ). Výuka byla zaměřena na vzdělávání nově přijatých zaměstnanců v nástupních kurzech typu B a byla zajišťována lektory z řad pracovníků Vězeňské služby České republiky a lektory z jiných institucí, zejména škol.

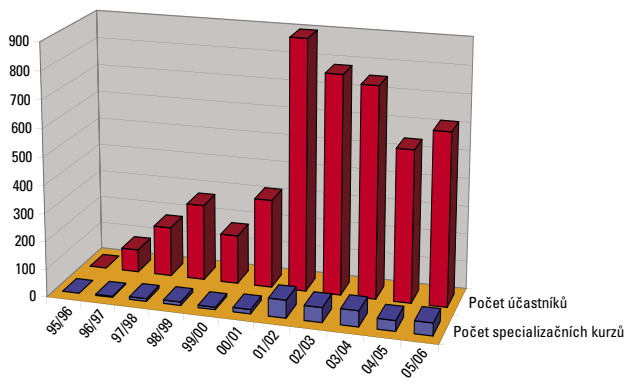
Postupem času zahájilo středisko výuku v řadě specializačních kurzů na základě schváleného programu Celoživotního vzdě-

24 ubytovacích míst. Sloučením SOUZ a ISŠ Kroměříž na SOU a SOŠ se vytvořil prostor pro další spolupráci na úseku vzdělávání.

V roce 2003 za podpory Města Kroměříže a Zlínského kraje byla mezi Institutem vzdělávání VS ČR a SOU a SOŠ uzavřena smlouva o nájmu nebytových prostor s využitím všech poskytovaných služeb. V lednu 2004 započaly přípravy na přestěhování a zahájení výuky v nových prostorách a v dubnu téhož roku tam středisko začalo fungovat. Pro ubytování bylo v té době k dispozici 20 pokojů se 40 lůžky. V případě potřeby se využívala i další zbytková ubytovací kapacita, a to hlavně při jednorázových a početně obsáhlejších kurzech.

V nových prostorách středisko disponovalo sedmi kabinety, dvěma učebnami VT, dvěma klasickými a pěti speciálními učebnami, zasedací místností, sborovnou, technickou místností a skladem-archívem. Interiéry byly vybaveny nábytkem vyrobeným ve Věznici Mírov a moderními didaktickými pomůckami.

Graf počtu specializačních kurzů a studentů za sledované období

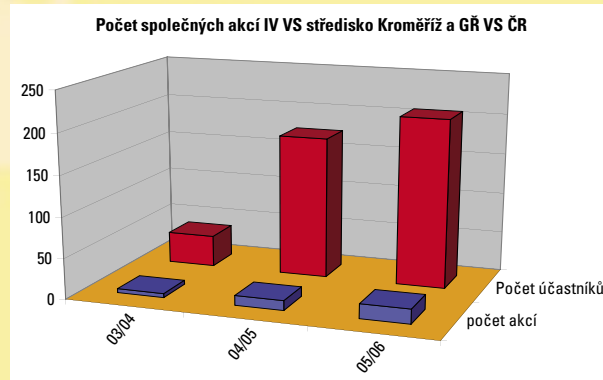
- Ekonomicko-správní fakultou MU – kurzy se zaměřením pro pracovníky logistiky a ekonomiky. Jde o dlouhodobější kurzy Marketing a ekonomika, Marketing hospodářské činnosti ve VS, jejichž účelem je aplikovat nové poznatky z marketingu a managementu veřejného sektoru do vězeňství a aktivně zapojit účastníky do projektů;
- Právnickou fakultou MU – kurz právnického vzdělání;
- Baťovou univerzitou – bakalářské studium technologie řízení v gastronomii;
- Institutem mezipředmětových studií – doplňující pedagogické studium, kurzy STANAG;
- Národním centrem ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů – spolupráce při odborných kurzech zdravotnického personálu, řidičů sanitek. Příprava kurzů pro pracovníky referátu výživy a stravování.

POKRAČOVÁNÍ ČINNOSTI VE STRÁŽI POD RALSKEM

V současné době je k dispozici 115 typů kurzů. Tyto kurzy jsou neustále aktualizovány s odrazem na vývoj a doplňovány podle potřeb vzdělávání pro jednotlivé funkce.

V červenci vzdělávací středisko Kroměříž ukončilo svou činnost a veškeré další vzdělávací aktivity se přesunuly do Stráže pod Ralskem. Byla to práce náročná, zajímavá a přinesla všem, kteří se na programech vzdělávání podíleli, spoustu zkušeností a námětů pro další práci, a to nejen v oblasti vzdělávání.

Ing. Libor Matieska

školní rok	03/04	04/05	05/06
Počet akcí	5	12	18
Počet účastníků	39	175	208

Projekt studia odsouzených úspěšně pokračuje

BRNO • Ve Vazební věznici Brno se v rámci projektu integrace odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody do studia na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity v Brně 8. září 2006 konaly již potřetí přijímací zkoušky pro akademický rok 2006/2007.

Přihlásilo se 16 odsouzených, někteří však nesplňovali požadovaná kritéria ke studiu, tj. neměli ukončené středoškolské vzdělání, byli zařazeni ve věznici se zvýšenou ostrahou, nebyli právoplatně odsouzeni nebo neobdrželi souhlas věznice.

Podmínkou studia je placení školného, zařazení do věznice typu ostraha nebo dozor a umístění odsouzených mužů ve Vazební věznici Brno po dobu studia, žen ve Věznici Světlá nad Sázavou, kde jsou pracovně zařazeny. Nakonec tedy absolvovalo přijímací řízení formou testu studijních předpokladů sedm odsouzených, z nichž po úspěšném vykonání přijímacích zkoušek bylo přijato pět, a to na studijní obory Management a Regionální rozvoj a cestovní ruch.

Přijímací zkoušky ke studiu na vysokou školu již tradičně vzbudily zájem sdělovacích prostředků. Odsouzení na dotazy novinářů uvedli, že si uvědomují, že mají nadstandardní možnost zvýšit si během výkonu trestu odnětí svobody svoji kvalifikaci. Studium vyhovuje jejich speciálním potřebám, protože má individuální charakter.

V současné době ve VV Brno studuje vysokou školu celkem pět odsouzených, z nichž dva již mají ukončený II. ročník a přestoupili na bakalářské studium. Tři odsouzení jsou ve II. semestru. V letošním roce byli dva odsouzení studenti propuštěni z výkonu trestu odnětí svobody na svobodu a oba pokračují ve studiu při zaměstnání. Všichni odsouzení (z toho jedna žena ve Věznici Opava) jsou pracovně za-

řazeni a ve svém volném čase studují. Školné si hradí z vlastních finančních prostředků. VS ČR tímto podporuje aktivity, které vedou ke zvyšování kvalifikace vězeňských osob v průběhu výkonu trestu odnětí svobody, a také aktivity, které podporují návyky vzdělávat se, schopnosti samostatně pracovat a řešit profesní problémy při využití moderních informačních technologií.

Výuka je realizována ve dvou speciálně zřízených místnostech-učebnách ve Vazební věznici Brno na oddělení výkonu trestu, kam docházejí i vyučující. Odsouzení studenti VŠ zde mají k dispozici pět počítačů s nastaveným Intranetem (provoz si hradí sami), anglickým nebo německým jazykem (se sluchátkem a mikrofonom pro výslovnost). Studovnu i počítače mohou využívat podle harmonogramu a svých studijních potřeb.

Vyučující a zkoušející hodnotí odsouzené studenty VŠ velmi kladně, zvláště oba dva odsouzení z II. ročníku, kteří přestoupili na bakalářské studium. Nejvíce studijního úsilí vyžadují před-

měty makroekonomika, mikroekonomika a matematika. Spolupráce Vazební věznice Brno s ekonomicko-správní fakultou je zajišťována prostřednictvím koordinátora pro výuku ve VV Brno a Alenou Suchánkovou z fakulty.

Více informací o programu celoživotního vzdělávání je možné nalézt na adrese: www.econ.muni.cz nebo doporučujeme přímo se obrátit na Alenu Suchánkovou, ESF MU Brno, Lipová 41a, Brno.

Mgr. Hana Mahelová, vychovatelka, VV Brno

Specializované zacházení

SE SPECIFICKÝMI SKUPINAMI ODSOUZENÝCH

ve Věznici Karviná

Věznice Karviná, třetí kapacitně nejmenší věznice v České republice, je určena pro odsouzené vykonávající trest ve věznici s dozorem a zvýšenou ostrahou. Specifikem karvinské věznice jsou specializovaná oddělení pro trvale pracovní nezařaditelné odsouzené v dozoru i zvýšené ostraze a oddělení pro mentálně retardované odsouzené ve zvýšené ostraze. Na tato oddělení jsou zařazováni různě handicapovaní jedinci. Mentálně retardovaní, epileptici, kardiaci, hypertonici, paranoidní, schizoidní, antisociální, hysteričtí, emočně nestálí, také však slepí, hluchí, němí, zcela nebo částečně imobilní vězni. Kapacitou nejsou tato oddělení velká, nicméně rozmanitost diagnóz odsouzených naznačuje náročnost každodenního zacházení.

A. Terapeuticko-výchovný program

Myšlenka realizovat terapeutický program na oddělení pro mentálně retardované ve zvýšené ostraze vznikla na základě podkladů z porady psychologů, kdy jsme se nechali inspirovat materiály a zkušenostmi kolegů z ostatních věznic. V 1. čtvrtletí roku 2006 byl psycholožkou Mgr. Katarínou Žiakovou a speciální pedagogkou PaedDr. Pavlou Kubíčkovou sestaven terapeuticko-výchovný program. V dubnu 2006 byl vedení věznice předložen návrh na realizaci terapeutického programu pro odsouzené umístěné na oddělení pro mentálně retardované ve zvýšené ostraze.

Východiskem pro jeho sestavení byly možnosti a schopnosti odsouzených determinované jejich mentální insuficiencí a psychopatologickou strukturou osobnosti. Cílem programu je redukce příznaků maladaptivního způsobu chování a jednání a získání kompetencí, které odsouzenému umožní naplnit vlastní potřeby odpovídajícím způsobem. Tedy odpovědné chování odvíjející se od chování k sobě samému, odpovědnost za prostředí, ve kterém žije, a účast na vybraných aktivitách programu zacházení. V souvislosti se začínajícím programem byli odsouzení rozděleni do tří terapeutických skupin. Hlavním úkolem programu je naplnění povinné časové dotace, která vyplývá ze zařazení do příslušné terapeutické skupiny. Terapeutický program naplňuje týdně 21 hodin času odsouzených. Jeho součástí je komunita konaná jednou týdně. Povinný program trvá přibližně 17,5 hodiny týdně. Odsouzení jsou k činnostem motivováni např. zahlazením kázeňského trestu, povolením televize na celu, hrazením nákladů výkonu trestu, snadnější žádostí o podmíněné propuštění nebo přemístěním do věznice s mírnějším režimem. Na realizaci tohoto programu se podílí stálý

tým pracovníků, kteří zajišťují pevnou kázeň a současně jsou zdrojem vřelosti a citu. Důraz je kladen na vlastní aktivitu odsouzeného, jeho pozitivní motivaci. Tým pracovníků nabízí odsouzeným speciálněvýchovné aktivity (relaxace, artetchniky, sociálně právní poradenství, zdravotní cvičení) a vzdělávací aktivity (základy čtení a psaní, etiketa, zeměpisný kroužek, neznalost zákona neomlouvá). Odsouzení zařazení do první terapeutické skupiny mají možnost zapojit se do výběrových aktivit (playstation, netradiční sporty). O všech připomínkách a návrzích k činnostem mají možnost otevřeně hovořit na komunitě. Hodnocení terapeutického programu probíhá jednou týdně a po prvním dvouměsíčním hodnotícím období bylo možno konstatovat, že došlo k omezení nežádoucích událostí (hladovky, vzájemné napadení atd.) a u některých odsouzených k přehodnocení zařazení do jednotlivých terapeutických skupin.

Terapeuticko-výchovný program zahrnuje čtyři oblasti činnosti odsouzených s týdenní hodinovou dotací: sebeobslužné činnosti – 2 hodiny týdně, úklid cely – 3 hodiny týdně, pracovní činnost – 3 hodiny týdně, komunita – 1 hodina týdně, u aktivit určují jednotlivé časové dotace členové týmu. Povinná týdenní hodinová dotace vyplývá ze zařazení odsouzeného do příslušné terapeutické skupiny. Každý z odsouzených si vede sešit, do kterého si zapisuje svůj osobní týdenní plán aktivit. Tento plán prezentuje před ostatními odsouzenými v rámci komunity. Sešit odsouzený předkládá členům týmu k zápisu bodového hodnocení jednotlivých činností. Sebeobslužné činnosti mají posílit odpovědné chování odsouzeného především k sobě samému a také k prostředí, v němž žije. Proto dvakrát týdně probíhají namátkové kontroly odsouzených, kdy je bodována úprava jejich zevnějšku a úklid na cele. Oblast pracovní činnosti vychází z předpokladu, že pouze člověk, který se dokáže chovat odpovědně sám

k sobě a svému nejbližšímu okolí, může rozšířit pole své působnosti i odpovědnosti. Proto je odsouzeným svěřen úklid některé části prostor ubytovny. Odsouzený se stará jen o jeden prostor, který si sám dobrovolně vybral, a to vždy po dobu jednoho týdne.

Jednou týdně se tým zaměstnanců podílejících se na terapeuticko-výchovném programu schází na komunitě s odsouzenými. Náplní komunity je zhodnocení plnění úkolů za minulý týden a prezentace plánu činností na nastávající týden individuálně u každého odsouzeného. Výsledky bodového hodnocení za uplynulý týden jsou vyvěšeny na oddílové nástěnce. Komunita také projednává aktuální problémy nebo připomínky odsouzených.

Odsouzení mají možnost výběru z řady aktivit, za jejichž plnění získávají další body. Jedná se o speciálněvýchovné aktivity: artetchniky, sociálně-právní poradenství, hudební relaxace, kondiční cvičení (fyzioterapie), zdravotní cvičení a dodržování zásad osobní hygieny. V rámci vzdělávacích aktivit si mohou vybrat základy čtení a psaní, kroužek přírodních zajímavostí, základy společenského chování a jednání (etiketa), zeměpisný kroužek, psaní na PC, neznalost zákona neomlouvá. Filmový klub, modelářství, stolní tenis, společenské a deskové hry patří mezi zájmové aktivity, které mají účelně vyplnit volný čas odsouzených. Výběrové zájmové aktivity zahrnují klub historického filmu, kurz počítačové zábavy a netradiční sporty.

Odsouzení jsou rozděleni do tří terapeutických skupin. Tyto skupiny vycházejí ze zvyšujících se nároků na odpovědnost odsouzeného. Vytvoření podmínek pro zařazení do vyšší terapeutické skupiny umožňuje odsouzenému požívání výhod většího rozsahu.

- Výchozí, základní skupinou je **3. terapeutická skupina**. Jsou do ní zařazováni odsouzení po nástupu do výkonu trestu, přichází z jiných věznic se zařazením do 3. diferenční

skupiny, odsouzení, kteří neplní své povinnosti vyplývající z terapeuticko-výchovného programu, odmítají jej plnit nebo se dopouštějí kázeňských přestupků.

Program zacházení

- **základní část:** zahrnuje 6 hodin týdně sebeobslužných činností, úklid cely a účast na komunitě motivačními pohovory se členy pracovního týmu;
- pokud odsouzený projeví zájem, může být zařazen do některé z nabízených aktivit (kromě zájmové výběrové).

Celková časová dotace: minimálně 6 hodin týdně.

- Do 2. terapeutické skupiny jsou zařazováni odsouzení, kteří v průběhu tří měsíců v maximální míře zvládli program a povinnosti stanovené pro 3. terapeutickou skupinu, a přichází z jiných věznic zařazení do 2. diferenční skupiny. V této skupině může být také ponechán odsouzený, kterému byl uložen podmíněný kázeňský trest.

Program zacházení

- **základní část** (viz 3. terapeutická skupina);
- pracovní činnost – 3 hodiny týdně;
- účast na speciálněvýchovných aktivitách minimálně 4 hodiny týdně;
- účast ve vzdělávacích aktivitách minimálně 2 hodiny týdně;
- účast v zájmových aktivitách minimálně 1 hodinu týdně.

Celková časová dotace: 16 hodin týdně.

- Odsouzení, kteří dlouhodobě, aktivně a v maximální míře plní všechny své povinnosti stanovené pevným terapeuticko-výchovným programem, nedopouštějí se kázeňských přestupků a udržují pozitivní vztahy s ostatními odsouzenými, jsou zařazeni do **1. terapeutické skupiny**.

Program zacházení

- **základní část:** zahrnuje sebeobslužné činnosti, úklid cely a účast na komunitě;
- pracovní činnost 3 hodiny týdně;
- účast na speciálněvýchovných aktivitách minimálně 6 hodin týdně;
- účast ve vzdělávacích aktivitách minimálně 4 hodiny týdně;
- účast v zájmových aktivitách minimálně 2 hodiny týdně.

Celková časová dotace: 21 hodin týdně

Vedoucími terapeuticko-výchovného týmu byly psycholožka Mgr. Katarína Žiaková, která vedla kroužek relaxace a kurz sebepoznání (práce s emocemi), a speciální pedagožka PaedDr. Pavla Kubíčková, která odsouzené seznamovala se základy společenského chování a jednání, zdravotvůdu a základy osobní hygieny, psaním na PC. V současnosti je vedoucí týmu vychovatelka-terapeutka Mgr. Šárka Faranová, která vyučuje základy čtení a psaní, vede kroužek arteterapeutických technik a kurz přírodních zajímavostí. Další členkou týmu je sociální pracovníce Bc. Jitka Fikáčková, která poskytuje odsouzeným sociálně-právní poradenství. Mgr. Kateřina Kedroňová, speciální pedagožka, realizuje hudebněrelaxační kroužek a výuku etikety. Pedagog volného času Petr Sarvaš má na starosti především sportovní aktivity, jako je kondiční cvičení, stolní tenis, netradiční sporty,

ale také playstation a klub historického filmu. Vychovatel Vladislav Prokeš se věnuje s odsouzenými modelářství a stolnímu tenisu. Na vzdělávacích aktivitách se externě podílí i speciální pedagog Mgr. Jiří Sebera, od kterého se odsouzení dozvědí zajímavosti ze zeměpisu. Vzhledem ke skutečnosti, že tým pracuje s odsouzenými ve zvýšené ostraze, nelze opomenout zajištění bezpečnosti, a tedy spolupráci s dozorcí oddělení výkonu trestu.

B. Projekt ROSD a EXIT

Specializované oddělení pro trvale pracovní nezařaditelné se liší v přístupu k plnění programu zacházení od běžného programu na oddělení pro odsouzené pracovní zařaditelné. Pестrost a různorodost složení kolektivu odsouzených na specializovaném oddělení je navíc umocněna zdravotními aspekty jak somatického, tak psychického a mentálního charakteru, kdy vězeňská služba často bere na sebe velmi výraznou zátěž. Cíle programů zacházení jsou stanoveny s ohledem na nezbytnost specializovaného zacházení, nutný individuální přístup vychovatele a zhodnocení schopností pro daný program zacházení, pokud se jedná o odsouzené s mentálními poruchami nebo s poruchami osobnosti.

Na konci roku 2005 byl ve Věznici Karviná na specializovaném oddělení pro trvale pracovní nezařaditelné v dozoru vytvořen vychovatel Bc. Stelou Mejdrovou a Ing. Václavem Szwedou projekt s cílem rozvíjet u odsouzených kreativitu a určitý stupeň sebereflexe na zadané úkoly. Při rozpracování záměru vychovatelé vycházeli z prostorových dispozic oddělení a výše naznačené skladby odsouzených. **Projekt ROSD2006** – tedy ve zkratce rozvoj sociálních dovedností – byl vyprojektován pro vědomostní soutěže, vypracovávání referátů na zvolené téma odsouzeného, který tak mezi odsouzenými otevře diskusi na dané téma. V rámci projektu ROSD2006 probíhá také Country Club, kde každý zúčastněný odsouzený může projevit individuálně své schopnosti, a co nejvíce tak rozšířit zájmovou oblast ostatních odsouzených.

Program je složen z pravidelné přednáškové činnosti, vědomostních a speciálních kvízů, ve kterých si odsouzení nenásilnou formou mohou průběžně ověřovat své znalosti. Speciální kvíz obsahuje elementární otázky zákonných norem a vnitřního řádu věznic a do vědomostních kvízů jsou zařazeny otázky postihující celou společenskovešední oblast. Dále v rámci projektu probíhají předem plánované soutěže sportovního charakteru (stolní tenis, šipky, šachové a karetní turnaje). Každá činnost je bodově ohodnocena a ke konci běžného měsíce je vždy vyhodnocena úspěšnost jednotlivých účastníků, s níž jsou seznámeni prostřednictvím vývěsky na ubytovně.

Setkání účastníků probíhá pravidelně, hned na místě je hodnocen jak výkon přednášejícího, tak vedoucího zaměstnání. Přednášková činnost je koncipována tak, že na každé zaměstnání je určen lektor, který vede přípravu vlastní přednášky na zvolené téma, a zároveň jsou určeni odsouzení jako zpravodajové k tématům, která si sami zvolí. Cílem přednášek není někoho poučovat, ale vhodnou formou

motivovat přednášející k vyhledávání zajímavých témat z vlastních zkušeností nebo z tisku či literatury a vyzkoušet si promluvit ke kolektivu lidí. U lektora z řad odsouzených se již předpokládá určitá tvůrčí a organizační činnost, kdy vede přípravu i organizaci týdenního zaměstnání. Klade se důraz na dobrovolnost jak v účasti, tak ve výběru témat a stylu zpracování, kdy vůdčí myšlenkou a kritériem hodnocení je charakter konkrétního projevu.

Na začátku každého měsíce se připraví nástenka, kde je uveden každý účastník s daty zaměstnání i sportovních aktivit. Po provedení dané aktivity (sportovní či vzdělávací) je ihned dosažený počet bodů vepsán do tabulky s cílem zajistit průběžnou motivaci odsouzených k dosažení co nejlepšího výsledku. Přednášky zpravodajů jsou zpracovány v sešitě. Každý lektor obdrží začátkem příslušného měsíce jmenovací list, kde jsou uvedeny určité body činnosti a název lektorské přednášky. Sportovní aktivity jsou rovněž připraveny na měsíc, kdy je určen rozhodčí, který připraví příslušnou soutěž, řídí její průběh a po ukončení ji vyhodnotí. Prvních pět míst je bodově hodnocených a bodový zisk se započítává do hodnocení měsíce. Závěrem měsíce se provede závěrečné hodnocení dané součtem bodů z jednotlivých činností, kdy nutným předpokladem hodnocení je absolvování speciálního kvízu ze znalosti právních předpisů vztahujících se k výkonu trestu a vnitřnímu řádu.

Realizací tohoto projektu se podařilo navodit kolektivního ducha na ubytovně i zdravou dávku soutěživosti v míře zohledňující velmi diferencovanou úroveň mentální, vzdělanostní i úroveň fyzických předpokladů. Dnes máme za sebou již devět měsíců, které dovolují vyhodnotit vlastní průběh a míru naplnění záměru. Lze konstatovat, že se nenaplnily obavy z apriorní pasivity, vlivu různé úrovně vzdělání nebo fyzických předpokladů. Rovnocenný bodový zisk ze stolního tenisu, šipek nebo stolních her charakteru žolíků, prší, dámy nebo člověče, nezlob se dává možnosti prakticky každému. Vědomostní soutěže absolvují dvojice, kdy bodový zisk je dělen každému rovným dílem, a vlastní skladba otázek tento fakt zohledňuje. Dvojice se vytvářejí průběžně dohodou mezi odsouzenými. I tento moment přispívá ke vzájemné komunikaci tím, že klienti si hledají určité vztahy na základě podobných zájmů nebo názoru na běžná témata. Potěšitelným jevem je i to, že se na předních místech v hodnocení za měsíc (do třetího místa) objevují také negramotní odsouzení, kteří svou aktivitou ve sportovních a zájmových činnostech nahradí nedostatky ve vzdělání. Tím dochází k naplňování i jednoho ze záměrů projektu, a to k rozvoji sociálních dovedností, sebepoznání, umění komunikace, zvýšení sebevědomí, obrany proti ponižování, šikaně a zesměšňování. Potenciál projektu je značný, postupně se promítá do běžného života ubytovny, přispívá k naplnění volného času, rozvoji poznání a smysluplné činnosti. Ukazuje možnosti rozšíření aktivit, uplatnění znalostí a dovedností, kdy podněty jdou ze strany odsouzených.

Druhým projektem realizovaným na specializovaném oddělení pro odsouzené trvale pracovní nezařaditelné v dozoru je **Projekt EXIT**.

Celý program je koncipován jako pomoc odsouzeným, kteří se před očekávaným koncem trestu odnětí svobody potřebují intenzivněji připravovat na život na svobodě. Cílem je příprava odsouzených na přechod do běžného života a vytvoření příznivých podmínek pro samostatný způsob existence po propuštění, současně minimalizace možných rizik jejich selhání. Hlavním záměrem je narušit u klientů nárokový způsob života.

Aktivity jsou realizovány individuální formou s ohledem na osobnost odsouzeného, jeho dosavadní úroveň sociálních dovedností a předpokládané sociální zázemí. Skupinovým působením (provázanost s Projektem ROSD 2006) jsou odsouzení vedeni k samostatnému rozhodování s důrazem na princip zodpovědnosti a přijetí důsledků za své jednání. Na základě individuálních vyhodnocení rizik se extramurální aktivity zaměřují na podporu praktických nácviků sociálních dovedností mimo věznici (např. vyřizování osobních zále-

žitostí na úřadech, zvládnutí dopravní situace, nákup v supermarketu apod.). Při realizaci je využito zapojení odsouzeného do rozvoje sociálních dovedností jako povinné aktivity, na jejíž realizaci se osobně podílí formou zpracování příspěvků o zaměstnání, případně jako lektor. Ostatní společná setkání klientů s příslušnými zaměstnanci jsou směřována k řešení aktuálních problémů, k projednání připomínek a seznámení s programem na nadcházející období. Metodický vedoucí cíleně vede odsouzené k samostatnosti a odpovědnosti v rozhodování, k aktivnímu podílu na dění v kolektivu. Klient se účastní průměrně šest hodin týdně přímé řízené činnosti pod metodickým vedením. Do tohoto průměru nejsou zahrnuty individuální činnosti zadané odsouzenému v rámci jeho přípravy na samostatný způsob života, které jsou prováděny průběžně po celou dobu a jsou hodnoceny pouze kvalitativně.

Na základě vyhodnocení výsledků úspěšnosti tohoto projektu lze konstatovat, že klienti

v době před propuštěním z výkonu trestu odnětí svobody mají osvojeny základní znalosti a dovednosti potřebné pro vstup do občanského života.

Jsou teoreticky i prakticky způsobilí:

- vyřídit si samostatně osobní záležitosti v různých úřadech a institucích;
- komunikovat písemnou i ústní formou při vyřizování osobních záležitostí;
- sebeobsluhy;
- zajistit si základní životní potřeby nezbytné pro samostatný život (bydlení, příp. ubytování, vedení domácnosti a nakládání s osobními finančními prostředky).

Oba projekty kladou velkou zátěž na tým pracovníků, kteří musí volit vhodný přístup, stanovit konkrétní pravidla pro účast a hodnocení odsouzených zapojených do projektu.

*Mgr. Šárka Faranová, vychovatelka-terapeutka,
Mgr. Kateřina Kedroňová, speciální pedagožka,
Bc. Stela Nejerová, vychovatelka*

Realizace

terapeutických programů ve věznicích

PRACOV • Příležitost zamyslet se nad možnostmi i omezeními speciálněvýchovného zacházení s vězněnými osobami, zejména pak ve vztahu k aktivitám terapeutického charakteru, nabídl odborným pracovníkům věznic – vychovatelům-terapeutům, ale i psychologům odborně metodický seminář nazvaný Realizace terapeutických programů ve věznicích, který se konal ve dnech 13.–14. září 2006 v Zotavovně Pracov. Seminář vedli metodikové odboru výkonu vazby a trestu, oddělení specializovaného zacházení s vězněnými osobami PhDr. E. Biedermannová a Mgr. M. Petras.

Úvahy nad rozměry speciálněvýchovného zacházení se zaměřením na programy terapeutického charakteru jsou nutně spojeny s celou řadou dalších, předcházejících i navazujících procesů. Proto tuto oblast nelze hodnotit samostatně a bez přihlédnutí k celému kontextu zacházení s vězněnými osobami. Primárně souvisejícími kategoriemi jsou především aspekty vnější a vnitřní diferenciaci odsouzených, pojetí klasifikace a vstupní diagnostiky odsouzených, skladba programů zacházení a realizace jednotlivých aktivit a v neposlední řadě také způsoby a možnosti hodnocení odsouzených.

Organizace semináře byla pojata jako práce ve skupinách, které samostatně zpracovávaly společné zadání. Úkolem bylo v první řadě zmapo-

vat současný způsob kategorizace odsouzených, navrhnout vlastní způsob kategorizace a na základě tohoto vlastního pojetí pak vytvořit návrh systému zacházení s vězněnými osobami.

Výstupy z činností jednotlivých pracovních skupin nabídl řadu podnětných pohledů jak na možnosti klasifikace odsouzených, tak na různé přístupy k celkovému systému zacházení s odsouzenými. I přes různorodost pohledů jednotlivých účastníků semináře byla opakovaně akcentována zejména potřeba vytvoření *speciálních psychoterapeutických programů* pro jednotlivé kategorie odsouzených. V různých slovních obměnách se objevovala potřeba změny vnitřní diferenciaci a vytvoření kategorizace odsouzených zohledňující např. druh trestné činnosti či sociokulturní úroveň odsouzeného. Pro vytvoření vhodného systému zacházení by měl být dále prioritně zohledňován zejména podíl příčin a faktorů ovlivňujících trestnou činnost.

Shoda panovala rovněž v nezastupitelnosti *důkladné diagnostiky* realizované na počátku nástupu do výkonu trestu odnětí svobody a také potřeby vytvoření většího prostoru pro využití faktoru motivace a pro práci s fenoménem motivovanosti obecně.

Celkově lze konstatovat, že průběh semináře, představujícího odborné pohledy praxe, ob-

sahově korespondoval s hlavními myšlenkami *koncepce hodnocení rizik a potřeb* a potvrdil potřebu orientace tímto směrem. Terapeutické programy jsou vysoce odborné aktivity realizované personálem s odpovídajícím odborným vzděláním. Mají nezastupitelné místo v systému zacházení s vězněnými osobami a svým obsahovým zaměřením by měly korespondovat s dobře definovanými riziky a potřebami vězněných osob.

Úvahy o vytvoření standardizovaných podob terapeutických programů ve věznicích se shodují s potřebou vymezení vhodných terapeutických programů pro určité, jasně definované kategorie odsouzených. Termín *standardizace* není protichůdným termínem k termínu individualizace a rozhodně neznamená odklon od individualizovaného zacházení. Standardizace znamená vytváření určitých obsahově shodné strukturovaných programů pro konkrétní kategorie odsouzených. Z tohoto hlediska lze tedy vnímat snahu o vývoj standardizovaných terapeutických programů právě jako podporu cíleného individualizovaného zacházení založeného a vycházejícího z metody hodnocení rizik a potřeb.

Předložený text je úvodním slovem k tématu, které bude, vzhledem ke svému významu, dále a podrobněji rozpracováno.

(eb)

Parole v praxi

Pojem parole není v českém právním systému přesně vymezen, ale v praxi je jím označován průběh přípravy a rozhodování soudu o podmíněném propuštění, kdy soud při svém rozhodování zohledňuje zprávu probačního pracovníka.

Z POHLEDU SOUDCE

Smysl podmíněného propuštění podle současné zákonné právní úpravy (srovnej § 61 a následující trestního zákona) není v automatickém propuštění odsouzeného za dobré chování. Podmíněné propuštění je namístě pouze tehdy, jestliže u odsouzeného, kromě dobrého chování vzhledem k účelu trestu lze předpokládat, že povede na svobodě řádný život. Jinými slovy, je potřeba učinit závěr, že po propuštění nebude pro společnost příliš velké riziko recidivy odsouzeného. Vzhledem k vymezenému tématu tohoto příspěvku se nezabývám situací, kdy soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného ve smyslu § 61 odst. 1, písm. b) trestního zákona.

Podstatou podmíněného propuštění z výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody je to, že se odsouzený předčasně propouští na svobodu a že se mu zbytek trestu promítá pod podmínkou, že povede řádný život a že vyhoví soudem uloženým podmínkám. Trestní zákon pro zvýšení výchovného působení tohoto institutu předpokládá možnost u některých podmíněně propuštěných odsouzených uplatnit určitá opatření směřující k dovršení jejich převýchovy ve formě uložení přiměřených omezení a přiměřených povinností. Zákon také předpokládá možnost vyslovit nad některým podmíněně propuštěným pachatelem dohled.

Zákonná úprava možnosti vyslovit soudem při rozhodnutí o podmíněném propuštění zároveň dohled na první pohled směřuje k obdobnému postupu, jako je tomu při rozhodování soudu o podmíněném odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem, ale při podmíněném propuštění je situace přece jen odlišná. Zákonná úprava pro vyslovení dohledu při podmíněném propuštění není zcela totožná se zákonnou úpravou vyslovení dohledu při podmíněném odsouzení, neboť ustanovení § 36 odst. 1 trestního zákona (na rozdíl od ustanovení § 60a odst. 1–6 trestního zákona) pouze stručně stanoví, že soud **může** zároveň vyslovit nad pachatelem dohled.

Významná při úvaze soudu o podmíněném propuštění jsou také zjištění, jaké jsou sociální poměry odsouzeného a jaké podmínky

má odsouzený vytvářeny pro přechod do normálního života na svobodě.

Vzhledem ke zkušenostem z praxe, kdy zjevně nelze postupovat u všech odsouzených paušálně a se zohledněním stanovisek probačního úředníka, se jako vhodné řešení jeví možnost **stanovit dohled nad pachatelem pouze na část jinak stanovené zkušební doby**. Důvodem pro takovýto postup je především zkušenost poskytnutá probačními pracovníky soudu, že dlouhodobé dohledy trvající nad tři léta začínají ztrácet svůj výchovný smysl a stávají se v mnoha případech spíše formální záležitostí.

Na základě postupného poznávání probační praxe jsem přesvědčen, že dohled je efektivní, pokud je veden intenzivně, ihned poté, co rozhodnutí o podmíněném propuštění nabude právní moci. Domnívám se, že by měl odsouzenému nabídnout možnost řešení problémů, se kterými se setkává při opětovném vstupu do civilní společnosti, měl by mu pomoci sociálně se orientovat. Podle mého přesvědčení by neměl být devalvován formálním přístupem k odsouzenému, spočívajícím pouze v tom, že odsouzený se dostaví ke konzultaci v minimální frekvenci podle metodických standardů PMS ČR.

Mám proto za to, že není vyloučeno v odůvodněných případech postupovat tak, aby zkušební doba nebyla totožná s dobou, na kterou byl nad pachatelem vysloven dohled.

Z POHLEDU PROBAČNÍHO ÚŘEDNÍKA

Parole je založena na individuální práci probačního úředníka s odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody před podmíněným propuštěním a následné probaci po propuštění. S odsouzeným je navázána spolupráce na základě podnětu jím podaného. V průběhu spolupráce, jejíž doba by neměla být kratší než tři měsíce, je ve spolupráci s vězeňskou službou mapována rodinná a sociální anamnéza odsouzeného. Cílem je zjištění rizikovosti klienta ve vztahu k tendencím recidivovat v trestné činnosti. Jsou získána tvrdá data, jež by mohla determinovat osobnostní změny v dalším životě odsouzeného. Odsouzený je veden k odpovědnosti zejména sám za sebe.

Vzhledem ke skutečnosti, že předmětem zájmu je odsouzený, osoba se sociální exkluzí, je potřebné spolupracovat s dalšími subjekty – sociálními kurátory, poskytovateli sociálních služeb, léčebnami, neziskovými organizacemi. Praxe ukazuje, že ne všude je dostatečná síť sociálních a jiných služeb, jichž by bylo možné využít ve prospěch reintegrace odsouzeného.

V procesu postupného začleňování podmíněně propuštěného má probační pracovník jako manager případu nezastupitelnou roli. Pět let praxe a práce s podmíněně propuštěnými ukazuje, že v některých případech mnohaleté zkušební doby se současně vysloveným dohledem po určitém čase ztrácí svůj původní význam, význam pomoci klientovi, a nabývají formálního charakteru. V konečném důsledku jsou pak časově zatěžující pro probačního pracovníka.

Řešením se ukázala možnost vyslovení dohledu pouze na část zkušební doby. V daném případě je klient veden, postupně jsou mu předávány kompetence, klient je odpovědný sám za sebe a se současnou odpovědností za dodržení zkušební doby.

Cílem našeho příspěvku bylo podělit se o naše zkušenosti a ukázat na skutečnost, jak lze i v současné legislativě pracovat směrem k parolovým postupům tak, jak je to běžné například ve Velké Británii nebo v Kanadě. Za parolový postup považujeme takový, kdy je rozhodováno s přihlédnutím soudu i k podkladům shromážděným probační službou, které vedou k lepší možnosti uvážit rizikovost pachatele při jeho možném předčasném návratu do společnosti. Jedná o postup, kdy se soudu dostává širšího pohledu na projednávanou věc.

Pro probačního úředníka tento postup přináší zpětnou vazbu zohledněnou zejména v délce vysloveného dohledu na zkušební dobu. Dohled vyslovený pouze na část zkušební doby v konečném důsledku odlehčí probační službě. Odsouzenému je touto cestou umožněna vskutku postupná reintegrace do civilní společnosti. Na cestě včlenění do společnosti jsou mu postupně předávány kompetence.

*Mgr. Milan Vencel, soudce OS Česká Lípa,
Mgr. Petra Špinková, úřednice PMS ČR,
středisko PMS ČR Česká Lípa*

Tušení souvvislosti

Ve Středisku výchovné péče v Domažlicích jsme pomocí Rorschachova testu (ROR) diagnostikovali chlapce s poruchou chování a jejich odpovědi jsme konfrontovali se souborem odpovědí mladých, již odsouzených delikventů.

Jde o projektivní metodu, ve které může proband (diagnostikovaný klient) projevit téměř jakýkoli rys své osobnosti nebo přímo i aktuální psychický stav. Skládá se z 10 tabulí (některé jsou černobílé, jiné barevné) v podobě jakýchsi inkoustových skvrn, přičemž nejen každá tabule (např. tabule sociálního kontaktu, zátěžová tabule, přizpůsobení realitě, mužská sexuální tabule apod.), ale i každá odpověď (tvarová, detailní, celková, barevná, šerosvitová aj.) má svůj nezastupitelný a jedinečný význam. Touto metodou lze vyšetřit celou osobnost, např. odhalit rozpory, protikladné síly a napětí v osobnosti.

K dispozici jsme měli

- soubor chlapců (12,5 až 15 let) s poruchovým chováním, např. dg. F90.1 – syndrom ADHD, histriónské rysy, pokusy pohlavního zneužití, problematická komunikace s matkou, nevyrovnání se s rozchodem rodičů, nerespektování matky, časté výbuchy vzteku, nerespektování autorit, obět šikanování a šikanování druhých, neplnění školních povinností, neustálé vyrušování při vyučování, poruchy chování obecně;
- soubor mladých odsouzených (18 až 21 let), t. č. uvězněných mužů (např. za opakované krádeže, loupeže, abúzus alkoholu, ublížení na zdraví, vydírání, loupež za použití zbraně, organické změny na CNS, podvod, násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci, vloupání, poškozování cizí věci, pokus vraždy taxikáře, dg. F63.0 – gamblerství, dg. F60.2 – disociální porucha osobnosti, prodej kradených věcí).

U některých našich klientů (dětských i mladistvých) lze predikovat potenciální budoucí kriminalizaci, tj. chování neslučitelné s normami společnosti a se zákonem. U dětí postižených syndromem ADHD odborníci poukazují až na 50% pozdější kriminalizaci. Sy ADHD (dg. F90.1) v podstatě označuje dřívejší pojem lehká mozková dysfunkce (LMD) a jde o poruchu pozornosti s nadměrnou hyperaktivitou. Většina dětí s tímto syndromem má alespoň jednoho

rodiče, který v dětství trpěl stejnou poruchou. V běžné populaci tato porucha vykazuje vysokou četnost výskytu (více u chlapců než u dívek) bez ohledu na kulturní či sociální původ, často na pozadí organického původu (organické změny na mozku). Takto postižení jedinci jsou impulzivní, nevydrží se soustředit na jednu věc (v podstatě jsou zahlceni velkým množstvím podnětů, na které jejich CNS reaguje), jednají, aniž by „přemýšleli“.

Obě skupiny vybraných jedinců mají mnoho společných rysů, na které kromě jiných metod upozornilo právě vyšetření metodou ROR. Nejde však o signifikantní výsledky (nebylo provedeno statistické zpracování, protože soubory nebyly rozsáhlé), takže uvedené výsledky je třeba chápat jen jako kazuistické zpracování – pak by šlo i oponovat, že společné znaky obou skupin mohou být jen dílem náhody. Nicméně za uvedenými skutečnostmi lze tušit souvislosti.

V anamnéze se u všech jedinců v obou skupinách objevují nápadně shodné události:

- úzus alkoholu, drog, nikotinismus;
- rozvod rodičů, neúplná nukleární rodina;
- špatný školní prospěch, záškoláctví;
- snížená známka z chování;
- konflikty s autoritou (rodič, učitel);
- obavy ze šikanování, popř. i obět šikanování.

Ve vyšetření ROR můžeme vystopovat shodné interpretace (seřazeno dle četnosti výskytu a shody):

- anxieta (úzkost) – zaujímá naprosté prvenství;
- slabé ego (narušené jáství);
- potlačování emocí (více asi kladných);
- nezájem o druhé (stranění se, lhostejnost a bezohlednost k druhým);
- zúžené prožívání a časté „černobílé“ vidění světa a problémů;
- impulzivní emotivita, agresivita;
- preneurotická symptomatika (psychická i emoční labilita, úzkostnost již jako vlastnost);
- narušený sociální kontakt;
- nedůslednost a málo energie, pasivita;
- uspěchané myšlení;
- podezřivost;
- opoziční tendence.

Nápadné shody ve vyšetření ROR jsou také v odezvě, tedy co bylo řečeno (seřazeno dle četnosti výskytu a shody):

- IX. tabule (zátěžová, nejobtížnější se na ni hledá odpověď, citlivá na zpracování stresových situací, ukazuje na nadání a pracovní charakter, není zde žádná očekávatelná odpověď) vykazuje shodně u obou skupin častá selhání, barvosý šok, lenivé odpovědi a prodloužený reakční čas;
- VI. tabule (já a sexualita, mužská sexualita s některými očekávanými odpověďmi) vykazuje pak selhání, devitalizaci, tj. co bylo živé, je teď mrtvé často hrůzným způsobem, prodloužený reakční čas, stupor, tj. ustrnutí nad sexuální symbolem;
- IV. tabule (otcovská, vyjadřuje úzkost dětí a poměr k rodičům s některými očekávanými odpověďmi) vykazuje u obou skupin selhání, šok šedou barvou, prodloužený reakční čas, špatné uchopení tabule jako celku;
- X. tabule (odpočinková, ukazuje na životní prostor a adaptabilitu s některými obvyklými odpověďmi) vykazuje opět selhání, opět prodloužený reakční čas, lenivé odpovědi, barvosý šok, uretrální vodní odpovědi, tj. související přímo i nepřímo s vodou.

Celkově se objevují v protokolech naznačené uretrální odpovědi, špatná uchopení celku nebo detailů skvrn, barvosý šok, prodloužený reakční čas a nejčastější selhání u IV., VI. a X. tabule. Souvislosti by mohly být potvrzeny nějakou výzkumnou sondou srovnáním uvedených souborů alespoň o 50 osobách v každé skupině a následným zpracováním některou z matematicko-statistických metod. Mohl by to být zajímavý výzkum, protože v případě signifikace (statistického prokázání a vyloučení náhodných výsledků) by se mohlo u mladých odsouzených využívat s úspěchem kognitivně-behaviorální terapie (KBT) takovým způsobem, jakým se využívá u dětí, jako je například nácvik sebeinstruktáže, změna automatických myšlenek, škálování, nácvik řešení problémů, relaxace, restrukturalizace posuzování skutečnosti, sebesledování, sebehodnocení, sebeoceňování, nácvik odolnosti vůči stresu atd. Ve věznicích by se prvky KBT mohly velmi dobře využít u jedinců úzkostných, depresivních, impulzivních, agresivních.

A to je cesta, kterou chtěl tento článek naznačit.

PhDr. Jaromír Škopec, Ph. D.,
DDÚ Plzeň, SVP Domažlice

Práce s keramikou jako účinná terapie

Keramické artefakty na fotografiích jsou ukázkou práce odsouzených z oddělení specializovaného pro výkon ochranných léčení Věznice Opava, v němž jsou umístěni odsouzení, jejichž trestná činnost z větší či menší míry souvisí s nadužíváním psychotropních látek. Náplní činnosti tohoto oddělení je provádění ochranného léčení závislosti v průběhu výkonu trestu odnětí svobody s cílem pomoci nalézt odsouzeným východiska z životního stereotypu vedoucího v důsledku závislosti na psychotropních látkách k asociálnímu jednání nebo kriminálním deliktům. K tomu slouží terapeuticko-výchovný program, který je zaměřen na postupné vybudování kvalitativně nového životního stylu odsouzených, jehož zá-

kladem je hodnotový systém založený na společensky pozitivních etických normách.

Tento program je tvořen – vedle speciálního psychiatrického a psychoterapeutického působení na odsouzené – také aktivitami, které jim poskytují příklady možností, jak smysluplně bez drogy a alkoholu naplnit volný čas. Jednou z těchto aktivit je zájmový kroužek, jenž je orientován na práci s keramikou a má za cíl vhodným způsobem rozvíjet estetické citění odsouzených a vypěstovat u nich pracovní dovednosti a návyky, které budou moci využít při aktivním naplňování volného času po ukončení výkonu trestu odnětí svobody.

Činnost kroužku, jehož vedoucími jsou odborně školení vychovatelé specializovaného oddělení, je cílevědomě směřována k tomu, aby si odsouzení osvojili základy organizace a plánování práce včetně technologické kázně a vytvořili si pozitivní vztah a racionální, odpovědný a tvořivý postoj k vlastní činnosti a její kvalitě. Kromě toho získají odsouzení základní a praktické návyky při práci s keramikou hlínou, seznámí se s používanými materiály, nástroji a pomůckami, naučí se zásadám bezpečnosti a hygieny práce a řadě dalších dovedností, které mohou úspěšně využít ve vlastní praxi.

Pocit uspokojení však přináší odsouzeným také skutečnost, že mohli svými výrobky fi-

nančně podpořit opavskou charitu, která za ně získala na prodejní výstavě letos v březnu více než dva tisíce korun ve prospěch denního stacionáře Mravenček pro děti s kombinovanými poruchami, a že výsledky jejich práce poskytují radost klientům Ústavu sociální péče Marianum v Opavě, pro které rovněž zhotovují rozmanité užitkové předměty, hračky a suvenýry.

*PhDr. Karel Furlaga, CSc.,
speciální pedagog*

Nezletilí delikventi V OPRAVDOVÉ věznici

BĚLUŠICE • Věznici Bělušice letos navštívilo osm nezletilých klientů ve věku 13 až 15 let z uzavřeného režimového oddělení Výchovného ústavu v Děčíně-Boleticích v doprovodu odborných pracovníků v čele s PhDr. A. Ricklovou. Po úvodním slovu ředitele věznice plk. JUDr. O. Bláhy se návštěvníci odebrali k prohlídce jídelny odsouzených, oddělení pro výkon trestu s dozorem a oddělení pro výkon kázeňských trestů.

Z dotazů mladistvých pachatelů bylo zřejmé, že mají o výkonu trestu nejasné představy.

Řada omezení, např. zákaz kouření na OVKT, byla pro ně nemilou novinkou. Pro naše zaměstnance bylo naopak překvapením, že někteří z chlapců se během exkurze drželi svých vychovatelů doslova za ruce.

Návštěva měla především preventivní charakter, neboť zážitky z „dospělé“ věznice měly mladistvé delikventy přimět k zamyšlení nad důsledky páchání trestných činů a současně je odradit od dalšího násilného jednání.

Mjr. Ing. Jiří Vávra

Návštěvní den

VINAŘICE • Koncem října se ve vinařické věznici konala ojedinělá akce. Rodinným příslušníkům jejich zaměstnanců byl umožněn vstup do věznice, aby mohli na vlastní oči vidět, kde pracují jejich blízcí.

Návštěvníky přivítal 1. zástupce ředitele pplk. Bc. Luboš Beránek. Ve svém vystoupení zdůraznil, jak náročná a odpovědná je práce všech zaměstnanců věznice. Krátký film o věznici představil návštěvníkům místa, kam se s ohledem na jejich bezpečnost nemohli podívat. A pak už následovala prohlídka věznice. Vyvrcholením akce bylo předvedení práce a výcviku služebních psů a ukázka činnosti zásahové jednotky Věznice Vinařice.

Mgr. Ivan Suchý

Svět není černobílý

SLOVO DO DISKUSE

Zkušenosti z práce s Romy

Vsoučasné době je ve Vazební věznici České Budějovice asi deset obviněných a pět odsouzených osob romské národnosti. Statisticky ve zdejším věznici tvoří Romové ve vazbě zhruba 8% a ve výkonu trestu asi 6,5% z celkového počtu vězňených osob. Do těchto údajů nejsou zahrnuty osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, které jsou umístěny na eskortním oddělení.

Zkušenost z práce s Romy je různá. Hodně záleží na úrovni jejich sebehodnocení, vzdělání a na sociálně-ekonomických podmínkách, ve kterých žili před nástupem do věznice. Jejich sebehodnocení má jiný základ, než jsme zvyklí u majoritní populace. Jeho zdrojem je především sociální role, kterou mají v rodinném klanu, výše majetku a status rodiny v romské komunitě, například i to, zda pocházejí z některých „velkorodin“, které ovlivňují romskou komunitu v okolí jejich bydliště.

Většina uvězněných osob romské národnosti je ve věku mezi 20 až 45 roky, tedy v produktivním věku. Ti, kteří před nástupem do vězení soustavně pracovali, jsou podstatně méně „viditelní“, jejich chování je více v normě a nesnaží se na sebe upozorňovat. Většinou přijali společenské normy a v jejich intencích také žijí. Velká část z nich má přinejmenším výuční list. V rámci tvorby programu zacházení a prováděných aktivit s obviněnými osobami by bylo podle mého názoru vhodné více využít a rozvinout jejich úroveň a oddělit je od ostatních Romů.

Většina Romů však před nástupem do věznice neměla práci dlouhodobě, pracovala spíše náhodně na různých brigádách. A jsou mezi nimi bohužel i takoví, kteří se živí jen kriminální činností. Jedná se o recidivisty, kteří měli problémy se zákony již v mládí. Výchovná práce s nimi je velice obtížná, neboť se velmi lehce adaptují na vězeňské prostředí. Chovají se účelově a snaží se manipulovat se zaměstnanci vězeňské služby. Jde sice spíše o drobné požadavky, avšak trvalé povahy. Intuitivně velmi

rychle poznají, co si vůči zaměstnancům mohou dovolit. Rádi se sdružují a velmi často žádají o přemístění k ostatním Romům, neboť se většinou znají z civilního života, z věznic nebo to jsou jejich příbuzní. Faktem ovšem také je, že z neznalosti druhého národa či etnika (což platí obecně i pro Neromy) mívají strach žít určitý čas mezi „bílými“. A často tak řeší i své komplexy méněcennosti. Ze zkušenosti však vím, že není dobře dávat je k sobě.

Romové obecně žijí přítomností a jejich schopnost odložit uspokojení svých potřeb a přání na pozdější dobu je minimální. Proto je těžké Romovi slibovat něco, z čeho není okamžitý užitek nebo výhoda. Jako by ani neměli čas zaobírat se vlastním životem, plány na příští dny. Proto ani nepřemýšlejí o vzdálené budoucnosti. Jsou více senzibilní, prchliví, a pokud se jejich žádosti nevyhoví nebo je přístup zaměstnance podle nich jiný, než jak si představují, často přecházejí do verbální agrese. Dokážou být citliví a zároveň agresivní, jsou velmi emotivní. Proto je někdy těžké pochopit, že jejich verbální agrese nemusí být nutně namířená proti těm, na které křičí – dozorcům a dalším zaměstnancům vězeňské služby. Může to být agrese jen vůči situaci. Jsou velmi citliví na svoji rodinu, zvláště na své děti a svou matku (přestože se v civilu o ně nestarají). Proto je důležité, aby zaměstnanec vězeňské služby vždy profesionálně zvládal komunikaci s nimi a nebyl náchylný ke slibům pro ulehčení své práce. V žádném případě nesmí být agresivní. Romové velmi dobře vytuší, zda k nim zaměstnanec přistupuje na profesionální úrovni, ke každému vězni rovným způsobem, či zda má nějaké slabé místo, na které by mohli působit. Pokud se přesvědčí, že se s nimi jedná jako rovný s rovným ve smyslu člověka k člověku, pak mají takové zaměstnance v oblibě a rychle si tuto informaci mezi sebou předávají a jsou ochotni podřídit se všemu, o co je zaměstnanec požádá nebo co jim nařídí. Poznají, kdo je přísný, ale zároveň podle nich i spravedlivý.

Pronekud jiná situace je u mladistvých a mladých Romů. Většina z nich byla chovanci výchovných ústavů, jsou to absolventi základních speciálních škol (bývalých zvláštních škol),

jsou závislí na nealkoholových návykových látkách, především na pervitinu (romsky parno), toluenu, heroinu, extázi, a na gamblerství, což jsou příčiny jejich trestné činnosti, stejně jako zahálčivý život bez smyslu, koníčků a uspokojivého rodinného zázemí. Mladí Romové nevědí, co je smyslem jejich života, nemají úctu k ničemu a k nikomu, natož k autoritám.

Ve věznici se odborní zaměstnanci a vychovatelé z řad vrchních dozorců snaží vštěpovat jim vhodné návyky, učí je, že i jistá stereotypnost je nutná a na rozdíl od užívání návykových látek není překážkou k tvořivému a uspokojivému životu. Snaží se, aby si osvojili jiný pohled na vlastní sebehodnocení, a prostřednictvím různých psychosociálních aktivit jim ukazují jiné životní hodnoty a jiný smysl života, který je přijatelný v rámci společnosti, v níž žijí společně s ostatními lidmi. Přestože výchovné působení na takto narušené jedince není tak dlouhodobé, jak by mělo být, aby bylo účinnější, smysl má. Klienti si z něj přece jen něco do života vezmou. Minimálně budou vědět, že něco takového existuje.

Další skupinou Romů v českobudějovické vazební věznici, o kterých se chci zmínit zvlášť, jsou tzv. Olašští Romové. Jsou jiní než ostatní Romové a ještě hůře přístupní výchovnému působení. Ve vazební věznici se setkáváme spíše s olašskými ženami než s muži. Většinou si odpykávají trest odnětí svobody za krádeže v obchodech. Jejich kultura jim totiž prikazuje, že se musí postarat o rodinu, a to jakýmkoli prostředky. A pak jsou tu ženy, které byly odsouzené, protože na sebe vzaly vinu svých mužů či příbuzného mužského pohlaví. Mezi Olachy panuje silný patriarchát, který ovlivňuje hierarchii rodin, ženy jsou až na posledním místě. Je mezi nimi také nejvíce negramotných osob.

Ale nerad bych uváděl jen samá negativa. Každý jedinec je jiný, stejně jako u „bílých“, a mezi Romy najdeme i řadu takových, s nimiž se dá pracovat a kteří se upřímně snaží. Nicméně práce s romskou klientelou je obtížná a vyžaduje vysoce profesionální přístup, založený na individuálním přístupu, znalosti jejich naturelu a někdy i na citlivém naslouchání jejich příběhu.

Nic totiž není tak černobílý, jak se na první pohled jeví.

Mgr. Vladimír Horváth, terapeut,
Vazební věznice České Budějovice

Bc. Monika Králová

TÝDEN PROTI DROGÁM

RÝNOVICE • Týden proti drogám organizuje město Jablonec nad Nisou již mnoho let. Součástí programu pro žáky devátých tříd je zpověď odsouzeného z Věznice Rýnovice, který se léčí na specializovaném oddělení z drogové závislosti. Tentokrát se beseda konala 4. října ve Spolkovém domě. Specialisté věznice podali žákům základní informace o věznici, drogách a léčbě. Děti nejvíce zaujal příběh odsouzeného Michala, který kvůli své závislosti na pervitinu přišel o lásku své ženy i syna. Za vše asi hovoří zasláná sms jedné paní učitelky: *Moc Vám děkujeme, děti jsou „paf“, některé plakaly, většina doufá a drží mu palce, některé mu nevěří, mají vztek, že kvůli drogám zradil syna, zahrnují nás otázkami, jsou překvapené.*

DVA POHLEDY NA VÝKON VAZBY

OČIMA PRVOOBYNĚNÉHO

Jak na vás působilo, když jste se dostal do výkonu vazby?

Psychicky mě to zlomilo, protože jsem si nikdy nedokázal představit, že by někdo mohl zrežimovat takovéto obvinění, aby „znárodnil“ moje podnikání a majetek, že někdo nedokáže unést váš úspěch a stůj co stůj se vám chce pomstít. Umístěním na vazbu mě někdo násilně zařadil mezi lidi, kteří jsou na pokraji této společnosti, ačkoli o všech se to říct nedá – bojují o přežití, a odtrhl mě od družky a šestileté dcery. Nejvíc mě zlomilo, že nikdo nevzal do úvahy, že do svých 47 let jsem byl řádným občanem. Do vazby mě umístili na základě banálních tvrzení. Zde se mnou jednali pomalu jako s vrahem nebo vyvrhelem společnosti.

Vazba je ohromný zásah do života člověka a myslím si, že by zde mělo být dodržováno právo a brán ohled na lidskou důstojnost. Třeba by mělo být více koupání, když jsou venku vedra, a delší vycházky. Hodina denně se mi zdá nedostačující.

Polovolná vazba je do určité míry uvolnění napětí, které člověk cítí, ale nesouhlasím s tím, že se nemůžu ve vazbě stýkat s rodinou třeba jedenkrát týdně, že si nemůžu zavolat nebo přijímat častěji balíky. Vím, že existují určitá pravidla a předpisy, ale proč by zde nemohla být nějaká tolerance a nějaké rozdělení s odkazem na presumpci nevinu?

Setkal jste se ve výkonu vazby se šikanou, znáte nějaký případ ze svého okolí?

Názky šikany v mém okolí jsou, ale myslím si, že jsem dost starý na to, abych je dokázal rozpoznat v zárodcích, a natolik zkušený a povahově mírný, abych jim učinil přítrž. S klasickou šikanou, kde už by došlo k násilí nebo ponižování, jsem se zde osobně nesetkal. Spíš mám pocit, že jsem šikanován ze strany mocných lidí a potažmo policie této republiky. S touto psychickou šikanou si nevím rady a cítím se hodně bezmocný.

Co by podle vás lidé ve vazbě usnadnilo jejich situaci?

Větší informovanost lidí, kteří se do vazby dostanou poprvé, o tom, jaké mají možnosti a kdo jim může pomoci. Nevědí, že tu jsou psychologové, psychiatři, sociální pracovníci. To člověk zjistí až třeba po měsíci i déle. A přitom z psychického hlediska jsou právě ty první dny nejhorší, to člověk uvažuje i o ukončení života. Je úplně na dně. Já sám jsem tu zhubl o šest kilo. Velký problém je také psaní dopisů. Zpočátku lidé nemají tužku, papír, obálky, známky. Do doby, než se sejdou s obhájcem nebo navážou kontakt s rodinou, dochází k ohromným stresovým situacím. Návrhů bych měl více, ale ten nejdůležitější je – dobré slovo, informovanost a práce s lidmi...

OČIMA PSYCHOLOŽKY PhDr. MILADY VIMROVÉ

Co prožívá člověk, který se poprvé v životě dostane do výkonu vazby?

Cela předběžného zadržení je pro člověka, který dosud nebyl v konfliktu se zákonem, jistě velmi stresujícím momentem. Ocítá se v neznámém a „nepřátelském“ prostředí, náhle odříznut od svých každodenních zvyklostí a aktivit. Není připraven na pobyt mimo domov, opustil zaměstnání, nemá možnost ovlivňovat své rodinné ani pracovní záležitosti, mnohdy nemá u sebe dostatek financí nebo třeba pravidelně užívané medikamenty. Bojí se o to, jak zprávu o zadržení přijme jeho okolí, zejména ti nejbližší.

Mnoho mužů řeší např. problém, jak sdělit malému dítěti, že tatínek náhle není na delší dobu přítomen. S vytáčkami, že je na zahraniční služební cestě, se na dlouho nedá vystačit. Neméně obtížná je později i situace, jak dítě připravit na první návštěvu ve vazbě nebo výkonu trestu.

Jakou pomoc při překonávání stresu mohou obvinění očekávat od zaměstnanců?

Negativní emoce a nejistota z prvních hodin po zadržení se automaticky přenášejí do vazební věznice. Proto bývají mnohá upozornění zaměstnanců chápána nesprávně jako příliš přísná, zbytečná, až šikanující. Prvotrestaní si často neuvědomují, že personál vazební věznice musí plnit nařízení, která jsou platná pro všechny osoby zde umístěné, a to bez rozdílu paragrafů, za které jsou vazebně stíhány, věku, postavení nebo dosaženého vzdělání. Zaměstnanec věznice rovněž nemá právo posuzovat (tak jako to musí udělat soud) oprávněnost či neoprávněnost vazebního rozhodnutí či posuzovat zákroky policejních orgánů.

Emocionální labilitu, opuštěnost, strach z budoucnosti, různorodost národností a povah spoluvězňů, problémy sociálního rázu, náhlou nečinnost a spoustu jiných potíží pomáhají ve vazební věznici řešit specialisté. O jejich přítomnosti ve věznici je každá vazebně umístěná osoba informována prostřednictvím Vnitřního řádu vazební věznice, který je na všech celách, příjmové oddělení nevyjímaje.

Znovu připomínám, že zákon, který stanoví počet možných návštěv, vycházek, balíků atd., nemohou zaměstnanci vazební věznice nijak měnit ani si nemohou vybírat méně narušené osoby, kterým by tato nařízení zmírňovali. O šikaně v tomto smyslu nelze tedy hovořit. Jiná je otázka šikany mezi samotnými obviněnými. S tím se bohužel občas setkáváme. Záleží na každém jedinci, jak se s ní dokáže vyrovnat, nebo kdy – buď včas, nebo příliš pozdě – je odhalena.

*Bc. Jana Jodlová,
Vazební věznice Praha-Pankrác*

NENECHTE SI UJÍT UŽ JSEM PROHRÁL DOST

Pod tímto názvem vydal primář bohnické psychiatrické léčebny MUDr. Karel Nešpor, CSc., svou nejnovější knihu, která je věnována nejen gamblerům, ale i lidem, kteří jim chtějí pomáhat. Kniha je dostupná na internetové stránce www.plbohnice.cz/nespor. Místo dlouhé recenze vyjímáme několik řádků z předmluvy samotného autora:

Problémů s hazardní hrou přibývá a přibývá i nových forem hazardních her. Začali jsme se více setkávat se ženami, které mají problémy s hazardní hrou, a také s lidmi, kteří se dostávají do nesnází v souvislosti se sportovními sázkami, bingem či ruletou. Nejrozšířenější formou hazardní hry mezi patologickými hráči ale zůstávají tzv. výherní automaty (správnější název je hazardní automaty). Mezitím ve světě i velmi liberální země jako Holandsko omezují dostupnost právě těchto hazardních automatů. Znepokojivá je okolnost, že se setkáváme s nezletilými patologickými hráči. Výzkumy prováděné u „normálních“ dětí a dospívajících, kteří se nikde neléčí, ukazují, že mají z velké části zkušenost s hazardní hrou, i když to zákon zakazuje.

Zakončím romantickým příběhem. Jistý šermíř jménem Jan, člověk velmi mírumilovný, byl unesen. Jeho únosce, obávaný mistr soubojů vypovězený od královského dvora, s ním chtěl změřit síly a vyzval ho k souboji na život a na smrt. Den před soubojem zašel Jan do zámecké kaple, aby se pomodlil. V kapli byla mrtvola člověka, kterého krátce předtím jeho únosce zabil při souboji. Po chvíli váhání odklopil Jan víko rakve a velmi pozorně si prohlížel ránu, kterou ubožák utrpěl. Zajímalo ho hlavně směr, kterým byla rána vedena. Následujícího dne došlo k strašnému souboji, ve kterém Jan nakonec zvítězil. Pomohlo mu právě to, že znal soupeřův nejnebezpečnější úder a byl připraven ho odrazit.

Nepřítelům patologického hráče a jeho rodiny je chorobný vztah k hazardní hře. Až mu porozumíte, dokážete se účinněji bránit. (red)

PERSONÁLNÍ PRÁCE VE VĚZNICI ZNOJMO

Personální situace byla od počátku otevření znojemské věznice stabilizovaná, bez hromadných odchodů příslušníků a občanských zaměstnanců a tento stav pokračuje i nadále. S účinností od 15. 4. 2006 máme plánovaný stav 146 zaměstnanců, z toho 92 příslušníků a 54 občanských zaměstnanců a osm příslušníků pro justiční stráž (pro srovnání v r. 2005 to bylo 98 P+52 OZ včetně 14 JS). K doplnění plánovaných stavů chybí přijmout jednoho příslušníka na pozici služební zástupce ŘV.

V roce 2005 celkem odešlo deset zaměstnanců – šest příslušníků a čtyři občanských zaměstnanců. U zaměstnanců se jednalo o organizační snižení tabulkových míst, takže tyto odchody byly zcela v souladu s potřebami věznice. Ve všech případech odchodů příslušníků bylo důvodem splnění nároku na příspěvek za službu a podnětem k žádosti o uvolnění získání vhodného civilního zaměstnání. Případ ukončení služebního poměru ve zkušební době nebo krátce sloužícího příslušníka se v naší věznici již několik let nevyskytl.

S odchodovostí příslušníků tedy Věznice Znojmo nemá problémy. Situaci ale může paradoxně změnit nabytí účinnosti nového zákona o služebním poměru, neboť největší skupinu tvoří příslušníci s délkou služebního poměru od 6 do 10 let (celkem 66). Nový služební zákon s nárokem na příspěvek za službu po 15 letech služby by v našich podmínkách mohl působit destabilizačně, neboť někteří z této skupiny by se mohli rozhodnout odejít ze služebního poměru za nyní platných podmínek. Toto si plně uvědomujeme a víme, že musíme být na takovou situaci připraveni. Není naším cílem přemlouvat příslušníka, který je pevně rozhodnut odejít, aby své rozhodnutí změnil. Takový člověk již většinou nebývá přínosem, neboť při sebemenších potížích ve výkonu služby má za to, že kdyby odešel, udělal by lépe. Vždy je však nutno postupovat případ od případu. Práce s jednotlivcem je v této oblasti velmi důležitá.

Osobně kladu největší důraz na prevenci. Personální práce ne-

ní jen výsadou personalistů, ale je nedílnou součástí práce každého vedoucího pracovníka. Ne vždy má nadřazený možnost finančně ocenit nadstandardní výkon svého podřízeného, ale určitě s ním může jednat spravedlivě a slušně. Vyrálost vedoucího pracovníka se projevuje v tom, že se dokáže oprostít od osobních sympatií nebo antipatií k podřízeným a iniciativní přístup nebo nadstandardně kvalitní práci ocení alespoň osobním uznáním nebo pochvalou. Nic nenadělá v pracovním kolektivu takové škody jako nespravedlivé hodnocení pracovních výkonů.

Další součástí prevence proti nežádoucím odchodům je kvalitní výběr uchazečů. V databázi máme nyní více než 30 uchazečů o přijetí do služebního poměru. Do databáze zařazujeme pouze kvalitní uchazeče, kteří splňují podmínky vzdělání. Při informativních pohovorech s nimi nic nepřikrašluje, ba právě naopak, upozorňujeme je, o jak psychicky náročné a ne vždy společensky doceněné zaměstnání se ucházejí. Tím zabráníme pozdějšímu případnému rozčarování. Uchazečům také nezastíráme, že pracujeme s více zájemci, ze kterých bude vybrán jen ten nejlepší. Proto se nám také nestává, že by příslušník ve zkušební době požádal o uvolnění. Právě naopak, přijetí do služebního poměru je pro mladé muže v naší lokalitě spíše prestižní záležitostí.

Velký důraz klademe rovněž na vzdělání. Kvalifikační úroveň našich zaměstnanců je velmi vysoká. Všichni příslušníci mají úplné střední vzdělání s maturitou, výjimku tvoří jen čtyři občanské zaměstnanci se středním vzděláním starší 45 let. Dvanáct zaměstnanců má vysokoškolské vzdělání bakalářské, 25 magisterské nebo inženýrské. Mám za to, že i vzdělání zaměstnanců pomáhá ke zvyšování společenské prestiže, protože každý ze zaměstnanců Věznice Znojmo je i jejím reprezentantem směrem k veřejnosti.

*Mgr. Marta Balíková,
vedoucí samostatného referátu
personálního Věznice Znojmo*

Karel Liebscher, kuchař- specialista
Vazební věznice Teplice

Rozhovor nad knedlíky a svíčkovou

Zaměstnanci Vazební věznice Teplice si na jídlo v závodní jídelně opravdu nemusí stěžovat. Již osm let jim totiž vaří odborník na slovo vzatý. Mistr kuchař Karel Liebscher. K rozhovoru s ním mě podnítila vynikající svíčková, kterou jsme ten den měli k obědu. Šel jsem mu poděkovat a pak jsme se trochu zapovídali...

Podle toho, jak chutné pokrmy nám denně připravujete, soudím, že vaření je nejen vaším zaměstnáním, ale i koníčkem, nemám pravdu?

Děkuji za pochvalu. V kuchařském oboru pracuji více než 45 let, vlastně již od patnácti let. A nikdy jsem nelitoval, že jsem se na kuchaře dal. Od Asociace kuchařů a cukrářů jsem dokonce asi před deset lety obdržel titul Mistr kuchař – gastronomický poradce. Mám na to takový glejt, hodné mě to potěšilo.

Pamatujete si ještě, jaké byly vaše pocity, když jste sem nastoupil?

První dojmy byly smíšené, v civilu přece jen byla větší volnost, tady je přísnější režim, a než si člověk zvykne, tak to chvíli trvá. Myslím si, že každý podobné prostředí nesnese. Také si vzpomínám, že mě zpočátku překvapila moderní kuchyně, která tu je, to příjemné prostředí, nové vybavení... Předtím jsem pracoval se zařízením, které bylo 25 let staré, takže tohle mě doslova nadchlo. No a dneska po těch osmi letech jsem tu už zvyklý a ani mi nepřijde, že pracuji ve věznici.

Jací jsou zdejší strávníci? Dokážou vaše umění ocenit?

Jak kteří, ale já se snažím vyjít s každým, a to jídlo, které vařím, dělám vždy poctivě. Těší mě, když vidím, že lidem chutná, a když chtějí, tak jim rád přidám. Ale to víte, že jsou i zaměstnanci, kteří při pohledu na jídelní lístek řeknou, co je to zase za bláhy. Vždycky mi přitom tak trochu píchne u srdce. Měli by si uvědomit, že různým lidem chutnají různé pokrmy. Někdo nemusí hrachovou kaši, jiný si na ní pochutná.

Při přípravě jídel vám vypomáhají odsouzení. Jak se vám s nimi spolupracuje?

Zase jak s kterými. Jsou tu velmi dobří odsouzení, kteří se zapracují a jde jim práce od ruky, ale i takoví, a těch je bohužel většina, kteří tuhle práci nikdy nedělali. Představují si, že se tu moc nenadřou. Jenže práce v kuchyni je zodpovědná a těžká. Takže já říkám, co člověk, to jiný přístup k práci. Ale nejhorší je, že když odsouzené po nějaké době zapracujeme, naučíme je, jak se má co dělat, a oni konečně získají ty správné návyky, tak odejdou domů. Potom přijdou noví odsouzení a všechno začíná zase nanovo. Ale s tím se nedá nic dělat.

Uplatníte všechny své kuchařské dovednosti, nebo jste něčím omezen? Je něco, co byste rád změnil?

Vaření záleží vždy na penězích. Rád bych vařil jen samé dobroty, ale musím se vejít do normy. Takže se snažím připravit to nejlepší z toho, co je k dispozici, aby jídlo bylo chutné a zdravé. Ale faktem je, že některá jídla prostě z finančních důvodů připravovat nejdu. Pokud bych mohl něco změnit, což ovšem nemůžu, tak bych se přimlouval za navýšení stravní jednotky, protože ta současná není nijak vysoká a člověk někdy musí doslova kouzlit, aby byli všichni nasycení.

Na co se při své práci vysloveně těšíte, co vám udělá největší radost?

Těším se do práce, když vím, že se bude vařit jídlo, které je u většiny zaměstnanců oblíbené. Mám radost, když vidím, že strávnickům chutná. To je pro kuchaře ta nejlepší odměna. Rád také při výdeji stravy s lidmi prohodím pár slov. Špetka humoru, na lžičku úsměvu, to je koření, které také rád používám. Jídlo pak hned lépe chutná. Myslím si, že i to k práci kuchaře patří.

Kpt. Bc. Tomáš Kopa

RODIČE

občanské sdružení, které pomáhá mladým začlenit se do společnosti

Jednou z neziskových organizací, která projevila zájem o spolupráci s vězeňskou službou v souvislosti se startem svého projektu Integrace a resocializace osob ohrožených sociální exkluzí, je občanské sdružení Rodiče.

Vzniklo v r. 2000 z iniciativy rodičů, jejichž děti prošly nebo procházejí drogovou závislostí. Od r. 2001 funguje jejich poradna pro rodiny závislých (poradenství, skupinová i individuální terapie, krizový telefon, právní poradenství apod.). Sdružuje osoby s nejrůznějším záze-
mím a schopnostmi, a proto má v rámci svého nového projektu obsáhlé možnosti.

Zmíněný projekt, na kterém se podílí svým partnerstvím i Probační a mediační služba ČR, nabízí podpůrný sociálněterapeutický program, jehož cílem je upevnění nebo vytvoření pracovních návyků klientů s drogovou a kriminální minulostí. Program (a to není běžné u podobných projektů) poskytuje chráněná pracovní místa pro cílovou skupinu mladých

dospělých po ukončení výkonu trestu. Ti mohou ihned po návratu domů nastoupit do zaměstnání. Jedná se o pracovní poměr zajištěný na dobu určitou s maximální délkou jednoho roku, kde není třeba kvalifikace. Plat odpovídá dvojnásobku životního minima, což přesahuje výši sociální podpory.

Souběžně projekt nabízí i sociální pomoc, možnost vzdělávání a terapie posilující prevenci relapsu. Po splnění určitých podmínek (např. absolvování vstupního lékařského vyšetření, ochota k dodržování pravidel apod.) mohou být do něho zařazeni pouze motivovaní klienti s bydlištěm v Praze nebo okolí, neboť o. s. Rodiče nemůže zajistit pro své klienty ubytování.

Mgr. Iva Vojtková, OVVA GR VS ČR

OSVĚDČENÁ SPOLUPRÁCE

VŠEHRDY • Tak jako v jiných věznicích i ve Věznici Všehrdu se úspěšně rozvíjí spolupráce s občanskými sdruženími, která se zaměřují na pomoc odsouzeným osobám po návratu z výkonu trestu. Ve Věznici Všehrdu tuto spolupráci podporuje chomutovské pracoviště Probační a mediační službou ČR (PMS).

V letošním roce proběhlo několik setkání zástupců PMS jak se sociálními pracovníky věznice, tak i s odsouzenými. Na jedné z besed, která se konala v polovině října, představili zástupci PMS PaedDr. Jitka Čádová a Mgr. Jan Hrubeš projekt Šance, který se v současné době rozvíjí na středisku PMS v Chomutově, je spolufinancován sociálním fondem Evropské unie a státním rozpočtem ČR a je určen hlavně osobám po podmíněném propuštění. Zahrnuje střední a severozápadní oblast Čech.

Pracovnice občanského sdružení Rodiče Mgr. Hana Řepová a Lenka Kubínová seznámily odborné pracovníky oddělení výkonu trestu s projektem, který klientům z Prahy či okolí nebo těm, kteří jsou ochotni do Prahy dojíždět, pomůže najít uplatnění ve společnosti.

Další říjnovou akcí byla přednáška Bc. Kamily Rychlé z občanského sdružení pro léčbu drogových závislostí a pomoci lidem v obtížných životních situacích WHITE LIGHT I z Ústí nad Labem, které se zúčastnili sociální pracovníci i odsouzení z všehrdské věznice.

Bronislava Vetešníková

Děti jim přirostly k srdci

Mateřská škola speciální v Praze 8 vznikla před patnácti lety. Děti, které v ní žijí, většinou pocházejí z dysfunkčních rodin, jejich rodiče bývají závislí na alkoholu a na drogách nebo jsou ve výkonu trestu, ale dostávají se sem i děti, jejichž rodiny se dostaly do tíživé sociální situace. Bez sponzorů a pomoci zvenčí se školka neobejde, říká zástupkyně ředitelky Věra Fiřtová a velmi si pochvaluje spolupráci s oddělením výkonu trestu Vazební věznice Praha-Ruzyně v Řepích, která začala fungovat v roce 2001:

„Začalo to tak, že jedna sociální pracovníce z Prahy 6, která pracovala s maminkou ve výkonu trestu v Řepích, mi nabídla, že by nám uvězněné ženy mohly třeba něco uplést. Pomoc jsme potřebovali, a tak jsme se s tehdejší vedoucí výkonu trestu psycholožkou paní Křížovou domluvili. Rozjela se a postupně rozšířila úžasná spolupráce. Když se tady poprvé objevili chlapi z Ruzyně, bylo to trochu rozpačité. Dnes je ale vítáme skoro jako naši rodinu. Pomáhají nám zadarmo, udělají spoustu užitečné práce a po práci se ještě věnují dětem. A ty jsou nadšené. Dojemné je na tom také to, že cestou k nám se muži staví v Delvitě a kupují dětem ze svého kapesného sladkosti. Mohli by za to mít cigarety nebo cokoli jiného, ale oni koupí radši něco dětem. A řepské ženy, to je totéž. Ty tu sice nepracují, protože sem jezdí málo, tak třikrát

čtyřikrát do roka, zato jezdíme my k nim, většinou na Vánoce nebo na Den dětí. Pokaždé připraví zajímavý program, něco napečou, vyrobí, připraví pohádku... Poslední dva roky se těchto akcí účastní i někteří muži. Člověk by čekal, že se budou bavit se ženami, ale místo toho se všichni věnují dětem. Jsme moc rádi, že nám vedení vazební věznice takové setkání umožňuje a že kdykoliv muže potřeby, vyjde nám vstříc.

Myslím, že setkání těchto dvou světů je oboustranná terapie... Chlapi, kteří sedí za neplacení výživného, si tady uvědomí, jak je důležité peníze na děti posílat. Děti zase mají někoho, kdo se jim věnuje. A to je perfektní. Takže jak říkám, chtěla bych, aby s námi vydrželi hodně dlouho.“

(18)

Představujeme odborné pracovníky vězeňské služby

Jsou to vychovatelé, sociální pracovníci, psychologové, pedagogové a další specialisté, kteří se věnují práci s vězni.

Zleva Jaroslav Rendl, mjr. Mgr. Jan Brich, Mgr. Miroslav Sláma, DiS., Tomáš Pták, Mgr. Václav Švelch, kpt. Mgr. Miloš Šnajberk

ORÁČOV

SVĚTLÁ

Zaměstnanci výkonu trestu

HRADEC KRÁLOVÉ, POUCHOV

Zleva Mgr. David Fabera, PhDr. Stanislava Vostřelová, Mgr. Jaromír Pásek, Jana Jiráková, Bc. Hynek Vojtěšek, Mgr. Kateřina Johnová

VALDICE

Zleva Mgr. M. Zeman, J. Vrabcová, V. Boháč, P. Miller, D. Bímová, J. Holman

OSTRAVA

Zleva Bc. Martin Altman, Věra Stančová, Mgr. Jiří Pavlů a Mgr. Michal Rubeš

HORNÍ SLAVKOV

Zleva spodní řada kpt. Bc. Roman Novotný, kpt. Mgr. Taťána Ružová, Bc. Ivana Kunclová, mjr. Bc. Jiří Grosman, kpt. Václav Vtípil, horní řada Pavel Vaněček, Mgr. Vladislav Štěrba, Karel Jirsa, Jan Pollák, Ing. Ladislav Berník a Radomil Havlíček

VINAŘICE

Zleva Lenka Engelthalerová, Bc. Jaroslav Tomáš, Petr Cinibulk, Jana Suchá DiS., Josef Bechner Bc. Alena Svárovská Mgr. Radana Divínová, PaedDr. Mgr. Milada Řezníčková, Mgr. Pavel Plzák, Mgr. Miroslava Čaklová, Vladimír Čermák, PhDr. František Heral, Mgr. Ljubica Kurucová, Adéla Veverková, DiS., Miroslav Maurer a Marie Pešková

DRAHONICE

Mgr. Jana Klímová a Jan Čečrdle

PRAHA-RUŽYŇ, ŘEPY

Zleva Mgr. Hana Vojancová, Bc. Iva Günzlová, Alena Hoftová

ČESKÉ BUDĚJOVICE

Mgr. Vladimír Horváth

HRADEC KRÁLOVÉ

Zleva spodní řada: Ing. Lubomír Lehký, Libor Pásler, druhá řada: Mgr. Václav Kárník, Roman Machač, Mgr. Petr Kunst, třetí řada: Radek Joska, PhDr. Stanislava Vostřelová

OPAVA

Zleva Bc. Petr Krenželok, Mgr. Hana Valečková, Mgr. Petr Chovanec, Mgr. Lenka Mičková, Mgr. Stanislav Mezl

BĚLUŠICE

Zleva Luboš Marek, Mgr. Kroupová, Vladimír Vinš, Mgr. Miroslav Průša, PhDr. Mgr. Ludmila Houdková, Mgr. Hana Černošlávková

OPAVA

Zleva Bc. Lumír Hon, Bc. Roman Kratochvíl, Bc. Tomáš Hrubý, Svatava Polášová, Bc. Radek Sova

KYNŠPERK

Spodní řada zleva Michaela Tíketová, Ing. Lubor Turinský, Ing. Milan Joura, Jan Hán, Miroslav Goss, PhDr. Hana Fojtíková, horní řada zleva Mgr. Hana Jelínková, Jindřich Kováč, Zdeněk Brož, Bc. Jaroslav Kuncel, Mgr. Lenka Šollarová, Kateřina Naglaková, Milan Kičinko, Ing. Miloslav Niebauer, PhDr. Milan Feifer

AMERICKÝ HUDEBNÍK VIDĚL ODSOUZENÉ ŠÍT PANENKY

Roger Fisher si prohlíží stříž,
kteou se panenky plní

HEŘMANICE • Americký kytarista Roger Fisher zavítal první říjnový pátek do heřmanické věznice. Hudebník, který patří k zakladatelům skupiny Heart, se zajímal, kde odsouzení šijí pro klub Kiwanis panenky, na kterých děti v nemocnicích ukazují lékařům svá bolístka.

Americký host poděkoval odsouzeným za jejich dobrou a prospěšnou práci, zastavil se také v kroužku železničního modelářství, v malířském kroužku a v doprovodu vedoucího oddělení výkonu trestu mjr. Mgr. Květoslava Jordána si prohlédl místnost, ve které svého času pobýval Václav Havel. Poté si společně se členy vězeňské kapely zahrál dvě skladby a sólově na svou elektrickou kytaru zahrál a zazpíval píseň Hey Jude.

Při besedě s ředitelem věznice plk. JUDr. Ladislavem Mičkou a jeho zástupcem pplk. Mgr. Josefem Hrabínou Fisher prozradil, že ho v nejbližším období čeká velký koncert ve švédském Stockholmu, kde vystoupí společně s bubínkem Beatles a Lennonovým synem Julianem.

Mgr. Vlastimil Nohejl

Žiji, já žiji (podruhé)

OSTRAVA • Loňský úspěch výstavy Žiji, já žiji, kterou organizovala Vazební věznice Ostrava v ostravské Galerii Mlejn, přivedl kurátora galerie akademického malíře Vladimíra Neuwirta na myšlenku uspořádat výstavu znovu a s ještě širším záběrem. Letos v polovině září si proto

Koncem října byl kolotoč za přítomnosti herce Josefa Dvořáka, nejznámějšího pohádkového vodníka, předán dětem

Foto Miroslav Kušej, Deník

ve Mlejně návštěvníci mohli prohlédnout čtyři expozice vězeňských zařízení Ostrava, Heřmanice, Opava a Karviná, tvořené artefakty vzniklými v rámci řízených aktivit – výtvarných či modelářských kroužků –, při práci s arteterapeutickými skupinami i během volného času odsouzených a obviněných. A děl se šlo opravdu hodně. Nebýt aktivního přístupu kolegů z Věznice Heřmanice a pilných rukou dvou odsouzených z ostravské věznice, byla by instalace artefaktů nad síly zkušených galeristů. Celý den před slavnostní vernisáží se vybalovalo, rozmísťovalo, montovalo, lepilo. V pět hodin večer bylo vše připraveno a výstavní síň se zaplnila návštěvníky, byl přítomen i tisk a Česká televize.

Výstava byla skutečně poutavá a každý vnímavý návštěvník nacházel neustále nová a nová překvapení. Asi největší pozornost návštěvníků přitahoval velký dřevěný kolotoč, který vznikl v ergoterapeutické dílně specializovaného oddělení Věznice Heřmanice. Několik odsouzených na něm pracovalo stovky hodin. Je určen dětskému oddělení Fakultní nemocnice s poliklinikou v Porubě. Opavské části výstavy dominovala dřevěná houpačka-motocykl Harley-Davidson. „Je to velmi zajímavá expozice, díky které se možná změní pohled veřejnosti na obviněné a odsouzené,“ uvedla mluvčí ostravské vazební věznice Marie Bílková.

*Mgr. Radomír Karas,
vychovatel-terapeut Věznice Ostrava,
Mgr. Vlastimil Nohejl, Věznice Heřmanice*

Netradiční koncert

RÝNOVICE • Obrovský úspěch měl 23. září ve Věznici Rýnovice rockový koncert revivalové skupiny Illegal Twisted Sister, jejíž písně se v osmdesátých letech umísťovaly na špičce světových hitparád. Členové skupiny vystupují i v dalších uskupeních, jako je třeba skupina Teta, která prezentuje vlastní tvorbu a mezi odborníky má značné renomé. Organizátoři předpokládají, že se jim právě skupinu Teta podaří získat pro některé z příštích vystoupení.

Petr Chvojka, vychovatel

PODĚKOVÁNÍ ZA HRAČKY

HEŘMANICE • „Jménem všech našich dětí děkuji za sponzorský dárek v podobě překrásných dřevěných hraček a obrazů, které naše mateřská školka obdržela při příležitosti Mezinárodního dne dětí,“ napsala ředitelka heřmanické věznice plk. JUDr. Ladislavu Mičkově Lenka Pavelková, učitelka školky na Anenské ulici ve Frýdku-Místku. „Všechny nás tyto dárky zaujaly nejen svou pestrostí a širokou nabídkou využití, ale také úžasným přístupem, velkým umem a šikovností těch, kteří se na této práci podíleli,“ vyjádřila své uznání paní učitelka odsouzeným ve Věznici Heřmanice, kteří hračky vyrábějí, a také tamním pedagogům volného času, bez jejichž nápadů by dřevěné výrobky nevznikly.

(vfn)

Vězněné ženy chtějí být užitečné

Výstavba zahrady

HORNÍ SLAVKOV • Členové pěstitelského kroužku Věznice Horní Slavkov se podílejí na výstavbě nové zahrady. Tato aktivita probíhá podle časového rozvrhu 3x týdně, ale je samozřejmě závislá na počasí. Účastní se jí především mladí a prvotrestaní vězni pod vedením pedagoga volného času Tomáše Štěpánka ve spolupráci se speciální pedagožkou Bc. Elvírou Holinkovou. Odsouzení tak získávají základní pracovní návyky a pocit uspokojení z dobře vykonané práce.

Pavlaína Lorenzová

SVĚTLÁ nad SÁZAVOU • Ne každá žena, která se ocitne ve vězení, si chce svůj trest jen tak nečinně odsedět. Najdou se mezi nimi i takové, které chtějí být užitečné a nějak pomáhat. Již od letošního jara se vybrané odsouzené jednou týdně podílejí na úklidu města bez nároku na finanční odměnu.

Pomocnou ruku podaly odsouzené také ochranářům přírody. Ochotně souhlasily, že budou docházet do Stanice ochrany fauny AOPK ČR v Pavlově a tam se zapojí do potřebných brigádnických prací. Vědí, že stanice pomáhá handicapovaným a ohroženým zvířatům, která by sama v přírodě nepřežila. A i proto by řada z nich uvítala tuto pomoc jako stálou práci bez nároku na mzdu. „Je to bez diskuse práce, která člověku něco dává,“ řekla jedna z nich.

Ing. Eva Hodná

Nové hřiště

ODOLOV • V dřevomodelářské dílně odolovské věznice se celé léto pilně pracovalo. Odsouzení vyráběli vybavení dětského hřiště v Úpici. Klády dřeva se pod jejich rukama postupně proměnily na dvě houpačky, dvě hrazdy, pyramidu a prolézací stěnu s miniaturním lanem a horolezeckou stěnou v miniaturním provedení. V první polovině září se odsouzení podíleli i na montáži přímo na místě. Děti z úpických škol a školek se teď při procházce do přírody mohou vyřádit na bezpečném a hezky vybaveném hřišti.

Ing. Eva Linhartová, vychovatelka

Vězeňské píšťalky

HEŘMANICE • Evropský den bez aut 22. září odpískaly děti v Ostravě-Prívově šedesáti dřevěnými píšťalkami, které pro ně vyrobili odsouzení v dřevomodelářské dílně ve Věznici Heřmanice. „Loni jsme na Den bez aut vyráběli jojo a na jarní Den Země měly děti radost z dřevěných klíčenek z naší dílny,“ uvedla Martina Řehová, pedagožka volného času.

(vfn)

Mistr Evropy ve věznici

BĚLUŠICE • Semináře na téma kulturistika, kondiční cvičení a zdravý životní styl, který se uskutečnil 18. října v bělušické věznici, se jako host zúčastnil mistr Evropy v kulturistice v kategorii do 85 kg z roku 1975 Petr Stach. Padesátce přítomných odsouzených vyprávěl o těžkých začátcích kulturistiky v bývalé ČSSR, kdy se posilování odehrávalo

v amatérských podmínkách a nebylo možné konfrontovat dosažené výsledky se sportovci vyspělých západních zemí. V diskusi se odsouzení zajímali nejen o správné techniky posilování, ale i o stravování a doporučené potravinové doplňky.

Luboš Marek, pedagog volného času, mjr. Ing. Jiří Vávra

Na vycházce

HORNÍ SLAVKOV • Účelem extramurálních aktivit pro odsouzené z výstupního oddělení je, aby se odsouzený dostal do kontaktu s prostředím, situací a lidmi mimo penitenciární prostředí. Výcházka na 22 let odsouzeného J. K. za doprovodu odborných zaměstnanců, psychologa věznice a sociální pracovnice oddělení výkonu trestu, kterou schválil ředitel věznice, byla první, jež se ve Věznici Horní Slavkov uskutečnila.

Odsouzený se ve městě Horní Slavkov seznamoval se změnami, které nastaly ve společnosti během jeho pobytu za mřížemi, zašel si na úřad práce, aby se naučil vyřídit si záležitosti, které bude muset absolvovat po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Ještě bude muset zvládnout dopravní situaci, běžný nákup a mnoho dalších běžných věcí. Vzhledem k tomu, že nemá žádné rodinné zázemí a za dlouhá léta věznění ztratil i schopnost postarat se o sebe, bude na specialistech oddělení výkonu trestu, aby vstoupili v jednání se subjekty, které mu pomohou najít uplatnění a místo ve společnosti. Dál už půjde vlastní cestou. Držme mu palce.

Pavla Lorenzová

NOVÍ KADEŘNÍCI

OSTRAVA • Dalších osm odsouzených se po úspěšném absolvování kurzu Pánský kadeřík vrátí z ostravské vazební věznice do svých domovských věznic, kde budou v této profesi pracovat. Své praktické dovednosti a teoretické znalosti předvedli 20. 10. 2006 před pedagogy Integrované střední školy oděvní, služeb a podnikání v Ostravě-Porubě. Certifikát o úspěšném absolvování kurzu, který platí i po propuštění na svobodu, novým kadeříkům předal za přítomnosti zástupců školy ředitel Vazební věznice Ostrava plk. JUDr. Jan Hlislík. Do konce letošního roku absolvuje tento kurz ještě devět osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

(mb)

Odsouzení na fotbale

KYNŠPERK n. OHŘÍ • Utkání mezi fotbalovými mužstvy Baník Sokolov a FK Chmel Blšany navštívilo v polovině října v doprovodu zaměstnanců vězeňské služby osm vybraných odsouzených, kteří trvale aktivně a vzorně přistupují k plnění povinností.

(pb)

J. Pleváková mezi českými a italskými policisty

Vzpomínka na Bergamo

V době, kdy jsem sloužila u Policie ČR, jsem se stala členkou Mezinárodní policejní asociace, konkrétně územní skupiny IPA 114 Praha, která již dlouho udržuje přátelské vztahy s italskou národní sekcí. V Itálii IPA sdružuje kromě policistů také příslušníky justiční stráže a vězeňské služby. To, že tomu tak není u nás, považuji za velkou škodu pro policii i vězeňskou službu.

Ríká se, že přátelství mezi lidmi nezná hranic. Přidáte-li k tomu ještě stejné profesní zájmy, pak ani případná jazyková bariéra není velkou překážkou. Tuto zkušenost jsem si odnesla z loňského Mezinárodního setkání IPA v Bergamu, kam byla pražská delegace členů IPA pozvána prezidentem Sdružení místních policií v Lombardii panem Giuseppem D'Urgolo a IPA Bergamo.

Na nádvoří bývalého kláštera, který město Bergamo využívá pro nejrůznější kulturní události, stálo najednou 220 policistů z celé Itálie se svými služebními motocykly. Byly vidět nejen moderní stroje, ale i ty starší, lze říci až historické. Mým největším zážitkem byla jejich spanilá jízda za zvuků sirén po městě a pak jízda do 80 km vzdáleného Colli di San Fernando, kde se při slavnostním zasedání hodnotila celoroční činnost Sdružení místních policií za přítomnosti vedení policie, politických a správních představitelů regionu. Italští kolegové nám umožnili také prohlídku operačního střediska policie v metropoli Lombardie, ve třímilionovém městě Milán. Podle mého srovnání i v tak velkém městě funguje operační středisko podobně jako v Praze. Náš pobyt byl po všech stránkách perfektně připraven a našim kolegům z Bergama máme co vrátit.

Npor. Jarmila Pleváková, VV Praha-Pankrác

Mezinárodní policejní asociace

International Police Association (IPA) je největší světová organizace sdružující policisty jako jednotlivce. Založil ji 1. ledna 1950 anglický policista Arthur Troop (1914–2000), který pro heslo asociace zvolil esperanto: „servo per amikeco“ (služba přátelstvím).

IPA má 300 tisíc členů sdružených v 58 národních sekcích, česká sekce vznikla v roce 1991 a dnes má 224 územních skupin. Nejvyšším představitelem IPA je od roku 1994 Michael Odysseos z Kypru. Cílem IPA je sdružovat příslušníky policejních služeb bez rozdílu postavení, hodnosti, pohlaví, rasy, barvy pleti, řeči a náboženství a bez ohledu na to, zda se jedná o policistu v aktivní službě nebo v důchodu. Usiluje o přátelské vztahy a spolupráci na mezinárodní úrovni. Podporuje dodržování základních lidských práv, která jsou zakotvena v prohlášení Spojených národů z roku 1948. Rozvíjí kulturní vztahy, možnosti všeobecného vzdělávání, profesní výměnu zkušeností a vzájemnou pomoc v sociální oblasti mezi všemi svými členy. V rámci svých možností chce přispívat k mírovému soužití všech národů a zachování míru ve světě.

Arthur Troop

(lb)

Kurz instruktorů sebeobrány

STRÁŽ pod RALSKEM • Vedení institutu vzdělávání VS ČR navázalo na započatou práci v oblasti celoživotního vzdělávání (kurz instruktorů sebeobrány) a ve dnech 9.–13. 10. 2006 uspořádalo pod vedením mjr. Milana Takáče a kpt. Jiřího Kudrny specializační kurz instruktorů sebeobrány II. Hlavním obsahem práce skupiny dvaceti povolaných pří-

slušníků bylo zdokonalit jejich bojové umění, a to především v oblasti obrany střetného boje proti sečným, bodným a střelným zbraním s cílem co nejrychlejší a neefektivnější eliminace nebezpečného ozbrojeného pachatele v rámci řešení mimořádných situací připadajících v úvahu při plnění úkolů vězeňské služby.

Dalším tématem byl nácvik taktiky a řešení mezních situací při provádění eskort nebezpečných osob a osob v režimu zvláštní ochrany v souladu se zákonem č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka. Z nácviku jednoznačně vyplynulo, že se jedná o velmi závažnou problematiku náročnou na teoretickou i praktickou přípravu, kterou nelze v současné době dostatečně profesionálně zajistit vzhledem k tomu, že ji určení příslušníci provádějí vedle dalších běžných služebních úkonů (standardní eskorty, předvádění vězňů osob atd.).

Při závěrečném vyhodnocení a předání osvědčení o absolvování kurzu, které opravňuje a zavazuje absolventy k předávání získaných a zdokonalených znalostí, zazněla zajímavá myšlenka o vhodnosti zřízení tří profesionálních skupin, které by se uvedené problematice věnovaly v rámci základní služební náplně, a byly tak schopny adekvátně reagovat na případné ataky ze strany organizovaného zločinu. Věřím, že touto myšlenkou se bude vedení VS ČR do budoucna zabývat a zváží všechny aspekty takové služby, která by se měla stát prestiží a ctí pro příslušníky, kteří by zvládli přijímací podmínky do takovéto speciální skupiny.

*Mjr. Vlastimil Kříž,
zástupce vedoucího oddělení
VaJS VV Brno*

Hasiči v akci

VŠEHRDY • Je 23. října 10 hodin dopoledne a klidný chod věznice narušuje pronikavé houkání hasičského vozu, který projíždí hlavní branou věznice a míří do prostoru ubytoven. Naštěstí jde pouze o pravidelný měsíční výcvik dobrovolného záchranného hasičského sboru věznice. Po dvou hodinách výcvik končí. Ještě smotat hadici, uvést vůz do pořádku a každý člen jednotky se vrací ke své práci. Dozor nad vším má bezpečnostní a požární technik věznice pan Pavel Plachý, kterého jsem po výcviku požádala o krátký rozhovor.

Jak byste hodnotil dnešní odbornou přípravu hasičské jednotky?

Výcvik proběhl v pořádku. Všichni členové jednotky mají již své úkoly zažité a každý z nich ví, kde je jeho místo. Celou akci řídí velitel hasičské jednotky, se kterým jsem denně ve spojení. Zároveň vykonává i funkci preventisty na úseku požární ochrany ve věznici.

Nemáte problémy s docházkou, když jsou zde zařazeni jak občanští zaměstnanci, tak příslušníci, kteří pracují na směny?

S tím problémy nemíváme. Výcvik probíhá každý měsíc ve dvou dnech tak, aby se vystřídalí všichni členové hasičské jednotky. Dohromady jich je třináct. Bereme ohledy i na řidiče-strojníky, kteří jsou dost vytížení, ale bez nich to nejde. K výcviku se vydává nařízení ředitele věznice, takže termín je znám dopředu.

Museli jste za dobu působení hasičské jednotky věznice zasahovat naostro?

Největší akci jsme zažili v Praze při odstraňování škod po povodních v roce 2002, kdy jsme pomáhali při odčerpávání vody ze sklepů. Naposledy jsme zasahovali letos při zahoření na školském středisku, kdy si jeden z odsouzených dal do kapsy kabátu špatně uhašený nedopalek. Naštěstí z toho bylo jen plno dýmu a nikomu se nic nestalo.

Bronislava Vetešníková

Členové hasičské jednotky. Zleva Vojtěch Vetešík, velitel jednotky, npor. Vladimír Mojžíš, nstrm. Josef Vavřík-Kočí, zástupce velitele hasičské jednotky, nstrm. Radek Petrů, nstrm. Luděk Russe, pprap. Vladimír Kovár

Psychologové školili personál uprchlických zařízení

ČR • Dva psychologové vězeňské služby – PhDr. Jan Sochůrek, Ph. D., z Institutu vzdělávání VS ČR a PhDr. Vladimír Indra z heřmanické věznice – seznámili počátkem září na žádost Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR jejich sociální pracov-

níky s tím, jak mají jednat v krizových situacích.

„Vystoupení obou odborníků bylo vysoce profesionální a zároveň lidsky podané a setkal se s velkým zájmem našich účastníků školení, větší sociálních pracovníků. Posluchači ocenili ze-

jména odbornou erudici, zkušenosti, způsob podání a v neposlední řadě smysl pro humor v těchto nelehkých profesích Vašich zaměstnanců,“ napsal v děkovném dopise personalista Správy uprchlických zařízení MV PhDr. Zdeněk Svoboda.

(vfn)

Konference ICPA ve Vancouveru

Mezinárodní sdružení nápravných a vězeňských zařízení – tak by se dal volně přeložit název International Corrections and Prisons Association, instituce známé spíše pod zkratkou ICPA. Navzdory své nedlouhé historii (sdružení bylo založeno v září 1997 z kanadské iniciativy) se ICPA utěšeně rozvíjí a rozšiřuje členskou základnu, čehož dokladem je více než 300 účastníků 8. výroční konference (včetně patnácti generálních ředitelů), která se ve dnech 22. až 26. října 2006 konala v kanadském Vancouveru.

Zástupci VS ČR se konferencí ICPA zúčastnili již několikrát – Ottawa 2000, Nizozemsko 2001, Miami 2003 (zde bylo tehdejší generální ředitelce Kamile Meclové uděleno nejvyšší ocenění ICPA za celoživotní přínos v oblasti vězeňství), Peking 2004, Edinburgh 2005 – a příležitost k rozšíření profesních obzorů a navázání nových kontaktů si nenechali ujít ani tentokrát. Jejimi delegáty na konferenci byli genmjr. PhDr. Luděk Kula, generální ředitel, a plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger, 1. náměstek generálního ředitele.

Hlavními tématy 8. výroční konference byly problematika stále různorodějšího složení vězeňské populace, návrat odsouzených zpět do společnosti a právní aspekty spojené se zacházením s teroristy ve věznicích. V rámci několika plenárních zasedání a 30 workshopů se však hovořilo i o jiných oblastech a zástupci pěti kontinentů přiblížili problémy, se kterými se potýkají. Zapomínat nelze ani na soukromý sektor, který má na konferencích ICPA své místo od samého počátku a bez jehož účasti si již současné

vězeňství nelze představit. A možnost navštívit věznici dle vlastního výběru dnes již nechybí na žádné konferenci. Podívejme se tedy blíže na účast delegace VS ČR a na aktivity, které ze svého pohledu považuje za důležité a přínosné.

Kromě plenárních zasedání s obecnějšími tématy se delegace zúčastnila především workshopů zabývajících se evropskými problémy, návratem odsouzených do společnosti a organizovaným zločinem a terorismem. Došlo i k velice zajímavému (a perspektivnímu?) kontaktu se soukromým sektorem.

Evropskou sekci moderovali *Leo Jansen* a *Jan van den Brand* (známe ho jako vedoucího projektu Phare, který ve VS ČR probíhal v letech 2002 až 2003). Dozvěděli jsme se, že přestože v Nizozemsku mají více než 30 000 odsouzených k alternativním trestům, počet odsouzených ve věznicích roste. Vzhledem k tomu, že efektivnost trestu odnětí svobody má své hranice, rozhodlo se nizozemské ministerstvo spravedlnosti k razantním krokům: modernizace věznic, navýšení kapacity, zefektivnění výkonu trestu odnětí svobody a větší pozornost postpenitenciární péči (není bez zajímavosti, že nizozemská vězeňská služba si sociální pracovníky najímá, a to nejen pro tuto oblast). Po loňském velkém požáru ve věznici na letišti Schiphol (11 mrtvých) dochází k velkým změnám i v oblasti zajištění většího bezpečí uvnitř věznic. Poté, co Norsko zavedlo nástup do výkonu trestu „z volné nohy“, přistupuje k této praxi také Nizozemsko. Neznáme to odněkud? A vzhledem ke skutečnosti, že stále více jednolůžkových cel se přestavuje na dvoulůžkové, zdá se, že doby „holandského hotelu“ pomalu ale jistě mizí v nenávratnu.

Z francouzského příspěvku *Josefíny Alvarové* a *Nadi Vigelové* jsme se dozvěděli o zavedení nového systému zacházení s pachateli sexuálně motivovaných trestných činů. Mají k tomu dobrý důvod – za uplynulých 25 let se totiž počet odsouzených sexuálních deviantů zvýšil osmkrát (zatímco počet odsouzených za ostatní trestné činy pouze dvakrát) a představují 22% celkové vězeňské populace. Projekt však, stejně jako mnohé obdobné, zapomíná na oběti těchto trestných činů.

Zajímavé byly workshopy na téma re-entry, což je nově prosazovaný termín pro aktivity v oblasti návratu a úspěšného začlenění propuštěných odsouzených zpět do společnosti. Vyslechli jsme smysluplné prezentace zástupců amerických a kanadských nevládních organizací působících v této oblasti *Peggy Ritchiové*, *Jane Browningové*, *Carol Shapirové* a *Artura Wallensteina*. Kromě skutečnosti, že americké vězeňství stojí více než 60 mld. USD ročně, jsme se dozvěděli, že každý rok z amerických věznic vychází zhruba 660 tisíc odsouzených, z nichž dvě třetiny se během tří let po propuštění do věznic vrací. Co tedy, pokud vůbec něco, funguje? Vzdělávání, vzdělávání a ještě jednou vzdělávání. A po propuštění slušné bydlení a zaměstnání. V oblasti postpéče je vzájemná spolupráce mezi vězeňskou službou, probační službou, sociální sítí a nevládními organizacemi nezbytností. Ve Velké Británii a Německu mají velmi dobré zkušenosti s umožňováním odsouzeným opouštět za smysluplnými cíli věznici (avšak ve spolupráci s nevládními organizacemi) a tvrdí, že zneužitých případů je méně než jedno procento. My máme obdobné zkušenosti.

Orit Adatová, bývalá generální ředitelka izraelské vězeňské služby, kterou známe i z jejích dvou návštěv v ČR, hovořila o problému vězněných teroristů. V současnosti je za zmi izraelských věznic 10 000 odsouzených klasifikovaných jako „bezpečnostní“, tedy teroristů. Problémem je jejich právní postavení – někde mezi válečnými zajatci, organizovaným zločinem a běžnými kriminálními delikventy. Pouze teroristé se však dožadují mezinárodního uznání a zvláštního postavení. Opravdu tvrdý oříšek.

Vystoupení *Orit Adatové* bylo vysoce kvalifikovaným způsobem doplněno přednáškou *George Barrieho*, profesora mezinárodního práva na univerzitě v jihoafrickém Johannesburgu, na téma „Mohou mít teroristé status válečného zajatce?“. K nejasnostem v této oblasti značnou mírou přispívá i to, že OSN nebyla doposud schopna předložit alespoň obecnou definici teroristy. A tak ten, kdo je pro jednoho zatracovaným teroristou, je pro druhého obdivuhod-

Luděk Kula (uprostřed) s generálním ředitelem skotské vězeňské služby a prezidentem ICPA Tonym Cameronem (vpravo)

ným bojovníkem za svobodu. Shodou okolností právě v Kanadě vstoupil 24. října 2006 v platnost nový zákon o terorismu, který je zde charakterizován jako aktivity motivované politickými, náboženskými, ideologickými nebo národnostními pohnutkami. Status válečného zajatce je jasně definován ženevskou úmluvou; zjednodušeně se jedná o nepřítelů zajatého během válečného konfliktu a v místě konfliktu. Na základně Guantánamo se však nacházejí rovněž „váleční zajatci“ zatčení mimo Afghánistán. Guantánamo je vůbec fenomén par excellence: bylo zvoleno proto, že se nachází mimo výsostné území Spojených států, a tudíž tam neplatí zákony Spojených států. Příslušným právníkům však jaksi „uniklo“, že se nachází na výsostném území Kuby, a tudíž tam platí kubánské zákony. Dále, podle článku 9 Paktu o občanských a politických právech případ každé osoby zbavené svobody musí být postoupen k posouzení kompetentnímu soudu, což v tomto případě není možné a nejspíš k tomu chybí i politická vůle. S guantánamskými vězni-teroristy, které USA považují za válečné zajatce, se tedy pro jistotu nezachází podle žádných zákonů. Co k tomu dodat. Snad jen to, že lidská práva a bezpečnost státu by neměly být v rozporu. Otázkou však zůstává, v jakém vzájemném poměru se tyto dvě obtížně slučitelné oblasti nacházejí či na kterou z nich je kladen větší důraz.

Nelze zapomenout na setkání s panem *Chedem Dracou*, zakladatelem, ředitelem a majitelem v jedné osobě kanadské společnosti CM Security Group. Ched Draca navštívil ČR mnohokrát a o spolupráci s VS ČR projevil živý zájem. Ačkoli montrealská společnost CM Security Group je vedoucím světovým výrobcem bezpečnostních oken a vestavěných prefabrikovaných cel a jí projektované, vybavené nebo postavené věznice se nacházejí na celém světě (jenom na newyorském Riker's Island, největším vězeňském komplexu na světě, má 37 projektů), zaujalo pana generálního něco jiného: systém přestavitelných cel. Jedná se o sadu přemístitelných panelů (představte si klasický japonský domek s pohyblivými a snadno přestavitelnými papírovými stěnami a jste doma) z vysoce odolného materiálu a možností pevné

fixace do stěn, podlah a stropů. V kombinaci s bezpečnostními okny tak věznice získává do jisté míry vládu nad svými kapacitními limity a podle potřeb může ve velice krátké době měnit velikost cel. Další výhodou tohoto systému je, že na základě licence mohou tyto panely vyrábět sami odsouzení. A o tom, že panelové řešení představuje „maximum security“ pro výkon vazby i trestu, se není třeba zmiňovat. Pro záměry vedení VS ČR ve smyslu určitého sjednocení vazebních cel se jednalo o přinejmenším podnětnou inspiraci.

NORTH FRASER PRETRIAL

Konečně něco o navštívené věznici. Ze šesti možností zvolila česká delegace návštěvu vazební věznice North Fraser Pretrial Centre (NFPC), která nepatří do kanadského federálního vězeňského systému (ten se stará pouze o odsouzené s tresty přesahujícími dva roky). Tyto „jails“, jak se jim na rozdíl od federálních „prisons“ říká, spadají většinou pod místního šerifa, tedy městskou nebo provinční policii, a jsou odpovědné za výkon vazby a tresty odnětí svobody do dvou let. Vazební věznice NFPC je

Vazební věznice North Fraser Pretrial Centre

nejmladší (byla otevřena v roce 2001) a zároveň největším vězeňským zařízením v provincii Britská Kolumbie s průměrným denním stavem vězňů mírně přes 600 – jedná se o dospělé obviněné muže a několik odsouzených místním nižším soudem k trestům 1 až 24 měsíců.

Věznice, projektovaná mimochodem již zmíněnou společností CM Security Group, je architektonicky velmi účinně řešena, za což se jí v roce 2000, byla tedy ještě ve stadiu výstavby, dostalo ocenění A. I. A. Justice Facilities Review Recognition Award. Čtyři samostatné ubytovací bloky, každý s operačním střediskem umožňujícím přehledný přímý dohled a napojeným na centrální operační středisko a vlastním vycházkovým prostorem, jednotné červené (!) oblečení obviněných, dostatečně velké prostory pro volnočasové aktivity, čisto, žádný zápach. Personál v čele s ředitelem budil dojem vyrovnaných profiků a ochotně odpovídal na každý dotaz.

Pokud bychom se pustili do srovnávání s obdobnou věznicí u nás, mohlo by takové srovnání vyznít následovně: *Prostředí* – NFPC výrazně účelnější (je nová). *Zabezpečení* – srovnatelné, NFPC výrazněji lepší pouze v porovnání s našimi věznicemi, ve kterých nebyla dokončena modernizace; obvinění mohou telefonovat, blokování signálu mobilních telefonů ani jejich detekce se neprovádějí. Naše řešení bloky signálu ředitele zjevně zaujalo. *Problémy a jejich řešení* – téměř totožné. *Zacházení s obviněnými* – na rozdíl od nás mnoho obviněných pracuje za odměnu asi 5 CAD denně, jinak stejné; stravování probíhá v ubytovacích blocích. Tedy nic dramatického. A to je dobře.

Účastníci, se kterými zástupci VS ČR hovořili, se shodli, že 8. výroční konference ICPA svůj účel splnila a kvalita prezentací má vzestupnou úroveň, což by měla dále potvrdit 9. výroční konference v thajském Bangkok. A propos – není vyloučeno, že hostitelem jubilejní desáté konference ICPA bude Česká republika.

(Více informací naleznou zájemci na webově adrese www.icpa.ca)

Otakar Michl, Kabinet GŘ VS ČR

UTUŽUJÍ PŘÁTELSKÉ VZTAHY

KREMŽE, Rakousko • V polovině září se tříčlenná delegace z Vazební věznice České Budějovice, kterou vedl její ředitel z pověření pplk. František Melka, zúčastnila mezinárodního běžeckého půlmaratonu v rakouské Kremži, na který je pozvali jejich kolegové z věznice Stein, s níž Jihočechy pojí dlouhodobé, dokonce písemně stvrzené přátelské kontakty.

Těsně před odjezdem bohužel jeden z nominovaných českobudějovických běžců onemocněl, a tak se na startu 21,097 km dlouhého závodu, do nějž se kvalifikovalo 4389 běžců, objevil jen pprap. J. Přáček. Jeho umístění

přesně v polovině startovního pole odpovídalo jeho možnostem a aktuální sportovní výkonnosti.

V Kremži však nešlo jen o sportovní zápolení, ale i o přátelské setkání. České výpravě se osobně věnoval zástupce ředitele věznice Stein plk. Helmut Hrdina a právnička Mag. JUDr. Karin Pistracherová. Na závěr své návštěvy naše delegace předjedнала účast kremžských fotbalistů na 7. ročníku Vánočního turnaje v malé kopané v Českých Budějovicích

Mjr. Zdeněk Kouba, rada VS – vedoucí oddělení VaJS

Pprap. Jiří Přáček (v červené čepici) těsně před cílem

Na skok do Polska

Ředitel karvinské a wojkowické věznice Ján Lazár a Krzysztof Machowicz (vpravo) podepsali dohodu o spolupráci

WOJKOVICE, Polsko • Představitelé karvinské věznice v čele s jejím ředitelem plk. JUDr. Jánem Lazárem navštívili 20. října věznici Wojkovic v Polsku, aby tam podepsali dohodu o vzájemné spolupráci, která podporuje výměnu informací včetně vzájemných pracovních a rekreačních pobytů příslušníků a zaměstnanců a účastí na sportovních akcích.

Polské kolegové své hosty provedli novou částí věznice pro výkon vazby, ukázali jim specializované oddělení pro výkon trestu odsouzených se závislostí na alkoholu a nakonec je pozvali na tradiční vězeňský festival Blues za mřížemi. Rozloučili se s tím, že se brzy uvidí na turnaji v malé sálové kopané v Karviné.

Marcela Struhalová

Projekt pro učitele ve věznicích

VOUGHT, Nizozemsko • LETOS V ŘÍJNU SE V NIZOZEMSKÉM VOUGHTU KONALO SETKÁNÍ ÚČASTNÍKŮ MEZINÁRODNÍHO PROJEKTU TTIP (DEVELOPING TRAINING PROGRAMMES FOR QUALIFIED TEACHERS TO TEACH IN PRISONS). ZA VĚZEŇSKOU SLUŽBU ČR SE HO ZÚČASTNIL VRCHNÍ ŘEDITEL KABINETU GENERÁLNÍHO ŘEDITELE PLK. PHDR. MILOSLAV JÚZL, PH. D., A JEHO ZÁSTUPKYNĚ KPT. MGR. GABRIELA SLOVÁKOVÁ. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA BYLA K ÚČASTI NA PROJEKTU PŘÍZVÁNA PRODĚKANEM PEDAGOGICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ DOC. PHDR. JIŘÍM NĚMCEM, PH. D., KTERÝ JE ZÁROVEŇ GARANTEM ZA ČESKOU REPUBLIKU.

Plk. PhDr. Milošlav Jůzl, Ph. D., doc. PhDr. Jiří Němec, Ph. D., kpt. Mgr. Gabriela Slováková

Projekt se začal uskutečňovat v rámci programu SOCRATES již v roce 2004 za účasti vybraných evropských zemí (Malta, Dánsko, Itálie, Nizozemsko, Portugalsko, Norsko a Česká republika) a zástupců Evropské asociace pro vzdělávání ve vězeňství (EPEA). Hlavním cílem je vytvořit specializační kurz, který by kvalifikoval profesionální učitele pro výuku ve věznicích. Projekt vznikl především na základě potřeby seznámit učitele se specifickým prostředím pro výuku a s cílovou skupinou, jejími potřebami a problémy. Ještě před započtím tvorby programu pro učitele ve vězeňství provedly jednotlivé země menší výzkum

přímo ve věznicích, který byl zaměřen na zjišťování potřeb a názorů odsouzených, ale také na kvalitativní výzkum zkušeností a praxe učitelů, kteří již v prostředí věznic úspěšně působí. V České republice výzkum prováděli doc. J. Němec a Mgr. G. Slováková za pomoci studentů Masarykovy univerzity, a to ve věznicích Světlá nad Sázavou a Valdice (výhledově se plánuje jeho rozšíření). Poděkování za výbornou spolupráci patří ředitelce Věznice Světlá nad Sázavou plk. Mgr. Kamile Meclové a řediteli Věznice Valdice plk. JUDr. Karlu Kocourkovi, vedoucím ŠVS ve Světlé nad Sázavou a ve Valdicích JUDr. Františku Čadovi a Ing. Zdeňkovi Bartoňovi a jejich kolegyňám a kolegům, kteří se výzkumu účastnili.

V současné době se tvoří obsah kurzu, který by měl integrovat zkušenosti účastnických zemí s výukou ve věznicích a prezentovat evropskou dimenzi dané problematiky.

Po posledním pracovním setkání skupiny v Lisabonu v únoru 2007 bude projekt ukončen a slavnostně uzavřen v květnu 2007 v České republice. O výsledcích projektu budeme čtenáře Českého vězeňství informovat.

www.ttip.info

(gs)

Ilavská věznice slavila 150 let

ILAVA, Slovensko • Ve dnech 20.–21. října 2006 se ředitel Věznice Heřmanice plk. JUDr. Ladislav Mička s vedoucí ekonomického oddělení Ing. Janou Procházkovou a vrchní všeobecnou sestrou Darinou Radovou zúčastnili oslav při příležitosti 150. výročí vzniku Ústavu na výkon trestu odňatí svobody a Ústavu na výkon vazby Ilava.

Slavnostní projevy na společenském setkání přednesl ředitel ilavské věznice plk. Mgr. Ladislav Resek, státní tajemník Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky JUDr. Daniel Hudák a generální ředitel Zboru väzenskej a justičnej stráže SR gen. JUDr. Oto Lobodáš. Při této příležitosti byli oceněni vybraní zaměstnanci věznice, bývalí zaměstnanci a pozvaní hosté. Po skončení oficiální části následovala prohlídka starobylého hradu a věznice a konala se vernisáž výstavy o historii slovenského vězeňství. Na společenském večeru v Trenčíně měli pracovníci slovenských, maďarských a českých věznic příležitost vyměnit si své zkušenosti. Druhý den provedl ředitel Resek českou delegaci moderním rekreačním zařízením věznice Omšenie v Trenčianských Teplicích.

(ufn)

OSLAVOVALI SPOLEČNĚ

V Trenčianských Teplicích

TRENČÍN, Slovensko • Oslav Dne vězeňství 6. října se na pozvání slovenských kolegů z Nemocnice pre obviněných a odsúdených a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Trenčíne zúčastnila i šestičlenná delegace z Vazební věznice Brno, vedená zástupcem ředitele Mgr. Petrem Kolouchem, a fotbalový tým VV Brno.

Slovenští partneři zajistili bohatý celodenní program, který začal návštěvou rekreačního zařízení Zboru väzenskej a justičnej stráže SR v Trenčianských Teplicích – Omšenie, pokračoval prohlídkou Trenčína a byl završen utkáním v kopané na hřišti v Soblahově. Před soutěží pronesl služební zástupce ředitele věznice Trenčín pplk. Mgr. Miroslav Petřík slavnostní řeč k oslavám Dne vězeňství, přivítal mezi slovenskými zaměstnanci kolegy z ČR, a především vyzvedl účel mezinárodní spolupráce mezi partnerskými věznicemi. Fotbalová soutěž byla zahájena pokutovými kopy, na kterých se podle trenčínské tradice podíleli také příslušníci včetně příslušnic, kteří nebyli nominováni do sestav přítomných fotbalových mužstev. Vítězové této disciplíny byli odměněni věcnými cenami. Fotbalový zápas mezi Vazební věznicí Brno a domácí věznicí Trenčín skončil 5:2 ve prospěch českých příslušníků.

Kpt. Mgr. Dušan Gáč, rada VS – zástupce vedoucího oddělení VaJS

KOŠICE, Slovensko • Na pozvání ředitele Ústavu na výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody v Košicích plk. JUDr. Jozefa Nadě se oslav Dne sboru vězeňské a justiční stráže Slovenské republiky zúčastnil také ředitel Vazební věznice Ostrava plk. JUDr. Jan Hlislík spolu s vybranými zaměstnanci. Součástí akce byl turnaj v minikopané, šipkách a tenise ve sportovním areálu v obci Kechnec, na němž strm. Juraj Tarča a prap. Tomáš Bednařík vybojovali v čtyřhře v tenise krásné 3. místo a v šipkách se umístil kpt. Rostislav Lokaj rovněž na 3. místě.

U příležitosti slavnostního vyhodnocení sportovního dne předal ředitel VV Ostrava svému košickému protějšku Medaili VS ČR I. stupně, jeho zástupcům pplk. Mgr. Ivanu Kalafusovi a pplk. Ing. Vladu Vojtovi Medaili VS ČR II. stupně a vedoucímu referátu npor. Martinu Papcúnovi Medaili VS ČR III. stupně.

(mb)

Sportovci VV Ostrava

Na stáži v Leopoldově

Účastníci stáže se slovenskými kolegy

LEOPOLDOV, Slovensko • Na základě dohody o spolupráci uzavřené v květnu letošního roku mezi Věznici Valdice a Ústavem na výkon trestu odnětí svobody a ústavem na výkon vazby Leopoldov se začátkem října konala v Leopoldově první pracovní stáž pracovníků Věznice Valdice. Účastníci se na ní seznámili s prací na úsecích podle svého zaměření a se svými slovenskými kolegy si vyměnili cenné zkušenosti.

Pracovní stáž proběhla v přátelské atmosféře a ukázala prospěšnost obdobných projektů.

Por. Mgr. Daniel Vinkler

DCERA, MANŽELKA, MATKA, BABIČKA (A DÍTĚ) VE VĚZENÍ

Takový název nesl seminář Vězeňské duchovenské péče (VDP), který se uskutečnil za branami ženské věznice ve Světlé nad Sázavou. Na akci se sjelo ve středu 11. října téměř padesát duchovních z celé republiky z 10 církví a 22 věznic z celé ČR. A proč právě ve věznici? Z prostého důvodu, neboť právě církev patří mezi neaktivnější nestátní subjekty, které významně napomáhají při naplňování účelu trestu odnětí svobody.

VDP je dobrovolným sdružením křesťanů – duchovních i laiků, kteří byli vedením svých církví pověřeni duchovenskou službou ve věznicích a vazebních věznicích Vězeňské služby České republiky. VDP působí na základě spolupráce a vzájemné tolerance církví a náboženských společností v ekumenickém duchu a udržuje těsné vztahy s Ekumenickou radou církví v ČR a Českou biskupskou konferencí.

Duchovní služba církví a náboženských společností spočívá především v konání bohoslužeb, pastorační činnosti a v možnosti individuálních rozhovorů s odsouzenými, kteří o to projeví zájem. Podílejí se ovšem také na organizování nejrůznějších kulturních a osvětových akcí, ať už se jedná o besedy s odsouzenými, pořádání přednášek či hudebních vystoupení a koncertů.

Velmi pozitivně je vnímána materiální pomoc vězňům či podmíněně propuštěným. Církev také pomáhá odsouzeným po propuštění nalézt ubytování, případně jim poskytuje pomoc při hledání zaměstnání. Velmi cenné jsou také individuální návštěvy odsouzených a poskytování specifických druhů pomoci při řešení jejich aktuálních problémů.

Ing. Eva Hodná

SVĚTLÁ VZPOMÍNKA NA SVĚTLOU

Když se řekne Světlá nad Sázavou, většina lidí, kteří se pohybují ve vězeňském prostředí, si představí moderní věznici, v níž si odpykávají svůj trest matky společně se svými ratoolestmi. Někteří se nad touto praxí pozastavují a také ji kritizují. Jak je možné, že nevinné děti pykají se svými matkami? Mnozí tato slova asi nahlas nevysloví, zato je zcela jistě přechovávají ve svých myslích. A to nemluvím o veřejnosti, která bývá často nespokojená s tím, jak se vězňům mnoho dovoluje, že místo zaslouženého trestu prožívají „havaj“ a že jsou zaopatřováni „z našich daní“, což okolo sebe slýchávám až příliš často.

Na návštěvu do ženské věznice ve Světlé nad Sázavou jsem se těšila již několik dnů před samotným odjezdem, protože jsem byla nesmírně zvědavá zejména na soužití odsouzených žen – matek s jejich vlastními dětmi za mřížemi. Musím se přiznat, že ani já sama jsem si nebyla moc jistá tím, zda je to vlastně tak úžasné, aby děti byly zavřené ve vězení, když samy nic neprovedly. Ale mé obavy byly postupně během dne rozptýleny pohledem na skutečnost, která byla příjemně překvapivá. Už při příjezdu mne pozitivně naladila jednak malebná okolní krajina, v níž se věznice nachází, jednak také zánovní a čistotou zářící vstupní brána, u níž jsem si s trochou závisť vzpomněla na vstup do věznice, kde vypomáhám jako dobrovolnice. Rozdíl byl opravdu markantní.

Dalším z milých překvapení byla společenská místnost, v níž jsme se shromáždili, protože připomínala svými veselými barvami spíše dětskou hernu. Při příchodu do přednáškového sálu nás uvítala sympatická odsouzená slečna, která nám

Ředitelka věznice plk. Mgr. Kamila Meclová nás seznámila s historií věznice, jež bývala dříve zařízením pro školy v přírodě. Kvůli nedostatečné kapacitě ve věznicích prošly tyto budovy rozsáhlou rekonstrukcí a začala je spravovat vězeňská služba, takže od listopadu roku 2000 zde byly ubytovány první odsouzené ženy, přičemž v současnosti jich zde žije asi 450. Jsou rozděleny do různých skupin. Jednu skupinu tvoří trvale pracovní nezařaditelné odsouzené ženy, další jsou mladistvé odsouzené, také zde žijí odsouzené s poruchou duševní a poruchou chování.

V jedné z budov přebývají matky se svými ratoolestmi do tří let, o což se velmi zasloužila právě paní ředitelka, která je asi dodnes na jedné straně vyzdvihovala do nebe, zatímco z druhé strany musí čelit palbě kritiky. Ale to je vlastně obvyklé, pokud člověk udělá něco neobvyklého, něco, co se vymyká dosavadním vyjetým kolejím, pokud jde cestou novou a neotřelou, pokud zkouší ještě nevyzkoušené. K prosazování nových myšlenek je vždy potřeba mít velký kus odvahy a myslím, že v tomto případě může být autorka projektu právem pyšná.

Na vlastní oči jsem se přesvědčila o tom, že prostředí, v němž matky své děti vychovávají, je možná v některých případech mnohem hezčí, než když se staraly o své děti na svobodě. Veselé bavy, zánovní hračky, všude krásně uklizené, spokojené děti a spokojené, i když asi trochu unavené maminky. Jistěže i děti ve Světlé asi také někdy zlobí a matky jsou nevrle a nevy spalé, ale to je obvyklé i mimo tyto zdi. Důležitá je nová možnost, která je zde nabízena, a s ní také nová naděje, že život nekončí tím, že se někde stala naší vinou chyba, ale téměř vše může být odpuštěno i napraveno. Maminka nemusí kvůli své chybě opouštět své dítě a ono nemusí pobývat v dětském domově odtržené od své rodiny. Možná je jen trochu škoda, že matka nemá moc času na své vlastní vzdělávání nebo odpočinek, protože se musí plně věnovat dítěti a může pouze pečovat o jeho aktivity a rozvíjet, což musí být nadlidsky náročné. Každý člověk potřebuje alespoň minimum času pro rozvíjení sebe sama.

Přece je ale tato věznice ve Světlé světlým bodem našeho vězeňství, a to nejen proto, že je

předala natištěné programy, a také jsme si mohli vzít z košíku malou pozornost „podniku“ – uháčkovanou peněženku s keramickým dárečkem, což obojí vytvořily zdejší zřejmě velmi šikovné a zručné ženy, matky nebo babičky. Po zasednutí k bohatě prostřeným stolům nás srdečně přivítala předsedkyně VDP Renata Balcarová a spolu s naší kolegyní paní farářkou Milenou Cicálkovou jsme se mohli zamyslet nad podobností o rozsévání, čímž jsme si připomněli, co je jedním z našich hlavních farářských úkolů.

všude krásně a světle vymalováno, že je zde příjemné a čisté pracovní prostředí, ale především proto, že je tady mnoho možností, jak se něčemu novému přiučit, je možno si vybrat ze široké nabídky kroužků a různých vzdělávacích kurzů, které mohou navštěvovat odsouzené ženy bez dětí. Mladší ženy dávají přednost kroužku péveckému a aerobiku, zatímco starší nebo uzavřenější pracují na zahradě a věnují se šití nebo pletení.

Při prohlídce jednotlivých částí věznice jsem si v keramické dílně připadala jako na výstavě a skoro jsem záviděla těm, které usedaly do školních lavic, aby se naučily německy nebo anglicky. Zkrátka kdo opravdu chce svůj život zkvalitnit, může s tím začít právě ve Světle. Mezi důležité záchytné body patří také členové místní skupiny VDP, zejména kaplan této věznice Miroslav Čejka, který, jak jsme se přesvědčili, má velmi dobré vztahy s vedením, sociál-

ními pracovníky a speciálními pedagogy. Díky tomu jsme dokonce mohli naslouchat skupince žen, které byly ochotné se s námi podělit o své životní příběhy, prohry, výhry a zkušenosti, které by nikdo z nás asi zakusit nechtěl.

Nakonec nám ještě na rozloučenou zazpívala místní hudební skupina Výtržnice, jejíž nezapomenutelné vystoupení bylo odměněno bouřlivým potleskem. Úplnou tečku udělala skupina předvádějící aerobik, takže bylo vidět, že tady se opravdu snaží žít podle možností naplno. A já jen doufám, že ta žena, na jejíž dárek v podobě čtyřlístku se právě dívám, bude mít v dalším životě tolik štěstí, aby se nemusela vracet zpátky do nesvobody. A stejně tak i mnohé další.

*Mgr. Simona Tesařová,
účastnice semináře VDP*

Nástupní kurz VDP

Letos stejně jako v minulém roce se formou teologického semináře Církve adventistů sedmého dne na Sázavě konal „nástupní kurz“ pro nové členy, kteří chtějí na půdě věznice ČR sloužit pod hlavičkou o. s. Vězeňské duchovenské péče (VDP). Jako předsedkyně této organizace si přeji, aby ti, kteří docházejí do věznic v naší republice v rámci dobrovolné duchovní služby, měli alespoň minimum povědomí o prostředí, ve kterém slouží, stejně tak jako o těch, kterým slouží. Mám za to, že i toto může být cesta k pozitivní osvětě VS pro širokou veřejnost.

Témata přednášek, videoprezentace, animace a diskuse frekventanty semináře zaujaly. Anonymně vyplněná anketa na závěr kurzu

potvrdila, že vynaložené úsilí všech splnilo svůj účel. Potěšující je, že sami frekventanti vyjadřovali svůj posun v chápání vězeňské služby jako takové, vězeňského prostředí i populace ve VV a VTOS.

Osobně si velice vážím přístupu generálního ředitele VS ČR genmjr. PhDr. L. Kuly, vrchního ředitele Kabinetu GR plk. JUDr. M. Jůzla, Ph.D., ředitelů odborů plk. Mgr. M. Hospodky a plk. JUDr. M. Mádleho a všech přednášejících, jmenovitě PhDr. E. Biedermannové, pplk. Ing. R. Coloně, plk. B. Baudyš a pplk. Bc. L. Beránka. Právě díky nim mohl být nástupní kurz VDP tak úspěšný.

Renata Balcarová, předsedkyně VDP

Jsme rodina

RÝNOVICE • Na již třetí setkání se svými rodinami, které se konalo 30. září ve Věznici Rýnovice, se vybraní odsouzení pečlivě připravovali celou sérii besed o partnerství, manželství a rodičovství. Besedy probíhaly v období pěti týdnů pod vedením kaplanky věznice Mgr. Květoslavy Jakubalové. Účelem setkávání je ukázat pohled na zdravou a fungující rodinu tak, jak je představována mladým lidem připravujícím se na církevní sňatek. Kromě církvi totiž dnešní seku-larizovaná společnost nevěnuje tomuto závažnému tématu téměř žádnou pozornost a názory na hodnotu manželství a rodinu jsou značně

zkreslené. Kromě toho mnoho mladých mužů, se kterými pracujeme, nezažilo fungující rodinu, ale vyrostlo v rodinách neúplných, kde role otce a matky byla často pouze suplována. Na akci Jsme rodina se podílejí členové docházejících církví spolu s oddělením výkonu trestu. Součástí je vždy povídání o roli muže a ženy v manželství i o manželské krizi. Tentokrát přednášel jablonecký děkan ČRK Mgr. O. Kolář. Pohoštění pro své blízké připravili sami odsouzení ze surovin zakoupených v kantýně a postarali se také o živou hudbu k poslechu i společnému zpěvu.

K srdečné atmosféře, která se podobala v mnohém tomu, co známe ze setkání probíhajících v církvích, přispěla nemalou měrou malá Barborka. Shodou okolností ten den slavila své třetí narozeniny a její bezprostřednost byla nakažlivá. Bylo až dojemné sledovat, jak se všichni přítomní snaží spoluprožít s Barborkou a její rodinou tuto slavnou událost. Nechyběl ani dort a sfoukávání svíček. Barborka si zatancovala s tátou, zahrála si na varhany se „strejdou“ Rudou, skládala dřevěné puzzle s Milanem, všem donesla na stůl rozžatou svíčku, světlo Kristovo.

Při loučení zaznívala ze všech stran povzbudivá slova, která svědčila o tom, že setkání každého pohladilo po duši. Všichni přítomní odcházeli s nadějí, že tato akce nebyla poslední, ale stane se novou rýnovickou tradicí.

Mgr. Květoslava Jakubalová

Svoboda začíná ve vlastním srdci

HORNÍ SLAVKOV • Koncem září zpestřilo každodenní všední život ve věznici vystoupení zahraniční hudební skupiny Rocksteady z USA, které zasáhlo svým poselstvím zdejší odsouzené. Hudbu totiž prokládala i slova členů kapely, kteří nabádali odsouzené k uchopení nové životní šance, neboť skutečná svoboda začíná ve vlastním srdci. Zvláště působivé bylo svědectví zpěvačky Carin, která hovořila o svém otřesném zážitku, kdy byla znásilněna, o negativních pocitech a důsledcích a následném uzdravení díky své víře v Boha. To bylo velmi výrazným apelem na svědomí těch, kteří jsou za takový čin odsouzeni.

Na koncertu se představila i nově vzniklá vězeňská skupina Čerchej. Její moderně pojaté romské písně ocenili velkým potleskem i američtí hudebníci. Aplaus sklídl i odsouzený Petr M., který zahrál několik vlastních, profesionálně zkomponovaných skladeb na elektronických klávesách.

Všem, kteří se na organizaci celé akce podíleli, patří velký dík.

*Pařílína Lorenzová,
Tomáš Štěpánek*

Příběhy psané zločinem

Agresivní trestanci v borské trestnici za první republiky

Borskou trestnici fotografoval ve třicátých letech 20. století Vojtěch Bouda

„lumpárna“, „rakouský pse“ a podobných výrazů.“ Jak je vidět, ještě tři roky po vzniku samostatného Československa znamenalo připomenutí služby starému mocnářství spolu s „vhodným“ pojmenováním dozorce těžkou urážku...

Kromě těchto z dnešního hlediska spíše úsměvných překročení dobového trestničního řádu ale docházelo někdy i k napadení spoluvězně či dozorce. Tyto události však byly za první republiky alespoň podle zachovaných dokumentů spíše ojedinělé a výjimečné, o to větší pozornost ale ve své době budily.

Největší problémy způsoboval personálu trestnice zřejmě nejnebezpečnější zločinec zavřený na Borech za Československé republiky – Antonín Alexejevič Volovik. Tento obchodník pocházející z Tagangorodu v SSSR byl za loupežnou vraždu a pokus o vraždu odsouzen k trestu smrti, který mu byl prezidentskou milostí změněn na doživotní trest těžkého žaláře. Do povědomí plzeňské veřejnosti se dostal již svým dramatickým zatýkáním na plzeňském nádraží. Policie zjistila, že po vraždě pražského klenotníka Havrdy míří i s ukradenými klenoty vlakem do Plzně. Na nádraží bylo přichystáno deset inspektorů, aby Volovika zatkli. Volovik se však dal ihned po spatření detektivů na útěk, při jeho pronásledování došlo k prudké přestřelce mezi ním a policisty, při které Volovik vypálil na pronásledující inspektory přes padesát ran. Podařilo se mu jednoho policistu zasáhnout, a když ten padl k zemi, sebral Volovik jeho zbraň a dvakrát stiskl spoušť. Inspektora zachránila šťastná náhoda – zbraň se zasekla, a tak Volovik nemohl bezbranného policistu usmrtit. Vrah pokračoval v útěku a dostal se až k vojenské střelnici v Lobzích, kde se zakopal. Do akce se kromě policistů a vojáků přítomných na střelnici zapojil také oddíl přivolaných dozorců z borské trestnice. V době jejich příchodu byl Volovik zasažen již dvěma kulkami, přesto se ale usilovně bránil. Nakonec k němu pronikl nadporučík Anděl a zneškodnil jej ranou šavlí. Po ošetření v borské vězeňské nemocnici byl Volovik převezen

Na dobu první československé republiky bývá dnes leckdy pohlíženo jako na dobu idylickou a poklidnou, kdy společnost byla nějak lepší, mírnější, slušnější. I tehdy však lidé porušovali právo a normy společnosti a po odsouzení si odpykávali určený trest ve vězeňských zařízeních. Borská trestnice patřila k nejznámějším svého druhu a svůj nucený pobyt si zde odbývali trestanci včetně nebezpečných násilníků, vrahů, recidivistů a jiných delikventů. Ve Státním oblastním archivu v Plzni se zachovala část fondu trestnice Bory, v němž je možné nalézt mimo jiné i některé pečlivě vedené záznamy o chování odsouzených vůči sobě navzájem i vůči dozorcům trestnice. To, jakým způsobem porušovali někteří „výtečníci“ pravidla vězeňského života, je zajímavé čtení nejen pro běžného čtenáře, který si tak může udělat alespoň malý obrázek ze světa odsouzených v první třetině minulého století, ale snad i pro dnešní vězeňské pracovníky, kteří mohou porovnávat práci svých předchůdců se soudobou realitou.

Nespokojení trestanci se i tehdy pochopitelně často pouštěli do diskusí s dozorci, které někdy přerostly v ostrou výměnu názorů. I urážlivá mluva či odmlouvání vůči strážným byly v trestnici považovány za závažné provinění proti domácímu řádu. Každý případ slovního napadení dozorce vězněm byl vedením trestnice pečlivě vyšetřován a následně zaprotokolován. Dokonce nebylo výjimkou, když se tyto protokoly o urážkách trestanců vůči dozorcům zasílaly přímo na ministerstvo spravedlnosti do Prahy. Díky tomu si dnes můžeme udělat představu, jak asi zněly výroky trestanců v té době považované za vulgární a urážlivé. Připomeňme si jeden z těch, které skutečně na adresu dozorců zazněly a byly ve své době hodnoceny jako jedny z nejhrubších.

V červnu 1921 se podle zprávy ředitele trestnice Vlasáka dopustil trestanec Jan Macháček vůči dozorcům vězňů Šimonu Fořtovi tohoto hrubého chování: „Urážlivě odmlouval a při tom užil hanlivých výroků „rakouský darebáku“,

Pohled z druhého patra centrály do jednotlivých křídel trestnice. Fotografie V. Boudy z roku 1936.

do Prahy, kde jej soud odsoudil k již zmiňovanému trestu, který si odpýkával na Borech.

Se zbytkem života stráveným v trestnici se nebezpečný vrah rozhodně nesmířil a několikrát se pokusil o útěk. Poprvé to bylo 30. července 1933, byl ale dopaden a potrestán disciplinárním trestem 30 dní temnice s nasazením okovů. To však nenapravitelného zločince nijak nezakrotilo, naopak. Již za dva dny po odpýkání tohoto disciplinárního trestu se dopustil těžkého napadení dozorce, za něž stanul před plzeňským krajským soudem. V rozsudku je celý incident popsán takto: „Volovik těžce zranil pomocného dozorce Josefa Plechatého. Obžalovaný se při kontrole celý vrhl na dozorce Josefa Plechatého, šlápl mu na pravou ruku, srazil jej přitom na zem, vrhl se na něj a tlačil mu hlavu k zemi, chtěl jej škrtit a v dalším mu bylo zabráněno dozorcem Františkem Candrou. Tímto útokem způsobil obžalovaný pomocnému dozorcovi Josefu Plechatému zlomeninu pravého bérce, odřeninou

na levém bérce a tržnou ránu na pravé noze, zranění samo o sobě těžké, které mělo za následek porušení zdraví 20 dnů trvajících a nezpůsobilost k povolání alespoň 30 dnů trvajících.“ Vzhledem k tomu, že Volovik byl za své předcházející zločiny odsouzen k doživotnímu žaláři, nemohl jej soud za těžké ublížení na zdraví odsoudit k dalšímu trestu odnětí svobody, proto alespoň rozhodl o pravidelném zostřování Volovikova trestu temnicí o chlebu a vodě.

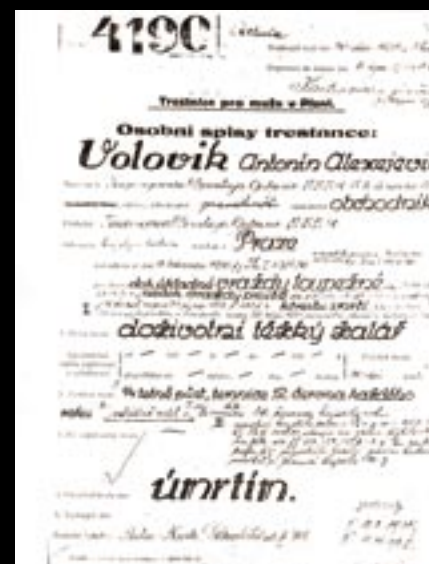
Zdá se, že žádné zostření nemohlo vrahem pohnout, neboť o útěk se pokusil ještě mnohokrát, při jednom částečně zdařeném útěku se dostal až do centra města Plzně, kde poblíž pošty napadl a zranil tnutím sekerou do hlavy kolemjdoucí chodkyni, kterou zachránilo jen to, že v tu dobu po ulici náhodou procházel lékař, který jí poskytl pomoc.

O osobě vraha Volovika vypovídá také skutečnost, že v dochovaných materiálech správy borské trestnice je Volovik jako jediný ze všech

trestanců označen za obecně nebezpečného. V listopadu 1933 dozorcí odhalili jeho další přípravy k útěku, na nichž se podílel i Volovikův spoluvězeň. Volovik s pokusy o útěk nepřestal a 4. listopadu 1940 se mu podařilo uprchnout spolu s trestanci Sekaninou a Kašparíkem. Dopaden byl 12. prosince téhož roku a následně opět převezen na Bory. Dramatický byl i další Volovikův osud. Za okupace Československa chtělo gestapo po Volovikovi, aby prováděl popravy v smutně proslulé pankrácké sekýrárně. To Volovik odmítl. 18. ledna 1941 byl popraven.

Občas docházelo pochopitelně i k vzájemné agresii mezi trestanci. Nejzávažnějším byl případ odsouzeného Jana Krause. Dvaadvacetiletý dělník Kraus si odpýkával na Borech trest doživotního žaláře za loupežnou vraždu a další delikty. Případ trestance Jana Krause popisuje vedení trestnice ve zprávě ministerstvu spravedlnosti z 10. května 1928: „9. dubna 1928 při procházce na ústavní m. dvoře bodl Kraus ze zadu trestance Theodora Rohockého potají vyrobeným nožem, majícím čepel 5 cm dlouhou, do-

Osobní spis A. A. Volovika

Vězeňská fotografie A. A. Volovika

prostřed šíje, mezi 3. a 4. obratel. Dne 10. dubna byl kárně potrestán uložením samovazby v trvání jednoho měsíce, čtrnácti temnicemi, deseti půsty, sesazením do I. disciplinární třídy, odejmutím vedlejších požitků a uložením okovů. Trestník Kraus se opětovně vyjadřoval vůči úředníkům a dozorcům ústavu, že někoho zabije, protože chce být oběšen.“ Své přání být oběšen si Kraus nakonec splnil sám, neboť v kárné cele spáchal sebevraždu oběšením. K tomu použil podšívku z obou rukávů trestanecké blůzy a šátku. Tyto věci stočil, namočil ve vodě a pak použil jako kličku, kterou upevnil na drátěnou síť, nacházející se před mřížovím v okně. Jako stoličku využil slavník, ten stočil a po vložení smyčky na krk odkopl. Ústavnímu lékaři již nezbylo nic jiného než konstatovat smrt.

Jak je vidět, i před řadou desetiletí, v oněch zdánlivě poklidných časech, byl život v plzeňské trestnici na Borech dramatický a leckdy i nebezpečný.

Mgr. Pavel Taušek

COMBAT 2006

Telegraficky

NOVÉ SADY • Záříového turnaje v malé kopané O pohár ředitele VV Olomouc a putovní pohár oblastního zástupce IV. regionu se jako hráč zúčastnil i generální ředitel Luděk Kula. O vítězi – týmu V Mírov – rozhodly penalty. Druží byli hráči z Bratislavy, třetí domácí.

OSTRAVA • Pohár ředitele VV Ostrava v ledním hokeji si v září vybojovali hokejisté z Košic. Za nimi skončil tým PČR Nový Jičín a VV Ostrava.

TASOVICE • Putovní pohár ředitele V Znojmo ve fotbale vybojovali v září hráči V Znojmo. Druhé místo obsadil tým VV Brno, třetí bylo mužstvo V Hradec Králové. Nejlepším hráčem byl vyhlášen npor. P. Říha z Hradce Králové, nejlepším brankářem nstrm. R. Polák z Brna.

KYNŠPERK n. OHŘÍ • Putovní pohár ředitele V Kynšperk v netradičním branném závodě příslušníků I. regionu OJ VS ČR Kynšperský horal si odvezlo družstvo A z Horního Slavkova, druží se umístili příslušníci z Kynšperka, třetí kolegové z věznic v Bayreuthu.

LOUNY • Vítězem turnaje O putovní pohár ředitele V Bělušice v malé kopané se v polovině října stalo družstvo domácích, které ve finále porazilo soupeře z VV Praha-Ruzyně.

KARVINÁ • Turnaj v malé kopané O pohár ředitele V Karviná koncem října vyhrál tým V Heřmanice, hned za nimi se umístili reprezentanti VV Brno, třetí příčka připadla domácím.

MÍROV • Již dvanáctý ročník mezinárodního závodu ve střelbě COMBAT 2006 se konal na střelnici Mírov dne 1. září 2006. Do letošního ročníku bylo v kategorii jednotlivců přihlášeno 129 závodníků a v kategorii družstev soutěžilo 43 družstev.

Vítězem se stal Pavel Bárta z družstva STS Chvojkovice s nástřelem 289 bodů, druhým nejlepším střelcem s nástřelem 286 bodů byl Rudolf Trojan z družstva Sagittarius, třetí místo si výsledkem 283 bodů vystřílel Milan Holas z družstva SBTS.

Nejlepšího výsledku mezi ženami dosáhla Alena Pavlíková s nástřelem 259 bodů, druhé

místo patřilo Zoře Špundové z VV Olomouc s nástřelem 222 bodů a jako třetí se umístila Jarmila Svobodová z družstva VSŠaVOŠ, která nastřílela 221.

První místo v soutěži družstev si výsledkem 828 bodů zajistili střelci družstva Vazební věznice H. Králové/Lev H. Králové, druhou příčku obsadilo družstvo STS Chvojkovice Brod s 821 nastřílenými body a třetí místo patřilo družstvu SSKP Nový Jičín, které společně nastřílelo 817 bodů.

Bližší informace mohou zájemci nalézt na www.marsjev.cz/combat.

Bc. Magda Petříková

Vítězové v kategorii mužů

Družstva vítězů

POHÁR PATŘÍ BRNU

PRACOV • Velmi dobrou sportovní úroveň předvedlo šestnáct družstev Vězeňské služby České republiky a družstvo GŘ ZVJS Slovenské republiky, která se utkala na prestižním přeboru VS ČR v nohejbalu trojic ve dnech 5.–8. září na kurtech Zotavovny Pracov.

Soutěž byla velmi náročná. V prvním hracím dnu se ve dvou skupinách po osmi a devíti mužstvech konalo 28 a 36 zápasů!

Titul Přeborník Vězeňské služby ČR v nohejbalu vybojoval tým Brno I. Druhé místo vybojovalo družstvo GŘ ZVJS Slovensko, třetí byli hráči VV Hradec Králové.

(red)

Nepřekonatelní Růžička a Cassidy

PRACOV • Letošní jubilejní 30. ročník Přeboru Vězeňské služby ČR ve služební kynologii všestranných psů se konal ve dnech 9.–13. října v Zotavovně Pracov. Zúčastnilo se ho 22 závodníků z VS ČR, dva závodníci ZVHS Slovenské republiky a jeden z Celní správy ČR.

Soutěžilo se ve třech disciplínách – obrana, poslušnost a pachové práce.

Přebor měl velmi dobrou sportovní úroveň, zvlášť je třeba vyzdvihnout profesionální práci rozhodčích, figurantů a kladečů stop z řad psovodů, a to nejen při přeboru, ale i v postupových kolech ve věznicích Kuřim, Příbram a Vinařice.

Titul Přeborník VS ČR ve služební kynologii pro rok 2006 a putovní pohár generálního ředitele VS ČR získal opětovně s celkovým počtem 424 bodů por. Karel Růžička se služebním psem Cassidym z Věznice Stráž pod Ralskem.

Na druhém místě s 392 body se umístil por. Pavel Dědek se služebním psem Jangem z Věznice Valdice, třetí s 382 body byl strm. Otakar Duda se služebním psem Haganem z Věznice Heřmanice.

(vm)

Výsledky disciplín:

Obrana:

1. por. Karel Růžička a Cassidy
(V Stráž pod Ralskem);

2. por. Pavel Dědek a Jango (V Valdice);

3. nstrm. Martin Kobrč a Grym (V Rýnovice).

Poslušnost:

1. por. Karel Růžička a Cassidy
(V Stráž pod Ralskem);

2. kpt. Libor Hudler a Azzy (V Ostrov);

3. pprap. Petr Pelikán a Lary (VV Brno).

Pachové práce:

1. strm. Otakar Duda a Hagan (V Heřmanice);

2. pprap. Patrik Forman a Gerro (V Jiřice);

3. prap. Michal Titlbach a Rex (V Ořáčov).

Služební psi v akci Družstvo Heřmanic přivezlo zlato

ZBRASLAV • Vazební věznice Praha-Pankrác uspořádala 26. srpna na kynologickém cvičišti ve Zbraslavi již 17. ročník soutěže ve služební kynologii O putovní pohár ředitele vazební věznice. Sjelo se 29 psovodů z Vězeňské služby ČR, Policie ČR, VÚ Čáslav, Veterinární základny Armády ČR Grabštejn a Městské Policie Most. Rozhodčími byli kpt. Miroslav Kasík z Věznice Plzeň a Jiří Kolář z Městské Policie Liberec. Soutěž zahájil por. Viliam Majdan.

Zápolilo se ve dvou disciplínách, a to v poslušnosti a obranách.

Služební pes Gerro pprap. Patrika Formana z Věznice Jiřice předvedl velmi pknou poslušnost. Dostal za ni 95 bodů a stal se vítězem v této kategorii.

Disciplína obran spočívala v přepadu psovoda a psa v náhubku, doprovodu a přepadu druhým figurantem již bez náhubku, dále v hladkém zadržení na 100 m, zadržení s protiútokem rovněž na 100 m a zákroku do místnosti. Figuranti ppor. Patrik Augustin z Věznice Plzeň, Lukáš Suchánek a Petr Novotný oba z Veterinární základny Armády ČR Grabštejn, odvedli perfektní výkony. Figurování v „Ringo“ oblecích není nic lehkého, obzvláště při takovém počtu psů, proto jim patří velký dík. Služební pes Cassidy por. Karla Růžičky, který předvedl vynikající výkon při zadržení s protiútokem, opět neklamal a získal 98 bodů ze 100 možných a vyhrál tuto kategorii. Na závěr ředitel Vazební věznice Praha-Pankrác plk. JUDr. Jaroslav Gruber poděkoval za výbornou reprezentaci všem vítězům i zúčastněným.

Krásné ceny do soutěží – krmivo BENTO KRONEN – věnovala firma Chovex, s. r. o. v zastoupení Romany Martínkové, sponzorsky soutěž podpořili JUDr. Petr Ibl a ředitel VV Praha Pankrác plk. JUDr. Jaroslav Gruber. Dík patří i Václavu Kaskounovi za poskytnutí cvičiště, Haně Majdanové, Zdeně Kaskounové a mjr. Ing. Luďku Hanžlovi za významnou pomoc při organizaci.

(vm)

Nejúspěšnější psovodi XVII. ročníku obranářského závodu

1. místo	por. Karel Růžička a služební pes Cassidy BOM
Věznice Stráž pod Ralskem;
2. místo	pprap. Patrik Forman a služební pes Gerro NO
Věznice Jiřice;
3. místo	kpt. Libor Hudler a služební pes Azzy BOM
Věznice Ostrov nad Ohří.

OPAVA • Srovnávacího závodu družstev psovodů a služebních psů bezpečnostních sborů, který se konal 21. října v Opavě-Kylešovicích, se zúčastnilo sedm trojčlenných družstev, z toho čtyři VS ČR, dvě PČR a jedno Cizinecké a pohraniční policie.

V této kvalitní konkurenci obsadili členové heřmanického družstva prap. Michal Herman z Heřmanic se psem Ivanem 1. místo

v poslušnosti, strm. Otakar Duda z Heřmanic a pes Hagan 1. místo v obraně a npor. Ladislav Zavadil z Ostravy se psem Kyliánem 2. místo ve stopách, což v konečném součtu znamenalo 1. místo v soutěži družstev pro Heřmanice. Svými výsledky potvrdili kvalitní a profesionální úroveň služební kynologie ve Vězeňské službě ČR.

*npor. Ladislav Lukács,
ISS-psovod Věznice Heřmanice*

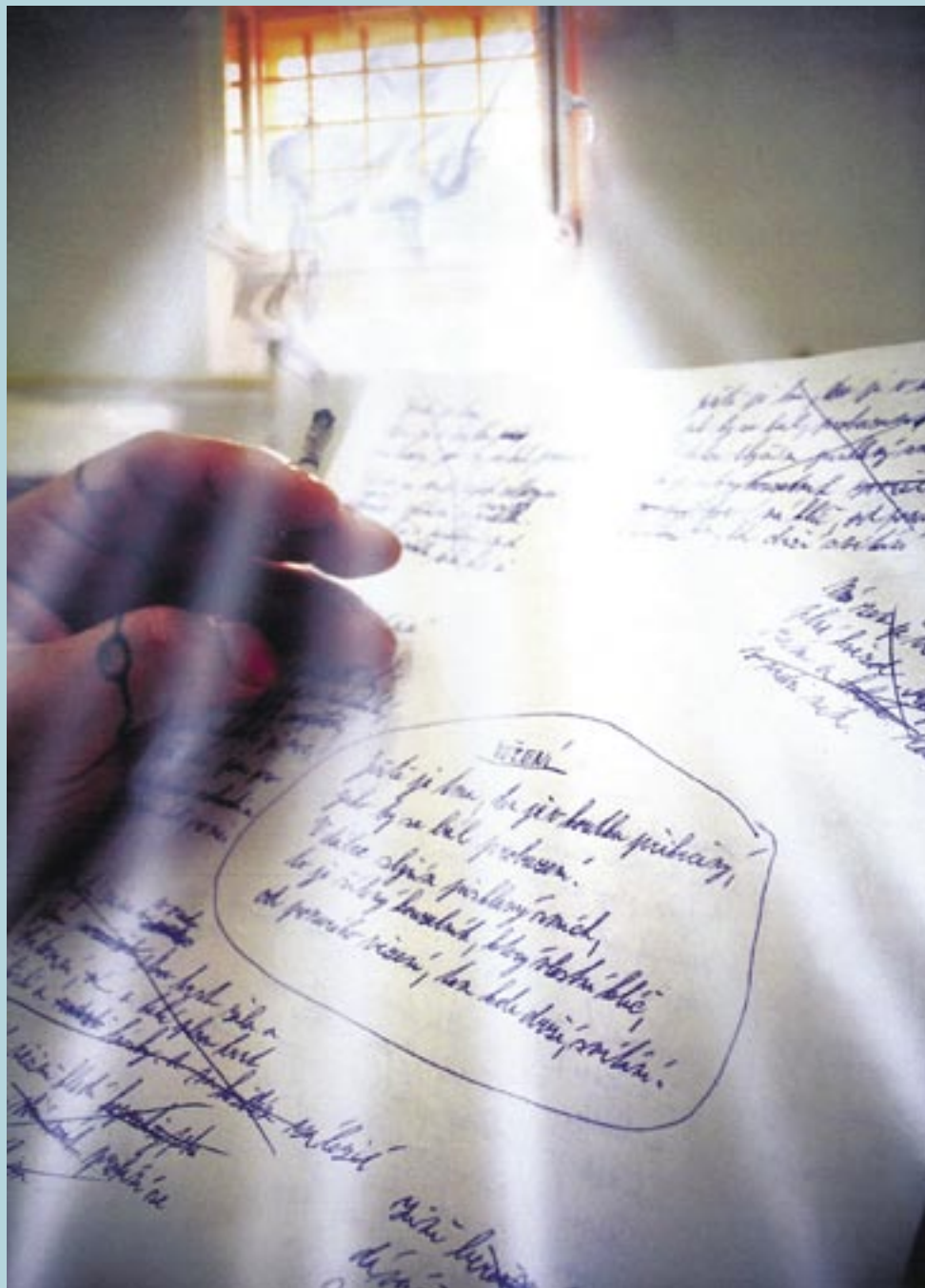
NEJLEPŠÍ PSOVOOD A JEHO PES

SLOVENSKO • Družstvo psovodů Vězeňské služby ČR vedené pplk. Jaroslavem Káchou z odboru VaJS GŘ ve složení por. Karel Růžička z Věznice Stráž pod Ralskem a strm. Otakar Duda z Věznice Heřmanice se ve dnech 11.–14. září zúčastnilo Mezinárodního mistrovství ZVJS Slovenské republiky ve služební kynologii o nejlepšího psovoda a služebního psa za rok 2006 ve školicím středisku ZVHS Santovka.

Závodníci byli rozděleni do skupin podle specializace psů na všestranné a pátrače. Naši psovodi soutěžili v kategorii všestranných psů. Součtem bodů ze všech disciplín získal celkové 1. místo v této kategorii por. Karel Růžička a jeho služební pes Cassidy, strm. Otakar Duda s Haganem se umístili na 7. místě.

(zr)

ČESKOBUDĚJOVICKÁ SOUTĚŽ BILANCUJE

První ročník fotografické soutěže PRISON ČESKÉ BUDĚJOVICE/BUDWEIS 2006, kterou v březnu 2006 vyhlásil ředitel Vazební věznice České Budějovice plk. JUDr. Petr Rakovský, skončila. Zúčastnilo se ho jedenáct soutěžících, kteří dohromady doručili osmadvacet snímků, pět z nich nesplnilo zadání soutěže a muselo být vyřazeno. Tématem fotografií bylo vyjadřovat a podporovat principy moderního vězeňství – humanizaci, účinnost a bezpečnost. Vybrat tři nejlepší bylo opravdu velmi obtížné. Porota vedená ing. Karlem Mikou z českobudějovického fotoklubu VÝVOJKA (www.vyvojka.cz) nakonec rozhodla, že na první místo zařadí snímek pořízený psychologem Vazební věznice Liberec PhDr. Václavem Jiříčkou, který autor nazval „Pelíšky I – Poezie“. Druhé místo zaujal vedoucí samostatného referátu prevence a stížností Věznice Bělušice Mjr. Ing. Jiří Vávra (snímek bez názvu). Jako třetí se umístila asistentka ředitele a mluvčí Věznice Znojmo Ludmila Kurdíková (opět foto bez názvu). Vítězové byli odměněni věcnými dary – fotografickými publikacemi zachycujícími krásy jižních Čech a Šumavy. Alena Ceplová ze Znojma obdržela za své foto (bez názvu) čestné uznání. Deset nejlepších snímků z letošní kolekce PRISON posloužilo k uspořádání malé výstavy v důstojných prostorách Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

PhDr. Jaroslav Hála

1. místo: PhDr. Václav Jiříčka,
Vazební věznice Liberec

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ č. 6/2006. Časopis vychází šestkrát ročně.

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423;

Šéfredaktorka: Mgr. Eva Montgomeryová;

Foto: Vězeňská služba České republiky;

Odborní konzultanti: Plk. Mgr. Milan Hospodka, plk. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D., Ing. Aleš Kadlec, JUDr. Jaroslava Kubátová, plk. JUDr. Miloslav Mádle, kpt. Mgr. Lenka Smutná, plk. Mgr. Stanislav Prchal, JUDr. Petr Veit, CSc.;

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4;

<http://www.vscr.cz>; redakce-cv@grvs.justice.cz

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072;

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné: Martina Redlichová, tel.: 244 024 407, fax: 244 024 403, e-mail: MRedlichova@grvs.justice.cz;

Roční předplatné: 174 Kč vč. DPH;

Výroba: P+B agentura a vydavatelství; Informica Graphics, s.r.o., Jiří Vébr; tiskárna PeMa;

Publikování údajů a článků z Českého vězeňství není dovoleno bez souhlasu redakce.

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2006, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297;

Uzávěrka vydání: 22. listopadu 2006.

	LÉK PROTI BOLESTEM	1. DÍL TAJENKY	EGYPT. BÓH SLUNCE	AUTOMAT. ZPRAC. ÚDAJŮ		ARABSKÝ STÁT	OSOBNÍ ZÁJMENO	RIVAL	PRKENNÉ STROPY		ZELENINA DO OMÁČEK	VYNIKAJÍCÍ JEDINCI	ROZŇAVSKÁ SPZ	NAŠE AUTOMOBILKA	2. DÍL TAJENKY	PÁDOVÁ OTÁZKA
SPANĚL. MĚSTO, ŘEKA					KRÁSNA DĚVKA (HOVOR. A ŽERT.)					DIVOKÝ KŮŇ						
MOŽNÁ					SOUČÁST AROMAT. OLEJE OBRNĚNÝ TRANSPORTÉR					NĚMEC, MUŽSKÉ JMÉNO LAHDONÝ NÁPOJ						
MPZ PERU			ZNOJ TANEČNÍ FIGURA			PRAŽSKÝ OSTROV MANGANOVÁ RUDA						TEOFIL (DOMÁCKÝ) BULHAR, TISK. AGENTURA				SLOVEN, HUDEB. SKUPINA
RADIOKOM. KÓD (ANGL. ŽKR.)				TAVERNINA TABORNIČKA POTŘEBA			PROTIPOL. STARTU	KAZASSKÁ ŘEKA SLOVEN. ŽENSKÉ JMÉNO				PAHOŘEK STARŠÍ POKRM. TUK				
ZKOŠENÍ					VODNÍ PTÁK VÝHODNÁ KOUPE						NEMLADÉ NÁPIS ČI ZNAČKA FIRMY					
	VOZIDLO ESO V KARTÁCH (ZAST.)					FRAGMENT CELKU PŘEDSTAVENÝ KLÁŠTERA				ČÁST VÍDNE METLA LIDSTVA				JIL (SLOVEN.) BÍLE OBRADNÍ ROUCHO		
AFRICKÝ PTÁK						CITRON (ZAST.) LETEC, ZNAČKA NICARAGUY							ČISTIČI PŘÍSTŘEDEK			
DOKONCE			RUKAVIČKÁŘSKÁ USEŇ ŘAD, SYSTEM				SLOVENSKÝ HEREC						NEMOCNÍČNÍ ODD. (ŽKR.) OZNAČ. ČESKÝCH LETADEL			JMÉNO PLANETKY
STRÝKO				POLSKÁ ŘEKA CITOSL. ZVUKU STRUNY			DRUH KOŘENÍ					TA I TAMTA				
CHLADNÝ OVOC. NÁPOJ												OBILK BAHENNÍ				
	ČÁST NĚMECKA (DRIVE) NÁZEV VOJEN. PÁKTU				ČESKÝ HEREC (BEORICH)	RUSKÉ MĚSTO							JMÉNO MALÍŘE LHOVÁKA	ARSEN (CHEM. ZN.) ODVĚTV		
POTŘEBA K ÚPR. VLASŮ													REVOLVER			
BABYL. BÓH VOD			ZUBNÍ NÁLEZ VÝSLEDEK TŘEPÁNÍ										ŠVĚD. HUDEB. SKUPINA			KAVKAZ. POTULNÝ PĚVEC
ITALSKÁ ŘEKA				ROKYCANSKÁ SPZ „VĚČNÉ“ MĚSTO									VYHYNULÝ PŠTROŠ TOLKO, POUŽE			
VZACNÝ LESNÍ PTÁK						KONEC SACH. KRALE	ITALSKÝ VÍTR	PŘEDLOŽKA	VĚROU U STUDNY	JEMNÁ KŮŽE STARÉ VOZIDLO (HOVOR.)						
DŘEVĚNÁ MELKÁ NADOBA					ČOČKA NA 1 OKO (SLOVEN.) PODSVĚTÍ									ZAPADOČESKÉ MĚSTO GLYCERID MASTIL. KYSSELIN		
	BIOLOG. ENKIV. ROENTGENU VYCPÁVKOVÝ MATERIÁL				DRUH ŠVÁBA ŘÍMSKÝ 1002									KOMONI LATINSKÝ „JINÝ“		
CITOSL. VODNÍCH KAPEK				ZÁPISNÍK S BYTKY ASLJSKÝ NAJEZDNIK								ALEXANDER (DOMÁCKÝ) ČÁST MNICHOVA				
JMÉNO HERCE PACINA			NAPEV			BEDUÍNSKÝ PLÁŠT	ŠTORCHŮV HRDINA	NORSKÉ MĚSTO TISK. AGENT. MONAKA							INICIÁL Y BASNIKA TOMANA	DRUH LENOCHODA
ŘECKÉ PÍSMENO (3,14)			BYŠICKÝ PODNIK NEPTUNIUM (CHEM. ZN.)							PRAŽSKÁ UNIVERZITA	NADEŽDŮVKA NAD ŘÍMSOU KARETNÍ VÝBAZ					
OPLECKÉ VÝPADKY PAMĚTI					MATURANTI											
STŘEDOMORSKÝ STÁT					JAK (RUSKY)				ČESKÝ HEREC						POMŮCKY, ADP, ŘEM	

Autor křížovky: Radomír Hon
Autor obrázku: Lubomír Lichý

Tajenka z minulého čísla: Jsem jenom váš advokát, člověče!
Tak velkou brusku vám v konečníku nepronesu.

Stavy vězňů ve vazebních věznicích
a věznicích Vězeňské služby ČR dne 22/11/06

Vazební věznice a věznice	OBVINĚNÍ						ODSOUZENÍ														Vězni celkem	
	Dospělí		Mladiství		Uhrnem obvinění		Celkem obvinění	S dohledem		S dozorem		S ostrahou		Se zvýšenou ostrahou		Mladiství		Uhrnem odsouzení		Celkem odsouzení		Rozdíl k 15/11
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		M
Bělušice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	563	0	0	0	0	0	584	0	584	0	584
Brno	277	17	2	0	279	17	296	22	1	152	8	95	3	11	0	3	0	283	12	295	2	295
Břeclav	23	0	1	0	24	0	24	92	0	0	0	53	0	0	0	0	0	145	0	145	-1	145
České Budějovice	87	9	3	0	90	9	99	4	0	117	1	23	1	1	0	0	0	145	2	147	6	147
Drahonice	0	0	0	0	0	0	0	26	0	215	0	0	0	0	0	0	0	241	0	241	-1	241
Heřmanice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	83	0	560	0	0	0	0	0	643	0	643	3	643
Horní Slavkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	795	0	0	0	0	0	795	0	795	0	795
Hradec Králové	164	6	1	0	165	6	171	133	0	73	3	61	1	1	0	2	0	270	4	274	16	274
Jiřice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	168	0	490	0	0	0	0	0	658	0	658	-1	658
Karviná	0	0	0	0	0	0	0	0	0	119	0	0	0	0	54	0	0	173	0	173	-3	173
Kuřim	0	0	0	0	0	0	0	0	0	175	0	347	0	0	0	0	0	522	0	522	-11	522
Kynšperk nad Ohří	0	0	0	0	0	0	0	1	0	481	0	3	0	0	0	0	0	485	0	485	-4	485
Liberec	92	2	2	0	94	2	96	1	1	80	5	148	0	0	0	0	0	229	6	235	7	235
Litoměřice	184	11	13	0	197	11	208	1	0	96	3	34	4	3	0	2	0	136	7	143	18	143
Mírov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	43	0	305	0	0	0	354	0	354	-6	354
Nové Sedlo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	485	0	0	0	0	0	0	0	485	0	485	-6	485
Odolov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	308	0	0	0	0	0	0	0	308	0	308	-1	308
Olomouc	132	6	2	0	134	6	140	1	0	109	2	26	74	3	0	54	0	139	2	141	5	141
Opava	0	0	0	0	0	0	0	1	22	165	92	0	0	0	18	0	0	220	206	426	3	426
Orátov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	0	448	0	0	0	0	0	501	0	501	-13	501
Ostrava	289	16	21	0	310	16	326	2	0	112	7	68	4	4	0	4	0	190	11	201	-24	201
Ostrov	109	5	3	1	112	6	118	1	0	583	4	16	2	0	0	0	0	600	6	606	-30	606
Pardubice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	393	0	195	0	1	0	0	0	589	0	589	-14	589
Plzeň	121	11	6	1	127	12	139	41	0	26	4	1 019	1	11	0	0	0	1 097	5	1 102	22	1 102
Praha-Pankrác	403		6	0	409	0	409	21	0	200	2	232	1	13	0	2	0	468	3	471	-2	471
Praha-Ruzyně	427	53	1	0	428	53	481	3	22	137	42	29	19	0	0	0	0	169	83	252	-2	252
Příbram	0	0	0	0	0	0	0	9	0	34	0	782	0	0	0	0	0	825	0	825	14	825
Rýnovice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	101	0	481	0	0	0	0	0	582	0	582	-1	582
Stráž pod Ralskem	0	0	0	0	0	0	0	1	0	608	0	274	0	0	0	0	0	883	0	883	1	883
Světlá nad Sázavou	0	0	0	0	0	0	0	0	0	265	0	182	0	12	0	3	0	462	0	462	-6	462
Teplice	103	4	6	0	109	4	113		0	23	4	7		0	0	0	30	4	34	-11	34	
Valdice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	381	0	725	0	0	1 126	0	1 126	-7	1 126	
Vinařice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	859			0	0	859	0	859	-5	859	
Všehrdy	0	0	0	0	0	0	0	146	0	384	0	0	0	0	0	57	0	587	0	587	-3	587
Znojmo	8	0	0	0	8	0	8	0	0	189		4	0	0	0	0	193	0	193	0	193	
Uhrnem	2 419	140	67	2	2 486	142	2 628	506	46	5 716	442	8 036	292	1 132	30	124	3	15 514	813	16 327		16 327
Celkem	2 559		69		2 628		2 628	552		6 158		8 328		1 162		127		16 327		16 327	-55	16 327

Mimořádná díla z opavské věznice

To, že ve věznicích fungují v rámci zacházení s odsouzenými různé výtvarné aktivity, je všeobecně známo. V keramických, výtvarných nebo dřevomodelářských kroužcích vzniká hodně krásných výrobků, které většinou skončí jako dárky ve školách, ústavech nebo jako upomínkové předměty při výměnných návštěvách. Některé jsou předtím i na výstavách. Občas se však vyskytne něco výjimečného – například dřevěná motorka (foto č. 1), na které pracoval odsouzený muž ve svém volném čase po dobu asi dvou měsíců. Zálibu v motocyklech si přinesl z civilního života a ve výkonu trestu začal vyrábět dokonalé malé dřevěné kopie pravých strojů. Motorka je výjimečná svou velikostí – délka 1,20 m, výška 80 cm – a je to vlastně dětská houpačka. S největší pravděpodobností bude v některé mateřské školce dělat radost budoucím motocyklistům.

Druhým příkladem je obraz namalovaný odsouzeným, který na mezinárodní soutěži v konkurenci 1500 děl ze 49 států získal 22. místo (foto č. 2). Mezinárodní korporace katolických kaplanů jej za to odměnila certifikátem a peněžním darem. Obraz teď putuje s výstavou po různých zemích včetně USA a Kanady.

Dalším mimořádným dílem je obraz odsouzeného s názvem Nová cesta a třikrát uvězněný Dábel (foto č. 3), který byl vystaven na expozici malířských prací vězňů To je ta cesta, jděte po ní. Svůj talent by chtěl po výkonu trestu dále rozvíjet studiem na výtvarné škole v Berlíně. V tom mu mezinárodní korporace katolických kaplanů přislíbila v rámci postpenitenční péče pomoc formou stipendia.

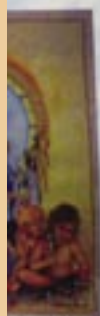
Dagmar Slaná

1

3. Reynaldo (Mexico)

India)

**Kalman
(Hungary)**

**Jiri
(Czech. Republic)**

**Arthur
(Scotland)**

